

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

นางสาวกานดา รัตน์มณี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

Construction of a Supplementary Reading Entitled Legends and
Traditions of Phuket Province for Mathayom Suksa I Students in
Phuket Province

Miss Kanda Rattanamanee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีของ จังหวัดภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต
ชื่อและนามสกุล	นางสาวกานดา รัตนมณี
แขนงวิชา	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์

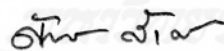
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

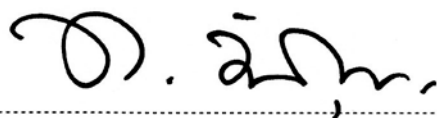
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

ผู้ศึกษา นางสาวกานดา รัตนมณี **รหัสนักศึกษา** 2582100034 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต และ (2) ประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่ม ที่สร้างขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม “จตุ-ก้อง อนุสรณ์” จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต แบบประเมินคุณภาพหนังสือ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาปรากฏว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ตำนาน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตำนานพระผุด ตำนานหลวงพ่อแช่ม ตำนานพ่อตาโต๊ะแฮะ ตำนานโต๊ะพระเทว ตำนานเขานาคเกิด และตำนานรักสะพานสารสิน ส่วนประเพณี ได้แก่ ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีเฉ่งเม็ง ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีให้ทานไฟ ประเพณีลอยเรือ และประเพณีการแต่งงานบ่าบ่า โดยแต่ละเรื่องมีภาพประกอบและมีกิจกรรมท้ายเรื่อง และ (2) ผลการประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า หนังสือโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสืออ่านเพิ่มเติม ตำนาน ประเพณี ภูเก็ต มัธยมศึกษา

Independent Study title: Construction of a Supplementary Reading Entitled Legends and Traditions of Phuket Province for Mathayom Suksa I Students in Phuket Province

Author: Miss Kanda Rattanamanee; **ID:** 2582100034;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Thanarat Sirisawat, Associate Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objectives of this study were (1) to construct a supplementary reading entitled Legends and Traditions of Phuket Province for Mathayom Suksa I students in Phuket province; and (2) to evaluate quality of the developed supplementary reading.

The research informants were three experts, and 10 Mathayom Suksa I students of Cherg Thaley Wittayakom “Chuti-Kong Anusorn” School in Phuket province, all of which were purposively selected. The employed research instruments were the developed supplementary reading entitled Legends and Traditions of Phuket Province, a quality assessment form, and a questionnaire on student’s opinions toward the supplementary reading. Statistics employed for data analysis were the mean, and standard deviation.

Research results were that (1) the developed supplementary reading entitled Legends and Traditions of Phuket Province comprised eight legends and eight traditions; the eight legends were the Legend of Phuket City Pillar Shrine, the Legend of Thao Thep Kasattri and Thao Sri Sunthorn, the Legend of the Half-Submerged Buddha Image, the Legend of Luang Pho Chaem, the Legend of Pho Ta To Sae, the Legend of To Phra Thaew, the Legend of Nak Kert Hill, and the Legend of Loving Sarasin Bridge; on the other hand, the eight traditions were the Tradition of Observing the Vegetarian Precept, the Tradition of Pho To, the Chinese New Year Tradition, the Cheng Meng Tradition, the Tradition of Paying Homage to Gods, the Hai Than Fire Tradition, the Boat Floating Procession Tradition, and the Baba Marriage Tradition; each topic had illustration and end-of-story activities; and (2) results of quality evaluation by the experts showed that the supplementary reading as a whole was appropriate at the highest level, and the students had opinions that the supplementary reading as a whole was appropriate at the highest level.

Keywords: Supplementary Reading, Legend, Tradition, Phuket, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษา ค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิด ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย อีกทั้งคอย ให้กำลังใจ ผู้ศึกษาซึ่งในพระคุณ “ครู” ผู้เป็นต้นแบบการอุทิศตนทำงานในหน้าที่นักวิชาการ อย่างเที่ยงตรงและมีเมตตาต่อศิษย์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย จันทรพริ้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญศักดิ์ บุญญาพิทักษ์ และอาจารย์ชานาลักษณ์ ขุนทอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ แนะนำและเสนอแนะแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบุคลากรในท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตำนานและประเพณี เพื่อนำมาจัดทำเป็นหนังสือ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณคณะครูและ นักเรียนโรงเรียนเซนต์คาทาลินาวิทยาเขต “จตุ-ก้อง อนุสรณ์” ที่ให้ความร่วมมือและประเมินหนังสืออ่าน เพิ่มเติม

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจสำคัญ ทำให้ ผู้ศึกษา มีความมานะบากบั่นในการศึกษา มุ่งมั่น อดทนจนสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสนับสนุน ช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจตลอดมา

กานดา รัตนมณี

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	31
แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	33
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	40
บทที่ 2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต.....	41
บทที่ 3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
สรุปผลการศึกษา.....	105
สรุปผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	109
สรุปผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	109
อภิปรายผล.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	120
ก หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย ประวัติผู้ให้ข้อมูลตำนานและประเพณีจังหวัดภูเก็ต ประวัติผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนและสร้างหนังสือ รายชื่อนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม.....	121
ข แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลตำนานและประเพณีจังหวัดภูเก็ต แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	127
ค ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	134
ประวัติผู้ศึกษา.....	142

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ เป็นพฤติกรรมที่จำเป็นและสำคัญ ต่อการเรียนรู้ เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการใช้ภาษาที่เชื่อมโยงการใช้ภาษาด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง หรือการเขียน การอ่านจึงนับเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เป็นทักษะการรับสารที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ เกิดความคิดและประสบการณ์ สามารถนำความรู้ ความคิด และประสบการณ์เหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดั่งที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2561) พระราชทานพระราชดำรัสเปิดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 46 และสัปดาห์หนังสือนานาชาติ ครั้งที่ 16 ความว่า “ขอแสดงความชื่นชมผู้จัดงานที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ในเรื่องส่งเสริมการอ่านหนังสือเพื่อปลูกฝังให้คนในสังคมมีความใฝ่รู้ ชอบที่จะแสวงหาความรู้จากการอ่านหนังสือดี อันเป็นเครื่องช่วยขยายโลกทัศน์ และทัศนคติให้กว้างขวาง ก่อให้เกิดปัญญา ความรอบรู้ ให้สามารถพัฒนาตน พัฒนาความคิดและจิตใจของผู้อ่าน การที่คนในสังคมเห็นความสำคัญของหนังสือ รักการอ่าน การแสวงหาความรู้ มีสติปัญญา เป็นสิ่งสำคัญข้อหนึ่งที่บ่งบอกความเป็นอารยะประการหนึ่ง ผู้ไม่ย่อหย่อนในการแสวงหาความรู้ เชื่อได้ว่าเป็นผู้สามารถนำความเจริญมาสู่ตนและสังคมได้ จึงควรที่ทุกภาคส่วนจะช่วยกันทุกทางที่จะรณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปไปรักการอ่านหนังสือ และสนับสนุนเกื้อกูลผู้ผลิตให้สามารถผลิตหนังสือที่ดี ให้คุณแก่ผู้อ่าน”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ได้ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะการอ่าน ดังที่ได้ระบุไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน จากตัวชี้วัดชั้นปีของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้กำหนดสาระที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านไว้ดังนี้ จบใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ระบุเหตุและผลและข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

เห็นได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน ดังนั้นครูจึงควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน เพื่อใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

การที่จะให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี จะต้องให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและจะต้องมีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน ดังที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 27) ได้กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เช่น จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียน ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นจัดเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองได้ และยังเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 1) ได้ให้ความหมายของ หนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า ได้แก่ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละคน การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาในหนังสือเมื่ออ่านแล้วควรเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้ความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเนื้อหาที่นิยมนำมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม มักเป็นเรื่องราวในท้องถิ่น

เรื่องราวในท้องถิ่นที่นิยมนำมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม มักเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนาน ซึ่ง ประคอง นิมมานเหมินท์ (2555, น. 30) ให้ความหมายของตำนานว่า หมายถึงเรื่องเล่าความเป็นมาของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักเป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมา แล้วมีผู้นำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อหรือพิธีกรรมบางอย่าง อาจมีรูปแบบเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง

นอกจากตำนานแล้วก็ยังมีเรื่องของประเพณี ซึ่ง ชนรัฐดา ฤทธิแดง (2542, น. 30) ได้สรุปความหมายของประเพณีว่า เป็นระเบียบแบบแผนที่เป็นแกนกลางของสังคม ซึ่งบรรพบุรุษไทยได้ช่วยกันคิดสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนถึงคนไทยรุ่นปัจจุบัน ประเพณีจึงเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรม ควรที่ทุกคนจะต้องศึกษาและธำรงรักษาเอาไว้ยาวนานเท่านาน ดังนั้นตำนานและประเพณีจึงมีความสำคัญควรแก่การให้นักเรียนได้เรียนรู้

ภูเก็ต เป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่อยู่ในทะเลอันดามัน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีชื่อเรียกกันมา คือ แหลมตะโกลา จังซีลอน มณีคราม ที่หมายถึง เมืองแก้ว ซึ่งมีความหมายตรงกับชื่อ ภูเก็ต ที่ปรากฏในจดหมายเหตุเมืองกลาง ฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2328 และได้มีการเรียกขานเรื่อย ๆ จนกลายเป็น ภูเก็ต ซึ่งได้ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา ภูเก็ต เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ มีแหล่งอารยธรรมโบราณที่มีหลักฐานปรากฏเป็นดินแดนที่สั่งสมประเพณี วัฒนธรรม มีมรดกด้านความรู้ ภาษาถิ่น ตำนาน นิทาน ความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ มากมาย และมีวรรณกรรมท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความแตกต่างจากท้องถิ่นอื่นอย่างเห็นได้ชัด แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรได้รับการอนุรักษ์ สืบทอดต่อไป

ปัจจุบันสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดภูเก็ตยังคงขาดแคลนหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับตำนานและประเพณีพื้นบ้านของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นสื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของวรรณกรรม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังให้ผู้เรียนรักการอ่าน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจสร้างหนังสืออ่านเพิ่ม “เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นสื่อส่งเสริมผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านทักษะการอ่านภาษาไทยดีขึ้น มีนิสัยรักการอ่าน ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ตำนานและประเพณีพื้นบ้าน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความภาคภูมิใจใน ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ ดังนี้

2.1 เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

2.2 เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่ม “เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

3. ขอบเขตการศึกษา

ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม “เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น โดยเนื้อหาสาระของหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้เรียบเรียงตำนาน จำนวน 8 เรื่อง และประเพณีจำนวน 8 เรื่อง โดยแต่ละเรื่องมีรูปภาพประกอบพร้อมกิจกรรมท้ายเรื่อง ซึ่งมีโครงสร้างของเนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีดังนี้

ตำนาน	ประเพณี
เรื่องที่ 1 ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต	เรื่องที่ 9 ประเพณีถือศีลกินผัก
เรื่องที่ 2 ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร	เรื่องที่ 10 ประเพณีพ้อต่อ
เรื่องที่ 3 ตำนานพระมุด	เรื่องที่ 11 ประเพณีตรุษจีน
เรื่องที่ 4 ตำนานหลวงพ่อแช่ม	เรื่องที่ 12 ประเพณีฉิ่งแม้ง
เรื่องที่ 5 ตำนานพ่อบุญตาโตะแชะ	เรื่องที่ 13 ประเพณีไหว้เทวดา
เรื่องที่ 6 ตำนานโตะพระแหว	เรื่องที่ 14 ประเพณีให้ทานไฟ
เรื่องที่ 7 ตำนานเขานาคเกิด	เรื่องที่ 15 ประเพณีลอยเรือ
เรื่องที่ 8 ตำนานรักสะพานสารสิน	เรื่องที่ 16 ประเพณีการแต่งงานบาบ๋า

3.2 การประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียน และการสร้างหนังสือ ด้านตำนานและประเพณี และด้านการใช้ภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ประเมิน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม “จตุ-ก้อง อนุสรณ์” จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของนักเรียน ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม

4. นวัตกรรมเฉพาะ

ผู้ศึกษาได้กำหนดนวัตกรรมเฉพาะ ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ดังนี้

4.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสาระช่วยขยายเนื้อหาของหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้น สำหรับให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติมเพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

4.2 ตำนาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน มีเนื้อหาเพื่ออธิบายที่มาของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นลักษณะการถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความคิด และความเชื่อ ของคนในท้องถิ่น

4.3 ประเพณี หมายถึง ความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ยึดถือเป็นแบบแผน และได้ทำการปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นต้นแบบที่จะให้คนรุ่นต่อไป ได้ประพฤติปฏิบัติตามกันต่อไป

4.4 ตำนานและประเพณีภูเก็ต หมายถึง ตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต ที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ซึ่งมีการจดจำบอกเล่าเรื่องราวสืบต่อกันมา และเป็นประเพณีที่คนในท้องถิ่นภูเก็ตยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

5. กรอบแนวคิดในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 5.1.1 ความหมายและความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 5.1.2 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 5.1.3 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 5.1.4 การประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนานและประเพณี
 - 5.2.1 ตำนาน
 - 1) ความหมายและความสำคัญของตำนาน

2) ประเภทของตำนาน

3) คุณค่าของตำนาน

5.2.2 ประเพณี

1) ความหมายของประเพณี

2) ความเป็นมาของประเพณี

3) ประเภทของประเพณี

5.2.3 ตำนานและประเพณีในจังหวัดภูเก็ต

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

5.1.1 ความหมายและความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือเรียกอีกอย่างว่า หนังสืออ่านประกอบ เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้ความรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ของผู้เรียนโดยอิงเนื้อหาสาระในหลักสูตร ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้มากมาย ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 1) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า ได้แก่หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละคน

ถวัลย์ มาศจรัส (2548, น. 1) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้แก่หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาชยานภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 133-134) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล โดยครูอาจารย์ที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัศึกษามีโอกาสจัดทำและเขียนขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนของตนได้มากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นความรู้ส่วนใดส่วนหนึ่งจากหลักสูตรหรือความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์เสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นนักเรียนวัยต่างๆ มีลักษณะการเขียนทั้งในแง่ให้สารประโยชน์โดยตรงในลักษณะการเขียนสารคดี และให้ความสนุกสนานในลักษณะการเขียนแบบบันเทิงคดีปะปนกันอยู่ด้วย แต่เน้นหนักไปในแง่ให้สารประโยชน์มากกว่าความบันเทิง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545, น. 110) ได้กล่าวถึงหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นหนังสือที่มุ่งช่วยครูและนักเรียนให้สรุปเนื้อหาและความคิดได้ ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน

ได้เป็นอย่างดี โดยหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับ สังคมศาสตร์ ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น เพื่อเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

จากความหมายข้างต้นของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่กล่าวมา พอสรุปความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือที่จะช่วยให้นักเรียนนำมาใช้ประกอบการเรียนในเนื้อหาวิชาเรียนได้เป็นอย่างดี หนังสือจะมีความน่าสนใจและอ่านเพลิดเพลิน และยังส่งเสริมการเรียนของนักเรียนให้เข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย เด็กสามารถอ่านได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการและเหมาะสมสำหรับครูนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

2) ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละคน

จารุณี ยอดกัณฑ์ (2540, น. 26) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น จะเป็นการเพิ่มเติมความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ในหนังสือแบบเรียนไม่มี ทั้งยังเป็นการช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน และเป็นการเสริมความรู้ที่เรียนให้กว้างขวาง เป็นการช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนให้ได้ความรู้เพิ่มและทำให้เด็กที่เก่งมีความรู้มากขึ้น เป็นการพัฒนาการอ่านตามความสามารถของเด็กแต่ละคน และยังเป็นการชดเชยความรู้สึกต่างๆ ในส่วนที่เด็กขาดได้ด้วย พร้อมทั้งยังเป็นการให้อิสระแก่ผู้อ่านในการที่จะเลือกหนังสือให้อ่านตามความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของตนเองซึ่งจะเป็นการเพิ่มคุณค่าแก่ตัวนักเรียนเองด้วย ให้มีความคิดคำนึงมากขึ้น มีจินตนาการมากขึ้นอยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นกสัตว์และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สุดใจ เหล่าสุนทร (2525, น. 11) ได้ให้ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า นักเรียนได้อ่านมาก จะเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางและองกวม

ดังนั้นสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความสำคัญในการเพิ่มเติมความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ในหนังสือแบบเรียนไม่มี ให้แก่ผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ทั้งยังช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านด้วย

5.1.2 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่เขียนหรือจัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม จึงต้องคำนึงถึงลักษณะสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

1) ลักษณะสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งลักษณะสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ (2546, น. 3) ได้อธิบายถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีว่าควรมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ ปก เนื้อหา และภาพประกอบ

(1) ปก เป็นส่วนแรกของเล่ม ทำหน้าที่ควบคุมเล่มและนำไปสู่เนื้อหาภายในเล่ม ควรมีความคงทน งดงามและเร้าใจ จึงมักใช้กระดาษที่แข็งและหนากว่าเนื้อหาภายในเล่ม มีภาพที่น่าสนใจชวนให้ติดตามเรื่องราวในเล่ม รวมทั้งชื่อหนังสือและชื่อผู้เขียนเรื่อง

(2) เนื้อหา เป็นส่วนหลักของการนำเสนอเนื้อหา โดยใช้ตัวอักษรชนิดต่างๆ ที่อ่านง่าย ชัดเจน ร้อยเรียงกันไปแต่ต้นจนจบ ควรเขียนเนื้อหาให้ถูกต้อง มีการจัดย่อหน้าวรรคตอนอย่างเหมาะสม

(3) ภาพประกอบ เป็นส่วนเสริมให้การนำเสนอเนื้อหาสาระสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตกแต่งให้หนังสือดูงามเพิ่มความสะดวกสบายตา และสบายใจในการอ่าน

สมพร จารุณัฐ (2554, น. 21-22) กล่าวถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ สรุปได้ดังนี้

(1) ด้านเนื้อหาสาระหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม จึงมีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรด้านใดด้านหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายของหนังสือ ในการเสนอเนื้อหาสาระจุดมุ่งหมายของหนังสือคือครอบคลุมกว่าหนังสือเสนอเรื่องราวสอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระจะต้องถูกต้องทันสมัย เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน และมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน รวมทั้งมีความสั้นยาวพอเหมาะแก่การบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้อ่าน แต่จะไม่มีข้อจำกัดที่เคร่งครัดเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ทั้งเกี่ยวกับจำนวนหัวข้อเรื่อง และปริมาณของเรื่อง ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาที่ใช้ในการอ่าน ไม่เป็นหนังสือประจำตัวหรือรายวิชา คุณสมบัติเกี่ยวกับปริมาณเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้อ่านจึงค่อนข้างยืดหยุ่น

(2) ด้านการเสนอเนื้อหาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมกำหนดให้มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรเพื่อเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ในหนังสือเรียน มักจะนำเสนอเป็นสารคดีและเป็นร้อยแก้ว และมักจะเสนอเรื่องเชิงวิชาการ

(3) ด้านส่งเสริมความเข้าใจหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมจะต้องมีการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน มีความกระชับชัดเจน การใช้ภาพประกอบ ตัวอย่าง และการเลือกสรรถ้อยคำง่ายๆ เขียนอธิบายสั้น กระชับ เป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนอ่านหนังสือด้วยความเข้าใจ ได้ประโยชน์ และความเพลิดเพลิน

(4) ด้านส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง

หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความมุ่งหมายให้นักเรียนใช้ศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวาง พัฒนาความคิดให้แตกฉาน พัฒนาความสามารถทางการใช้ภาษาทั้งการอ่านและการเขียน พัฒนานิสัยรักการอ่าน และพัฒนาทางอารมณ์และสังคมได้

2) ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี มีคุณค่า เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย และทำให้ผู้อ่านอยากจะอ่าน จำเป็นต้องศึกษาความรู้และเข้าใจลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี ตามที่มีผู้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีไว้มากมาย ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2548, น. 20) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีหนังสืออ่านเพิ่มเติม รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการทั่วไปในการจัดทำหนังสือ ควรประกอบด้วย

(1) ชื่อเรื่อง ที่ต้องสื่อความหมายที่ชัดเจน เพื่อบอกให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ต้องการนำเสนออะไร

(2) ความนำ ซึ่งเป็นการเกริ่นนำเพื่อจูงใจผู้อ่านให้สนใจเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอต่อไปเหมือนการขับร้องเพลงต้องมีดนตรีนำมาก่อน

(3) เนื้อเรื่องดี เป็นเนื้อหาสาระที่นำเสนอทั้งหมดว่ามีอะไรบ้าง ในส่วนเนื้อเรื่องน่าจะมีประเด็นต่างๆ ย่อยๆ ออกไป เพื่อนำเสนอประเด็นให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงความเพลิดเพลินในการอ่านอย่างมีความสุข

(4) โครงเรื่อง คำนิยามของโครงเรื่อง หมายถึง การกำหนดกรอบเนื้อหาสาระสำหรับการเขียนหนังสืออย่างมีเอกภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือที่ผู้เขียนกำหนดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย โครงเรื่องเปรียบเสมือนสะพานข้ามคลอง ทำให้เราข้ามคลองไปถึงอีกฝั่งหนึ่งได้โดยไม่ตกน้ำตกท่าไปเสียก่อน โครงเรื่องในการเขียนถ้าวางโครงเรื่องดี เรื่องที่เขียนก็จะน่าอ่าน มีประเด็นการนำเสนอที่ชัดเจน ไม่สะเปะสะปะ ออกนอกกลุ่มนอกทาง เมื่อจะเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ก็จะต้องมีการจัดทำโครงเรื่องเสียก่อนว่าเรื่องที่จะเขียนประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระอะไรบ้าง

สมพร จารุณัฐ (2554) ได้ กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีควรมีคุณสมบัติพื้นฐานที่ดีในด้านต่อไปนี้

(1) เนื้อหา เนื้อหาของหนังสือต้องถูกต้อง และทันสมัย ในกรณีนี้ที่กล่าวถึงเนื้อหาสาระหรือการค้นพบความรู้ใหม่ๆ ที่ยังเป็นที่ยังสงสัยหรือประเด็นที่มีข้อโต้แย้ง ก็ควรมีเหตุผลแสดงถึงที่มาอย่างชัดเจน ไม่ควรนำเสนออย่างคลุมเครือ หรืออย่างมีอคติอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้

(2) การนำเสนอเนื้อหา ควรแสดงให้ผู้อ่านทราบจุดมุ่งหมายในการเสนอเนื้อหาสาระ ประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับ มีการลำดับเรื่องดี หนังสือประเภทสารคดีที่มุ่งให้ความรู้ควรมีการกำหนดเป็นหัวเรื่องต่างๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันตามหลักวิชาการ หรือเป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ หรือตามพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจ มีเครื่องช่วยทำความเข้าใจ เช่น ตัวอย่าง ภาพประกอบ หนังสือประเภทบันเทิงคดีที่มุ่งให้ความบันเทิง เช่นนิทาน ก็ควรมีเค้าโครงที่เสนอเหตุการณ์ต่างๆ เป็นลำดับไม่สับสน มีความสนุกสนานเร้าใจ ให้อารมณ์ความรู้สึก ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ส่วนหนังสือประเภทที่แต่งเป็นคำประพันธ์ร้อยกรอง ควรมีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นคือ คำประพันธ์ร้อยกรองนั้นถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ไม่ว่าหนังสือเสริมประสบการณ์ จะแต่งขึ้นในรูปแบบลักษณะใด การนำเสนอเนื้อหาควรจะต้องมีความเหมาะสมกับผู้อ่านเป้าหมาย

(3) การใช้ภาษา มีความถูกต้อง สละสลวย กะทัดรัด ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่าน

(4) เอกภาพและสัมพันธภาพ เนื้อหาสาระ และการเสนอเนื้อหา ควรมีเอกภาพสอดคล้องสนองจุดมุ่งหมายของหนังสือ มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความชัดเจน และเข้าใจง่าย

(5) คุณประโยชน์และความน่าสนใจ หนังสืออ่านเพิ่มเติม ไม่ว่าจะ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องใด มีจุดมุ่งหมายทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจงอย่างไร ควรเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม อยางใดอย่างหนึ่งหรือหลายด้านพร้อมกันไป หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก ถ้าผู้เขียนและสำนักพิมพ์ไม่ได้รับบุงกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย หรือระบุงกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายอย่างกว้างๆ ทำให้ยากที่จะประเมิน หนังสือดังกล่าวมีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับใดหรือชั้นเรียนใด

จารุณี ยอดกัฒหา (2540, น. 26) หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีควรมีรูปแบบการเขียนเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ได้แก่ เรื่องประเภท นิทาน นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่างๆ เรื่องแต่งใหม่ที่มีตัวละครไม่มากแต่มีบทเคลื่อนไหวมาก ดำเนินเรื่องรวดเร็ว ไม่มีบทบรรยายมาก นิทานคำกลอนง่ายๆ นิทานเพลงสั้นๆ เรื่องเกี่ยวกับการละเล่นต่างๆ เรื่องเกี่ยวกับประเพณีเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งรอบตัวเด็ก เรื่องชีวิตประจำวันเรื่องเกี่ยวกับของเล่นเครื่องดนตรีกลไก เรื่องอวกาศ เรื่องดนตรีและเครื่องดนตรีง่ายๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สร้างจากจินตนาการ เช่น นิยายแนววิทยาศาสตร์ เรื่องมหัศจรรย์ เรื่องฝันเฟื่อง เรื่องการใช้ของวิเศษ เรื่องตื่นเต้นเร้าใจ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความเร้นลับของวิญญาณหรือเรื่องผีและเรื่องตลกขำขัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปลักษณะสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีได้ว่า ในการจัดทำหนังสือที่ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก ควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

5.1.3 การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

1) การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อเสริมการเรียนรู้ จะต้องเข้าใจพัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็ก คำนึงถึงความเหมาะสมตามวัย และประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้อ่านให้มากที่สุด และจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือที่เหมาะสม ดังนี้

(1) พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ และสามารถพัฒนาความรู้ความคิดของผู้อ่านได้นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือเด็ก ดังนี้

จินตนา ไบกาชยี่ (2542, น. 61-64) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็ก โดยแยกกลุ่มอายุไว้ดังนี้ คือ

ก. กลุ่มวัยเรียนมัธยมศึกษา (ตอนต้น: 12-14 ขวบ) หรือก่อนวัยรุ่น
กลุ่มนี้เป็นวัยที่เริ่มย่างเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจัง จะเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อเด็กอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาการเชื่อมต่อระหว่างเด็กและวัยรุ่น จะชอบอ่านหนังสือโรแมนติก คอลัมน์ขำขัน เรื่องสั้นๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารของเด็กและวัยรุ่น ชอบเก็บสะสมภาพบุคคลชีวิตที่มีลักษณะไม่เคร่งเครียด หรือเรื่องราวในครอบครัว

ข. กลุ่มวัยเรียนมัธยมศึกษา (ตอนต้น: 15-18 ปี) หรือกลุ่มวัยรุ่น ในช่วงนี้ เด็กกลุ่มนี้เริ่มปรับสภาพความเปลี่ยนแปลงแล้ว ซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วัยนี้เป็นวัยของการศึกษาหาความรู้จากโรงเรียน และจากการศึกษานอก ระบบต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ล้วนมีบทบาทต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กมาก เพราะเด็กวัยนี้ให้ความสนใจต่อสังคมแวดล้อม มาก เริ่มแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองแต่ก็ยอมรับกติกาและระเบียบของสังคม ของหมู่คณะ การเลือกเรียนวิชาเป็นไปตามความถนัดและความชอบส่วนตัวมากขึ้น เช่น กีฬา ดนตรี ความถนัดทาง ภาษา การแต่งเรื่อง เขียนเรื่อง ของแต่ละคนเริ่มแสดงออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งควรจะได้รับ การส่งเสริมให้หาความรู้และทักษะการปฏิบัติเพิ่มขึ้น

ลมูล รัตตากร (2529, น. 19-34) ได้สรุปจากผลการวิจัยเกี่ยวกับ ความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ พบว่า ความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของเด็กวัย 12-18 ปี นักเรียนชายและหญิง สนใจเรื่องต่อไปนี้ มากเหมือนๆ กัน คือ นิทานที่เป็นตำนานของแต่ละท้องถิ่น ไวยากรณ์ภาษาต่างๆ นวนิยาย ประวัติศาสตร์ และประวัติบุคคลสำคัญในสาขาวิชาต่างๆ

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ความสนใจในการอ่านของเด็กใน ระดับมัธยมศึกษา นิยมอ่านหนังสือประเภทสารคดี นวนิยาย และเรื่องในเชิงจินตนาการ ทั้งยังสนใจ อ่านตำนานประวัติเกี่ยวกับจังหวัดของตนเองรวมถึงสถานที่สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยว ที่มีชื่อเสียงใน ท้องถิ่นของตนเองด้วย

(2) หลักการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรัก การอ่าน มีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีหลักการ เขียนดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2548, น. 20) ได้แนะนำหลักการเขียนหนังสือ อ่านเพิ่มเติมว่าในกระบวนการเขียนหนังสือที่อิงหลักวิชาการ จัดเป็นงานเขียนที่ง่ายที่สุดกว่างานเขียน อื่นๆ ทั้งนี้เพราะงานเขียนที่อิงหลักวิชาการ เป็นงานจัดระเบียบสาระทางด้านวิชาการให้ง่ายต่อการ ทำความเข้าใจ เป็นการเขียนเพื่อการสื่อสาร คือสื่อสารความรู้ สื่อสารความคิด และสื่อสาร ประสบการณ์ การเขียนหนังสือที่อิงหลักวิชาการ หรืออิงหลักสูตรง่ายก็เพราะว่า

ก. เป็นการรวบรวมความรู้ ความคิดที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ไว้แล้วอย่างมากมายมาเรียบเรียงใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการเขียน

ข. เป็นการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว มาผสมผสานหรือบูรณาการ กับประสบการณ์ความชำนาญ การ ความเชี่ยวชาญของผู้เขียนในรูปแบบใหม่ ตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

ค. มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ให้ ใครอ่าน ต้องการให้อ่านอะไร ต้องการให้อ่านเมื่อไร ให้อ่านไปทำไม อ่านอย่างไร

ง. เป็นการเขียนจากความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความชำนาญ การ ความเชี่ยวชาญ ความเชี่ยวชาญพิเศษของตนเอง

สมพร จารุณัฐ (2554, น. 13-14) ขั้นตอนหรือกระบวนการในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม คล้ายคลึงกับกระบวนการจัดทำหนังสือเรียนดังนี้

1) ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดควบคู่กับหนังสือเรียนแต่ละกลุ่มสาระสำหรับชั้นเรียนต่างๆ

2) กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดทำ ขอบข่ายเนื้อหา และระดับชั้นเรียน

3) กำหนดแนวทางการนำเสนอเนื้อหา

4) กำหนดผู้เขียนหรือคณะผู้เขียน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

5) กำหนดแผนงานตารางเวลาในการจัดทำต้นฉบับ การจัดพิมพ์เป็นเล่ม และการเผยแพร่หนังสือไปยังสถานศึกษา

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า หลักการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ควรศึกษารวบรวมความรู้ทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ต้องการสร้าง แล้วกำหนดจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการนำเสนอเนื้อหา และเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยความรู้และประสบการณ์

(3) ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม
ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

สุวรรณา รัตนธรรมเมธี (2550, น. 127-132) ได้สรุปขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ก. กำหนดจุดประสงค์ของการเขียน ระบุให้ชัดเจนว่าหนังสือนี้เขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด ผู้อ่านจะได้อะไรจากหนังสือเล่มนี้บ้าง

ข. กำหนดเนื้อหาให้ชัดเจนว่าจะเขียนเนื้อหาอะไร กลุ่มสาระการเรียนรู้ใด

ค. กำหนดกลุ่มผู้อ่าน ผู้อ่านแต่ละวัยย่อมต้องการอ่านหนังสือที่มีลักษณะแตกต่างกัน การจัดทำหนังสือจึงต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ

ง. กำหนดองค์ประกอบในการเขียน เช่น กำหนดลักษณะของหนังสือให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของผู้อ่าน เป้าหมาย และเนื้อหา ศึกษารายละเอียดของเนื้อหา โดยรวบรวมจากแหล่งความรู้ในท้องถิ่นหรือแหล่งความรู้ต่างๆ ศึกษารูปแบบการเขียนว่าจะเป็นเรื่องสั้นหรือเรื่องยาว

จ. เลือกแนวการเขียน กลวิธีหรือท่วงทำนองการเขียน ซึ่งทำได้ทั้งในรูปแบบบันเทิงคดี สรรค์ จรรโลงใจ และรูปแบบสารคดี ท่วงทำนองการเขียนของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน บางคนชอบเขียนครั้นเคร่งตลกขบขัน บางคนเคร่งขรึม จริงจัง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคน

ฉ. วางโครงเรื่องหรือจัดทำโครงสร้างเนื้อเรื่อง โดยกำหนดแนวคิดหลักและเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน การวางโครงเรื่องเป็นเสมือนเข็มทิศที่ชี้บอกให้เดินถูกทิศ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม เริ่มต้นจากการ กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาในการเขียนที่ชัดเจน กำหนดกลุ่มผู้อ่าน และกำหนดองค์ประกอบในการเขียน พร้อมทั้งเลือกแนวทางการเขียนที่แน่นอน และขั้นตอนสุดท้ายคือการวางโครงเรื่องซึ่งเป็นการกำหนดแนวคิดหลักของเนื้อหาสาระ

(4) การจัดหน้า และรูปเล่มของหนังสือ

การจัดหน้า และรูปเล่มของหนังสืออ่านเพิ่มเติมสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามวัยของผู้เรียนหรือผู้อ่านเป้าหมาย

กรมวิชาการ (2545, น. 42-43) กล่าวว่า ขนาดรูปเล่มของหนังสือที่พบเห็นทั่วไปในปัจจุบัน มีลักษณะแตกต่างกันไป และมีหลายขนาด และยังคงกล่าวถึงชนิดของกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือ และ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือ ดังนี้

ก. ชนิดของกระดาษในการใช้พิมพ์หนังสือ

กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือ คือกระดาษบุรุษ เนื้อกระดาษผลิตจากเยื่อไม้ปน ใช้พิมพ์หนังสือราคาถูก กระดาษปอนด์ เนื้อกระดาษผลิตจากเนื้อเยื่อเคมีเนื้อละเอียด ขาวมีคุณภาพสูง กระดาษอาร์ตเป็นกระดาษละเอียดขาวเคลือบด้วยวัตถุเคมีให้ผิวเรียบเป็นมันมีคุณภาพสูง

ข. ขนาดตัวหนังสือ หรืออักษรพิมพ์

ตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือจะมีขนาดใหญ่ หรือเล็ก ควรมีความสัมพันธ์กับวัยของเด็ก เช่น

(ก) ก่อนวัยเรียน ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขนาด 30 พอยต์

(ข) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ขนาด 24 พอยต์

(ค) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ขนาด 18 – 20 พอยต์

(ง) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขนาด 16 พอยต์

(5) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ขนาดไม่ต่ำกว่า 14 พอยต์

จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 17) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเลือกใช้ตัวอักษร ว่า ไม่ควรใช้ตัวอักษรประดิษฐ์บรรจง ให้ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจน การเลือกขนาดนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของเรื่อง รูปเล่ม และวัยของผู้อ่าน

ศุภณี เรียบเลิศหิรัญ (2558, น. 13-41) ได้กล่าวถึงหลักการจัดหน้า และรูปเล่มของหนังสือ ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. การออกแบบปก

(ก) หนังสือปกแข็ง ในกรณีหนังสือปกแข็งนิยมออกแบบให้มีใบหุ้มปก และต้องสอดคล้องกับปกเล่มจริงด้วย

(ข) หนังสือปกอ่อน

ข. หนังสือที่ทำเล่มแบบเย็บมุงหลังคา ต้องระวังระยะขอบที่กระดาษด้านยื่นออกมา เมื่อนำหนังสือไปเขียนหมายเลขหน้า หรือข้อความ ภาพที่ขีดขอบจะถูกตัดไป

(ก) หนังสือที่ทำเล่มแบบไสสันทากาว การออกแบบสันต้องรอบคอบไม่ให้กว้างเกินไป และไม่ควรออกแบบภาพคู่ต่อเนื่องกัน

(ข) หนังสือที่ทำเล่มแบบร้อยเกลียวหรือเข้าห้วง ควรออกแบบเป็นหน้าเดี่ยว ๆ ต้องพิถีพิถันในการพิมพ์และเข้าเล่ม ต้องเว้นระยะขอบด้านสันหนังสือ ให้กว้างเพียงพอในการเจาะรูด้วย

นอกจากนี้การออกแบบแต่ละส่วนขององค์ประกอบหลักบนปกหนังสือ ดังนี้

- 1) โลโก้หรือตราสัญลักษณ์ของสำนักพิมพ์ ต้องไม่ใหญ่เกินไปไปวางแยกออกจากองค์ประกอบอื่นของหนังสือ เพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจน
- 2) ชื่อหนังสือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ต้องใช้ฟอนต์ที่ใหญ่และโดดเด่นกว่าข้อความอื่น และต้องสะท้อนเนื้อหาของหนังสือด้วย
- 3) ชื่อผู้เขียนหรือผู้แต่ง ขนาดของฟอนต์เล็กกว่าชื่อหนังสือครึ่งหนึ่ง ตำแหน่งของชื่อผู้เขียนวางไว้มุมใดก็ได้ มักวางใต้ชื่อหนังสือ ถ้าเป็นผู้มีชื่อเสียง อาจวางไว้เหนือชื่อหนังสือ
- 4) ข้อความประกอบปก เป็นการให้รายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสือ จะใช้ฟอนต์ขนาดเล็ก
- 5) ภาพประกอบปก เป็นภาพประเภทใดก็ได้ แต่ต้องสอดคล้องกับชื่อ เนื้อเรื่องหลัก และบุคลิกภาพของหนังสือ

2) การจัดภาพ

ภาพประกอบที่สวยงาม ชัดเจน มีส่วนส่งเสริมให้การนำเสนอเนื้อเรื่องของหนังสือมีความสมบูรณ์และชัดเจนขึ้น และได้ระบุถึงข้อควรคำนึงในการออกแบบและเลือกภาพประกอบในหนังสือ ดังนี้

- (1) ประเภท สีของภาพ และจำนวนภาพประกอบ จะมีผลต่อการเลือกกระดาษ และระบบการพิมพ์ และต้นทุนในการผลิต
 - (2) ความเหมาะสมของภาพประกอบกับเนื้อเรื่อง เพราะจะช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น
- ส่วนรูปแบบทั่วไปในการจัดวางภาพที่คิดเป็นสัดส่วนของภาพต่อพื้นที่ทั้งหน้า ดังนี้

- (1) การจัดวางองค์ประกอบแบบเต็มหน้า จะเป็นลักษณะของภาพที่เต็มทั้งหน้า ไม่มีเนื้อเรื่อง ซึ่งมีทั้งภาพประกอบที่จัดวางเต็มหน้าเดี่ยวและเต็มหน้าคู่ ควรคำนึงจุดสนใจของภาพ ซึ่งจะไม่วางในตำแหน่งที่เป็นมาร์จินด้านในของหนังสือ
- (2) การจัดวางภาพประกอบแบบจัดวางครึ่งหน้า เป็นลักษณะของภาพครึ่งหน้า และเนื้อเรื่องครึ่งหน้า โดยจะวางภาพในตำแหน่งครึ่งบนหรือครึ่งล่างของหน้าก็ได้
- (3) การจัดวางภาพประกอบแบบจัดวางหนึ่งในสี่ เป็นลักษณะของภาพประกอบที่มีขนาด 1 ใน 4 ส่วนของหน้าเดี่ยว อีก 3 ใน 4 ส่วนเป็นเนื้อเรื่อง
- (4) การจัดวางภาพประกอบแบบจัดวางสามในสี่ของหน้าคู่ เป็นลักษณะของภาพประกอบที่มีขนาด 3 ใน 4 ส่วนของหน้าคู่ อีก 1 ใน 4 ส่วนเป็นเนื้อเรื่อง

ส่วนการจัดวางภาพประกอบในหน้าเนื้อเรื่อง มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- (1) จัดวางภาพให้ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยจัดวางให้อยู่หน้าเดียวกับเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาพในเรื่องนั้น ๆ
- (2) จัดวางภาพและเนื้อเรื่องในแต่ละหน้า โดยออกแบบให้ดูกลมกลืนกัน
- (3) จัดวางภาพโดยไม่ต้องใส่ภาพครบทุกหน้า แต่จัดภาพเฉพาะตอนที่สำคัญ

- (4) การจัดภาพแบบมีข้อความล้อมรอบขอบภาพ
- 3) การจัดหน้า

การออกแบบหน้าหนังสือ ต้องเรียบเรียงและลำดับเนื้อหา แบ่งเนื้อหาเป็นบทเป็นตอน เป็นหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และหัวข้อย่อยต่าง ๆ รวมถึงส่วนที่เป็นภาพประกอบ และองค์ประกอบอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของหนังสือ เพื่อความสอดคล้องกันทั้งเล่ม จึงเสนอแนวทางในการทำแบบร่างการออกแบบหน้าหนังสือที่ดี ไว้ดังนี้ ศึกษาภาพรวมของหนังสือที่จะจัดพิมพ์ จัดหมวดหมู่ของเนื้อเรื่อง ออกแบบและทำเลย์เอาต์ในแต่ละหน้า จัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่จะนำเสนอในแต่ละหน้าให้ชัดเจน สร้างกริด (grid) ในการจัดทำแบบร่าง กริดประกอบด้วยเส้นในแนวตั้งและแนวนอนตัดกันเป็นตารางสำหรับใช้เป็นผังสำหรับการแบ่งพื้นที่จัดวางที่เป็นเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ และองค์ประกอบอื่น ๆ ของแต่ละหน้า เมื่อได้แบบร่างตามที่ต้องการ ก็สามารถจัดหน้าเพื่อเป็นต้นฉบับในการจัดพิมพ์

- 4) ขนาดหนังสือสำหรับเด็ก

ขนาดหนังสือสำหรับเด็ก ขนาด 25 x 36 นิ้ว เรียกว่า “หนังสือขนาดจิ๋ว” สำหรับให้เด็กอ่านเล่นหรือเสริมความรู้ ส่วนจำนวนหน้าและความหนาของหนังสือควรเหมาะสมกับความสนใจ ตามช่วงอายุและเนื้อเรื่องของหนังสือ ดังนี้

- (1) หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนหรือเด็กอนุบาล จำนวนหน้าประมาณ 8 – 16 หน้า
- (2) หนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษา จำนวนหน้าประมาณ 16 – 48 หน้า
- (3) หนังสือสำหรับเด็กมัธยมศึกษาหรือเด็กวัยรุ่น จำนวนหน้ามากกว่า 48 หน้า

- 5) วิธีเลือกใช้กระดาษ

ชนิดของกระดาษในการใช้พิมพ์หนังสือ มีรายละเอียดดังนี้

- (1) กระดาษพิมพ์ปกหนังสือ น้ำหนักพื้นฐานของการทำปกหนังสืออยู่ระหว่าง 200 – 300 กรัมต่อตารางเมตร เพื่อความแข็งแรงของหนังสือ
 - ก. กระดาษไม่เคลือบผิว เช่น กระดาษการ์ด กระดาษคราฟต์
 - ข. กระดาษเคลือบผิว ได้แก่ กระดาษอาร์ตการ์ด
- (2) กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในของหนังสือ
 - ก. กระดาษไม่เคลือบผิว

ข. กระดาษบุฟหรือกระดาษหนังสือพิมพ์

ค. กระดาษปอนด์

ง. กระดาษถนอมสายตา

(3) กระดาษเคลือบผิว ได้แก่ กระดาษอาร์ต มีทั้งกระดาษอาร์ตมัน

และอาร์ตด้าน

6) ขนาดตัวหนังสือ หรืออักษรพิมพ์

ขนาดตัวหนังสือ หรืออักษรพิมพ์ จะมีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ

ดังนี้

(1) เด็กอนุบาล ขนาด 30 – 32 พอยต์

(2) เด็กประถมศึกษา ขนาด 18 – 32 พอยต์

(3) เด็กมัธยมศึกษาหรือเด็กวัยรุ่น ขนาด 14 – 16 พอยต์

7) การเข้าเล่มหนังสือ

การเข้าเล่มหนังสือ มี 2 แบบ ดังนี้

(1) การทำเล่มหนังสือปกแข็ง เป็นการทำให้เล่มที่ใช้ความประณีตในการทำเล่ม หนังสือปกแข็งมีทั้งแบบสันตรงและสันโค้ง โดยก่อนเข้าปก เนื้อในของหนังสือมักทำเล่มแบบเย็บกึ่ง เพื่อให้หนังสือมีความคงทน

(2) การทำเล่มหนังสือปกอ่อน มีหลายแบบ ดังนี้

ก. หนังสือที่ทำเล่มแบบเย็บมุงหลังคา เหมาะกับการทำเล่มหนังสือที่กระดาษไม่หนาและมีจำนวนหน้าน้อย ๆ ไม่เกิน 80 หน้า

ข. หนังสือที่ทำเล่มแบบไสสันทากาว เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด เหมาะกับการทำเล่มหนังสือ

ค. หนังสือที่ทำเล่มแบบร้อยเกลียวหรือเข้าห่วง เป็นวิธีการทำเล่มที่เหมาะสมกับหนังสือที่ไม่หนาเกินไป

สรุปได้ว่า การจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสือ ต้องมีการออกแบบปก ตามองค์ประกอบหลักบนปก มีการจัดวางภาพเป็นสัดส่วน การจัดหน้าต้องเรียบเรียงและลำดับเนื้อหาเป็นบทเป็นตอน รูปเล่มของหนังสือมีขนาดสอดคล้องกับวัยของผู้อ่านเป้าหมาย โดยเลือกใช้กระดาษที่เหมาะสมกับภาพประกอบและเนื้อหา และขนาดของตัวอักษรที่ใช้ต้องมีความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก การเข้าเล่มคำนึงถึงขนาดของรูปเล่มเพื่อความสวยงามและคงทน

2) การใช้ภาษาในการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร กระบวนการใช้ภาษานั้น มีระดับขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น บุคคล ประเภทของเรื่อง เป็นต้น การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมต้องมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบของภาษาให้เข้าใจอย่างชัดเจน ดังที่มีผู้กล่าวถึงการใช้ภาษาในการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

สุวรรณา รัตนธรรมเมธี (2550) กล่าวถึงแนวทางในการสร้างหนังสือให้หน้าอ่าน ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ดังนี้

- 1) ใช้ภาษาสวย คือภาษาที่สื่อความหมายชัดเจน กล่าวคือ ใช้ภาษา
ง่าย เป็นคำที่คุ้นเคยใกล้ตัวผู้อ่าน ไม่ใช่ภาษาที่สูงเกินไป ใช้ภาษาที่สุภาพ ภาษาที่หยาบคายไม่ควร
นำมาใช้แม้ว่าจะเป็นคำใกล้ตัวก็ตาม
- 2) ให้อ่านละเอียดพอเพียง การเขียนเรื่องอะไรก็ตาม ควรให้ความ
กระจ่างให้อ่านละเอียดแก่ผู้อ่านให้ได้ อย่าคิดว่าผู้อ่านรู้อะไรอยู่แล้วจะละเอียด
บางอย่างไป
- 3) เขียนให้อ่านง่าย การเขียนให้อ่านง่ายคือการไม่ใช้ประโยคหรือ
ข้อความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน ดำเนินเรื่องไม่สับสนวุ่นวายไปมา ดังนั้นก่อนลงมือเขียนต้องพิจารณาเนื้อหาที่
จะนำเสนอเพื่อให้มีการดำเนินเรื่องอย่างมีขั้นตอน
- 4) คำนึงถึงผู้อ่านก่อนเขียน ก่อนลงมือเขียนควรคำนึงว่าต้องการเขียน
ให้ใครอ่าน ควรศึกษาให้เข้าใจว่าเด็กแต่ละวัยมีความต้องการในการอ่านแตกต่างกันอย่างไร
- 5) ใช้คำกระชับ สั้นแต่ได้ความกว้าง จะทำให้หนังสืออ่านง่าย อ่านสนุก
ไม่จำเป็นต้องใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้คำกระชับแต่ได้ใจความชัดเจน
- 6) สื่อเรื่องให้ตรงประเด็น การเขียนเรื่องอะไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงการ
เขียนให้ตรงประเด็น ไม่ว่าจะเป็นชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง ควรให้มีความสอดคล้องกัน
- 7) ให้มีเว้นวรรคตอนให้เหมาะสม การเขียนหนังสือที่ดีต้องมีการเว้น
วรรคตอนให้เหมาะสม เพราะการเว้นวรรคตอนจะช่วยให้มีการพักสายตาไปในตัว ช่วยให้ผู้อ่านเกิด
ความจำและเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น
- 8) การย่อหน้าให้เหมาะสม คือมีความพอดีพอเหมาะพอควร และย่อ
หน้าอย่างมีความหมายด้วย การย่อหน้าแต่ละครั้งต้องมีประเด็นและความหมายเป็นเรื่องราวไม่ใช่ย่อ
หน้าขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักการ
- 9) ปรับแก้สำนวนก่อนนำไปใช้ ไม่ว่าจะเขียนหนังสือเพื่อเด็ก หรือเพื่อ
ใคร เมื่อเขียนหนังสือเสร็จแล้ว ต้องตรวจ พิจารณาปรับปรุง แก้ไขสำนวนครั้งแล้วครั้งเล่า โดยให้คน
อื่นช่วยตรวจทาน ว่าสำนวนที่เขียนนั้นเหมาะสมหรือไม่

ศรีศักร วัลลิโภดม (2550: บทบรรณาธิการวารสารเมืองโบราณ)
ภาษาและเรื่องราวในตำนานมักไม่ใช่เรื่องที่เป็นจริงแบบประวัติศาสตร์ หากเป็นเรื่องเปรียบเทียบ
เรื่องสมมติ ที่ค่อนข้างเป็นสัญลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ โลกทัศน์ ค่านิยมของกลุ่ม
ชนที่เป็นเจ้าของตำนาน ตำนานเป็นเรื่องสมมติและสัญลักษณ์ เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์สังคม
เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนึกคิด จินตนาการของคนในสังคมท้องถิ่น เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับกลุ่มคน
พื้นที่ และสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะต้องสร้างเนื้อหาให้ตรงกับ
วัยของผู้อ่าน ใช้คำธรรมดาสื่อสารได้ง่าย รูปภาพสวยงาม ทันสมัย ดึงดูดความสนใจ ขนาดอักษรไม่
เล็กเกินไป รูปเล่มมีความทนทาน และสิ่งสำคัญเด็กอ่านแล้วได้ความรู้และความเข้าใจเพิ่มสูงขึ้น
ขั้นตอนในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กต้องสำรวจเนื้อหาและความต้องการของวัยผู้อ่าน การเขียน
หนังสืออ่านเพิ่มเติม ต้องคำนึงถึงวัยของผู้อ่าน ใช้จำนวนคำ จำนวนภาพ ขึ้นอยู่กับวัย สัมพันธ์กับ
เนื้อหาในหลักสูตร รูปแบบการเขียนต้องเน้นให้ทั้งสาระและความสนุกสนาน

5.1.4 การประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนรู้อีกประเภทหนึ่งที่มีการจัดทำเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้จัดทำเป็นเกณฑ์คุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) เนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหา ต้องมีความถูกต้องทันสมัย สอดคล้องกับหลักสูตรฉบับปัจจุบัน ยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน นำเสนอเนื้อหาอย่างสร้างสรรค์ น่าสนใจดึงดูดใจผู้เรียน ทั้งยังมีลักษณะปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม ลำดับเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยง ไม่สลับซับซ้อน มีคุณค่าและประโยชน์แก่ผู้เรียน และเป็นผลงานที่เรียบเรียงขึ้นเอง มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ผู้ใด

2) การใช้ภาษา ถูกต้อง ชัดเจน สละสลวย ยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน และอธิบายศัพท์ที่จำเป็นให้เข้าใจง่ายได้

3) การออกแบบรูปเล่ม โดยพิจารณาจากปกที่ออกแบบสวยงาม ดึงดูดความสนใจ ขวนอ่าน หน้าหนังสือมีการจัดได้น่าสนใจ มีระบบและลำดับช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี มีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาและชัดเจน ใช้ขนาดและแบบตัวอักษรเป็นระบบ อ่านง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสีตัวอักษรนั้นต้องดึงดูดความสนใจ ชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหา ภาพและสีพื้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2548, น. 164) ได้อธิบายเกณฑ์การประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อจัดทำเป็นผลงานทางวิชาการและกรณีทั่วไป ดังนี้

1) ด้านเนื้อหา
(1) สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (2) ถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นปัจจุบัน
- (3) ยากง่ายพอเหมาะกับช่วงชั้น
- (4) มีความยาวของเนื้อหาพอเหมาะ
- (5) มีแหล่งอ้างอิง ค้นคว้าและหรือบรรณานุกรม
- (6) ไม่ขัดต่อความมั่นคงหรือศีลธรรมอันดีงาม

2) การนำเสนอเนื้อหา

- (1) มีรูปแบบการเสนอเนื้อหาที่เหมาะสม น่าสนใจ
- (2) เสนอเนื้อหาการอ่าน เพิ่มพูนทักษะการคิด

3) การใช้ภาษา

- (1) สื่อความหมายชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย
- (2) ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา
- (3) ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- (4) ใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง

4) ภาพ ตาราง แผนภูมิ

- (1) ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน
- (2) เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา
- (3) มีรูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ
- (4) ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

ปราณี ปราบริปู (2554, น. 10-18) ได้เสนอข้อคิดในการพิจารณาคัดเลือกวรรณคดีและวรรณกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาของวรรณคดีและวรรณกรรมสามารถนำมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1) ด้านเนื้อเรื่อง

(1) ควรเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ใกล้ตัวเด็ก มีตัวละครเป็นสัตว์ หรือเป็นเด็กที่สัมพันธ์ผูกพันกับธรรมชาติ เป็นวิถีชีวิตของเด็กในท้องถิ่น ชุมชนภูมิปัญญาไทย และสังคมไทย

(2) ควรเป็นเนื้อเรื่องที่สร้างสรรค์ เสนอเนื้อเรื่องอย่างเป็นธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการเสนอในแง่ร้าย เมื่อเด็กอ่านแล้วอยากเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม

(3) ควรเป็นเนื้อเรื่องที่ให้เด็ก ซึ่งเป็นผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมไปกับผู้ประพันธ์รู้สึกเหมือนหนังสือเป็นเหมือนเพื่อน ทำให้มีนิสัยรักการอ่านต่อไป

(4) ควรเป็นเรื่องที่สนุกสนาน และง่ายเหมาะแก่เด็ก การดำเนินเรื่องน่าสนใจ มีเรื่องราวตอนต้นที่ทำให้หายง่วงใจให้อ่านต่อ มีตอนกลางเรื่องชวนให้ติดตาม และมีตอนจบที่มีเหตุการณ์ทำให้ประทับใจหรือประหลาดใจ ให้แง่คิดในการดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต

(5) ควรเป็นเนื้อเรื่องที่วางใจได้ว่าแม้ผู้สอนละเอียดไม่ได้ชี้แจงทำความเข้าใจผู้เรียนก็ไม่คว่นสรุปโดยมิได้ไตร่ตรอง

2) ด้านการเสนอเนื้อเรื่องและการใช้ภาษา

(1) เสนอเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสมแก่การดำเนินเรื่องและตัวละคร

(2) เสนอเนื้อเรื่องที่ให้เขาได้ จากการที่มีข้อความหรือถ้อยคำซ้ำ ๆ การดำเนินเรื่องซ้ำ ๆ

(3) เสนอประโยคคำพูดที่เป็นธรรมชาติ ตามสภาพจริง คำศัพท์สำนวนใดที่ยากควรอธิบายเพิ่มเติมด้วย

(4) ควรเคร่งครัดการสะกดคำให้ตรงตามพจนานุกรมในปัจจุบัน แม้เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นในสมัยก่อนมีการสะกดคำต่างไป ก็ควรแก้ไขให้เป็นไปตามปัจจุบัน

(5) ควรตรวจสอบความถูกต้อง จากต้นฉบับหลาย ๆ ฉบับ เมื่อนำมาจัดพิมพ์

(6) ควรขออนุญาตตามระเบียบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ในการจัดพิมพ์จำหน่าย และอ้างถึงที่มา ชื่อผู้แต่ง ในการเผยแพร่ไม่ว่ากรณีใด เพื่อความถูกต้อง

สมพร จารุณี (2554, น. 13-60,13-61) ได้เสนอการกำหนดเกณฑ์คุณภาพเพื่อใช้ในการคัดเลือกหนังสือเสริมประสบการณ์ซึ่งรวมถึงหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วย ดังนี้

1) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเนื้อหา เนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย ในกรณีที่กำลังกล่าวถึง เนื้อหาสาระหรือการค้นพบความรู้ใหม่ๆ ที่ยังเป็นที่ยังสงสัยหรือประเด็นที่มีข้อโต้แย้ง ก็ควรมีเหตุผล แสดงถึงที่มาอย่างชัดเจน ไม่ควรนำเสนออย่างคลุมเครือ หรืออย่างมีอคติอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจ ผิดได้

2) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหา ควรแสดงให้ผู้อ่านทราบ จุดมุ่งหมายในการเสนอเนื้อหาสาระ ประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับ หนังสือประเภทสารคดีที่มุ่งให้ความรู้ ควรมีการกำหนดเป็นหัวเรื่องต่างๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันตามหลักวิชาการ หรือเป็นไปตามลำดับ เหตุการณ์ หรือตามพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจ มีเครื่องมือช่วยทำความเข้าใจ เช่น ตัวอย่าง และภาพประกอบ และการนำเสนอเนื้อหาควรจะต้องมีความเหมาะสมกับผู้อ่าน เป้าหมาย

3) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ภาษา ต้องถูกต้อง สละสลวย กะทัดรัด ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่านเป้าหมาย

4) หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับเอกภาพและสัมพันธภาพ เนื้อหาสาระ และการเสนอเนื้อหา ควรมีเอกภาพสอดคล้องสนองจุดมุ่งหมายของหนังสือ มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้อ สอดคล้องสัมพันธ์กัน อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความชัดเจน และเข้าใจง่าย

5) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณประโยชน์และความน่าสนใจ ควรเป็นประโยชน์ ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม อย่างไม่อย่างหนึ่ง หรือหลายด้านพร้อมกันไป

จากหลักเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ว่าการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรพิจารณา ด้านความสอดคล้องกับหลักสูตรและโครงสร้างเนื้อหาวิชา ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ด้านการนำเสนอเนื้อหาเป็น ลำดับขั้นตอน น่าสนใจ ให้ความเพลิดเพลิน มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการใช้ภาษา มีความถูกต้อง ตามหลักการใช้ภาษา เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน อ่านเข้าใจง่าย ด้านภาพประกอบ มีสีสันชัดเจน สวยงาม สอดคล้องกับเนื้อหา ด้านรูปเล่มควรมีขนาดเหมาะสมกับผู้อ่าน คงทน ด้านคุณค่าและ ประโยชน์ สามารถเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ ความคิด และเจตคติ ของผู้เรียนได้

5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนานและประเพณี

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนานและประเพณี ดังต่อไปนี้

5.2.1 ตำนาน

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนาน ตามประเด็นหัวข้อ ดังนี้

1) ความหมายและความสำคัญของตำนาน

ความหมายและความสำคัญของตำนาน ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็นรายละเอียด มีดังนี้

(1) ความหมายของตำนาน

ตำนาน คือ เรื่องเล่าขานที่มีมาแต่อดีต เปรียบได้เหมือนเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ ของคนในอดีต ซึ่งอาจเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ได้ โดยมีผู้ให้ความหมายของตำนานไว้มากมาย ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น. 497)

ได้ให้นิยามของคำ "ตำนาน" ไว้ว่า น. เรื่องแสดงความเป็นมาแต่ปางหลังของสถานที่ บุคคล หรือ พิธีกรรม เป็นต้น, เรื่องราวมนานที่เล่ากันสืบ ๆ มา, เช่น ตำนานพุทธเจดีย์, ตำนานเจ้าแม่ ลี้มกอเหนี่ยว; เรียกพระปริตรบทหนึ่ง ๆ ว่า ตำนาน ในคำว่า เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2555, น. 30) ให้ความหมายของ ตำนานว่า หมายถึงเรื่องเล่าความเป็นมาของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักเป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบทอดต่อกันมา แล้วมีผู้นำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อหรือพิธีกรรมบางอย่าง อาจมี รูปแบบเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง

ภารดี มีเจริญ (2550, น. 81) ได้สรุปคำจำกัดความของตำนานไว้

3 ประการ ดังนี้

1. ตำนานมีความหมายผสมอยู่ระหว่างนิทานและนิยาย เพราะ ตำนานเป็นเรื่องเล่าซึ่งสมมุติว่าเกิดจริง แสดงประวัติความเป็นมาของราชวงศ์อาจมีเค้าความจริง หรือ อาจเป็นเรื่องที่ประดิษฐ์ขึ้นจากมโนภาพ ตำนานจึงเป็นเรื่องราวอันเป็นผลงานทางอารมณ์และภูมิหลัง ของความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. ตำนาน คืองานบันทึกประวัติศาสตร์ อันเกิดจากความเชื่อและ ศรัทธา ความหลังและความกลัวที่จะรักษา จะพบความเชื่ออุดมคติ และสัญลักษณ์ของพุทธศาสนา

3. ตำนาน คือ บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับบ้านเมือง กษัตริย์ ราชวงศ์ เหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับมนุษย์และสังคมในอดีต เหตุการณ์ที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ และ ปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์

หนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ของกรมสามัญศึกษา ระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 4 หน้า 74 ได้ให้นิยามของคำ "ตำนาน" และการใช้ประโยชน์จากตำนานในการศึกษา ทางวิชาการไว้ว่า นิทานพื้นบ้าน นิทานปรัมปรา และเทพนิยายผสมผสานเข้าด้วยกัน เนื้อเรื่อง ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับศาสนา การใช้ข้อมูลจากตำนานต้องตรวจสอบกับหลักฐานอื่น ๆ ให้ดีก่อน เพราะตำนานมักจะคัดลอกต่อ ๆ กันมา บางเรื่องมีหลายสำนวน เช่น ตำนานมูลศาสนา มีถึง 5 สำนวน การคัดลอกมีข้อความผิดพลาดตกหล่น บางครั้งก็เขียนต่อยาวกันเป็นพืด ทั้งที่เป็นคนละเรื่อง กัน ทำให้ยากต่อการตีความ

ดังนั้น ตำนาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน มีเนื้อหาเพื่ออธิบายที่มาของสิ่งต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ เป็นลักษณะการถ่ายทอดเรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความคิด และความเชื่อ ของคนในท้องถิ่น

(2) ความสำคัญของตำนาน

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของตำนานไว้ดังนี้

สมพร จารุณัฐ (2538, น. 26) กล่าวว่า ตำนานให้ประโยชน์ทางการศึกษาแก่ประชาชน คือบอกให้ทราบความจริงที่สำคัญต่าง ๆ เป็นแหล่งศึกษาสภาพชีวิตและวัฒนธรรมของชาวบ้านซึ่งมีความสำคัญดังนี้ คือ

1. ให้คุณค่าด้านสังคม โดยแสดงให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษ และสภาพบ้านเมืองตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของบุรุษในสมัยนั้น

2. ให้คุณค่าด้านปรัชญาและความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ นิทานและตำนานท้องถิ่นเป็นที่รวมแห่งปรัชญาการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เนื้อเรื่องสอดแทรกปรัชญาแง่คิดของชีวิต ศีลธรรม ตลอดจนคติธรรม เพื่อยกระดับจิตใจของผู้อ่านและผู้ฟังให้สูงขึ้น ทำให้เข้าใจพื้นฐานของชีวิตได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. สะท้อนประวัติศาสตร์การต่อสู้ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ว่า กว่าจะรวมกันเป็นประเทศชาติในปัจจุบัน ต้องรบพุ่งเสียเลือดเนื้อมากมาย

4. สะท้อนเรื่องกรรมและการตั้งสัตย์อธิษฐาน ตำนานส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นแง่ที่ทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ชั่ว รวมทั้งการให้ข้อคิดเรื่องการทำความดี และหากตั้งสัตย์อธิษฐาน ก็จะได้สมปรารถนา

5. สร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเพราะเมื่อทราบเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นที่กว่าจะมาเป็นชนชาติเช่นทุกวันนี้ บรรพบุรุษต้องต่อสู้กับความยากลำบากอย่างมากมาย ทำให้เกิดความภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และมีกำลังใจต่อสู้เพื่อพัฒนาสังคมของชาติต่อไป

ลมูล จันท์หอม (2538, น. 26) กล่าวว่า ตำนานให้ประโยชน์ทางการศึกษาแก่ประชาชนคือบอกให้เราทราบความเจริญที่สำคัญต่าง ๆ เป็นแหล่งศึกษาสภาพชีวิตและวัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งมีความสำคัญดังนี้คือ

1. ให้คุณค่าด้านสังคม โดยแสดงให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษและสภาพบ้านเมือง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของบรรพบุรุษในสมัยนั้น

2. ให้คุณค่าด้านปรัชญาและความเข้าใจธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ นิทานและตำนานท้องถิ่นเป็นที่รวมแห่งปรัชญาการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เนื้อเรื่องสอดแทรกปรัชญาแง่คิด ของชีวิตศีลธรรม ตลอดจนคติธรรม เพื่อยกระดับจิตใจของผู้อ่านและผู้ฟังให้สูงขึ้น ทำให้เข้าใจพื้นฐานของชีวิตได้กว้างขวาง

3. สะท้อนประวัติศาสตร์การต่อสู้ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ว่ากว่าจะรวมกันเป็นประเทศชาติในปัจจุบัน ต้องรบพุ่งเสียเลือดเนื้อมากมาย

4. สะท้อนเรื่องกรรมและการตั้งสัตย์อธิษฐาน ตำนานส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นแง่ที่ทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ชั่ว รวมทั้งการให้ข้อคิดเรื่องการทำความดี และหากตั้งสัตย์อธิษฐาน ก็จะได้สมปรารถนา

5. อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อ

6. สร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเพราะเมื่อทราบเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นที่กว่าจะมาเป็นชนชาติเช่นทุกวันนี้ บรรพบุรุษต้องต่อสู้กับความยากลำบาก

อย่างมากมาย ทำให้เกิดความภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และมีกำลังใจต่อสู้เพื่อพัฒนาสังคมของชาติต่อไป

สรุปได้ว่า ตำนานมีความสำคัญให้คุณค่าด้านสังคม ด้านปรัชญา และความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ สะท้อนประวัติศาสตร์ สะท้อนเรื่องกรรมและการตั้งสัตย์อธิษฐาน อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อและสร้างความภูมิใจในท้องถิ่นของตน นอกจากนี้แล้วยังได้ทราบความจริงที่สำคัญต่าง ๆ เป็นแหล่งศึกษาสภาพชีวิตของวัฒนธรรมของชาวบ้าน

2) ประเภทของตำนาน

ตำนานเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมา แล้วมีผู้นำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรม อาจมีรูปแบบเป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ได้มีผู้กล่าวถึงประเภทของตำนานไว้ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2555, น. 30) แบ่งประเภทของตำนานออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตำนานเกี่ยวกับความเป็นมาของโลกและจักรวาล ตำนานประเภทนี้บางทีก็เรียกว่าตำนานปฐมปรา หรือปฐมปราคติ เนื้อหาแสดงให้เห็นความเชื่อของคนในท้องถิ่นในเรื่องความเป็นมาของโลก จักรวาล มนุษย์ และสรรพสิ่ง ตลอดจนการจัดระเบียบสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นความเชื่อแบบเดิมหรือความเชื่อที่ได้จากอิทธิพลทางพุทธศาสนา ตัวอย่างวรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่ ตำนานว่าด้วยความเป็นมาของโลกและมนุษย์ที่อยู่ในส่วนต้นของพงศาวดารล้านช้าง ตำนานขุนบรม และวรรณกรรมเรื่องพญาคันคาก เป็นต้น วรรณกรรมทั้ง 3 เรื่องนี้แต่งขึ้นในล้านช้าง และมีการถ่ายทอดแพร่หลายในดินแดนอีสานของไทยด้วย วรรณกรรมดังกล่าวแม้มีคำหรือข้อความที่แสดงให้เห็นว่า ขณะที่แต่งนั้น พุทธศาสนาได้แพร่หลายเข้าไปในล้านช้างแล้ว แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ก็แสดงให้เห็นความเชื่อเดิมของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นมาของโลก ความเป็นไปในธรรมชาติ และความเป็นมาของระบบการปกครองที่มีพระเจ้าแผ่นดินเป็นประมุขก่อนการรับพุทธศาสนา

2. ตำนานสถานที่ บอกเล่าความเป็นมาของบ้านเมืองหรือชุมชน-สถานที่สำคัญในท้องถิ่น ตำนานประเภทนี้มีอยู่เป็นจำนวนมากและมีอยู่ในทุกถิ่น มีทั้งที่เล่าเป็นมุขปาฐะ และแต่งเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร ตัวอย่างเช่น เรื่องผาแดงนางไอ่ ตำนานเรื่องฟ้าแดดสูงยางและตำนานอุรังคชาติของอีสานและล้านช้าง ตำนานสถานที่ของล้านนา มักผูกโยงเรื่องราวให้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาที่รู้จักกันแพร่หลาย ได้แก่ ตำนานพระเจ้าเลียบโลกที่กล่าวถึงความเป็นมาของพระธาตุเจดีย์และรอยพระพุทธรูปในเมืองต่าง ๆ โดยโยงเข้ากับพุทธประวัติ ส่วนวรรณกรรมตำนานสถานที่ของภาคใต้ เช่น ตำนานพระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราช เป็นต้น

3. ตำนานวีรบุรุษ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวีรบุรุษในอดีตอันไกลโพ้น วีรบุรุษของภาคกลางที่รู้จักกันดี ได้แก่ พระร่วง และท้าวอุทอง ซึ่งมีเรื่องเล่ามากมายหลายสำนวน วีรบุรุษซึ่งพบเป็นเรื่องเล่าในล้านนาและในกลุ่มชนชาติไทยหลายกลุ่ม ๆ ได้แก่ ขุนเจือง พญาเจืองหรือท้าวเจือง ตามตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ และตำนานในล้านนาหลายฉบับระบุว่า พญาเจืองเป็นกษัตริย์เชื้อสายลวจักราชแห่งเมืองเงินยาง เคยปราบดินแดนต่าง ๆ ในล้านช้างและเวียตนาม มีความ

แก่งกล้าเป็นที่ภาคภูมิใจของกลุ่มชนชาติไทหลายกลุ่ม ในล้านนามีผู้แต่งเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วในลักษณะหนังสือเทศน์ชื่อว่า พุติยวงสมาลีณี หรือ ตำนานพระยาเจือง เรื่องเดียวกันนี้พบในภาคอีสานด้วย ในล้านช้างมีการนำเรื่องราวของขุนเจือง หรือท้าวเจืองมาแต่งเป็นร้องกรอง พบอยู่ 2 ส่วนวน คือ เรื่องท้าวยี่บาเจือง และเรื่องท้าวบาเจืองหรือที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อท้าวฮุ่งหรือเจือง

4. ตำนานประเพณีพิธีกรรม มีเนื้อหาบอกเล่าความเป็นมาของประเพณีพิธีกรรม เช่น ตำนานสงกรานต์ที่มีเล่าทุกถิ่น เป็นต้น

วิลักษณ์ ศรีป่าซาง (2541, น. 89-107) ได้แบ่งตำนานออกเป็น 7 ประเภท โดยยึดเนื้อหาและแก่นของเรื่องเป็นหลัก ดังนี้

1. ตำนานปูชนียสถาน เป็นตำนานที่กล่าวถึงเรื่องราวการดำเนินพระธาตุพระบาท พระพุทธเจ้า การประธานพระธาตุ การก่อสร้างพระพุทธศาสนาและเรื่องราวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ตำนานประวัติโบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นตำนานที่เรียบเรียงขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากคำบอกเล่า หรือจากตำนานหลักเรื่องอื่น มีจุดประสงค์ เพื่อนำเสนอความเป็นมาของสถานที่ หรือวัตถุที่มีความสำคัญ เช่น วัด พระธาตุ เมือง พระพุทธรูป เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่รู้จัก แนะนำสถานที่

3. ตำนานเมือง เป็นตำนานที่เสนอความเป็นมาของบ้านเมือง ตลอดจนเรื่องราวของผู้ครองนคร เนื้อหาในตอนต้นมักเป็นนิทานปรัมปราแล้วค่อยคลี่คลายสู่ยุคสมัยที่เป็นประวัติศาสตร์มีหลักฐานสามารถนำมาอ้างอิงได้จนถึงสมัยเดียวกับผู้แต่งหรือยุคสมัยที่ใกล้เคียง

4. ตำนานบุคคลหรือตำนานวีรบุรุษ เป็นตำนานที่มีเนื้อหาเน้นความสำคัญของบุคคลเพียงคนเดียว ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่น

5. ตำนานปูชนียวัตถุ เป็นตำนานเกี่ยวกับเรื่องประวัติพระพุทธรูปสำคัญ เนื้อหามักกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูป

6. ตำนานประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนา เป็นตำนานที่นำเสนอเรื่องราวประวัติความเป็นมาของพระพุทธศาสนา

7. ตำนานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เป็นตำนานที่มีเนื้อเรื่องแตกต่างจากกลุ่มที่กล่าวมาทั้งหมด

อุษณีย์ ชงไชย (2540, น. 89 - 107) แบ่งวรรณกรรมประเภทตำนานตามเนื้อหาเป็น 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

1. ตำนานที่เป็นเรื่องราวการกำเนิดเมืองต่าง ๆ ตำนานกลุ่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเมืองในเขตล้านนาในสมัยก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 เนื้อเรื่องจะไม่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ไทยในยุคหลัง แต่จะเป็นเรื่องของการกำเนิดและการสลายตัวของเมืองต่าง ๆ เช่น ตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานสิงหนวัติกุมาร เป็นต้น

2. ตำนานที่มีเนื้อหาแบบประวัติศาสตร์สากล หมายถึงตำนานที่มีเนื้อหาค่อนข้างหลากหลาย คือ ส่วนแรกจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ การเผยแผ่พุทธศาสนา ฯลฯ บางครั้งเป็นเรื่องของการสังคายนาพุทธศาสนาในสมัยต่าง ๆ สามารถระบุชื่อผู้แต่งได้อย่างแน่นอน

เนื้อเรื่องส่วนมากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับรางวัลมงคลมั่งราย เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ จามเทวีวงศ์ ตำนานมูลศาสนา

3. ตำนานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูปและเจดีย์ที่สำคัญ เช่น ตำนานวัดพระธาตุดอยสุเทพ เป็นต้น

ดังนั้น ตำนานสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท อาศัยเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของตำนาน โดยการยึดเนื้อหาและการยึดแก่นของเรื่องเป็นหลัก ซึ่งอาจสามารถสรุปประเภทของตำนานได้ คือ ตำนานเกี่ยวกับสถานที่ ตำนานเกี่ยวกับบุคคล และตำนานเกี่ยวกับพิธีกรรม เป็นต้น

3) คุณค่าของตำนาน

มีผู้กล่าวถึงคุณค่าของตำนานไว้ ดังนี้

กรมศิลปากร (2538, น. 388-391) กล่าวว่า คุณค่าของตำนานถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ชั้นต้น แม้ว่าจะมีส่วนบกพร่องในเรื่องข้อเท็จจริงอยู่บ้าง แต่หากนำมาวิเคราะห์เทียบเคียงกับเอกสารร่วมสมัย หรือหลักฐานอื่นๆ ประกอบกัน อาทิ หลักฐานทางด้านโบราณคดี หรือมานุษยวิทยา ก็อาจช่วยอธิบายเรื่องราวของอดีตให้คลี่คลายและนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนประวัติความเป็นมาของสังคมแต่ละท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากตำนานเป็นงานที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมทางความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนทัศนคติของคนหลายยุคสมัยสืบต่อกันมา ดังนั้น ตำนานจึงเปรียบเสมือนผลงานทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ที่ได้สืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้อันมีคุณค่าประเมินมิได้

ศรีศักร วัลลิโภดม (2552: บทบรรณาธิการ) กล่าวว่า ตำนานที่ทำให้เกิดสำนึกร่วมของความเป็นชาติเดียวกันมีอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับท้องถิ่นกับระดับประเทศ

ระดับท้องถิ่นเป็นตำนานที่เกี่ยวกับการสร้างบ้านแปงเมืองที่แสดงออกจากการเป็นคนบ้านไหน เมืองไหนเดียวกัน ในขณะที่ระดับประเทศก็คือความเป็นคนที่เกิดในประเทศเดียวกัน เป็นคนชาติเดียวกัน จึงเป็นที่มาของความรักชาติ รักบ้านเกิดเมืองนอน ตำนานในระดับชาตินั้นมักปรากฏออกมาในรูปแบบของการรวบรวมปะติดปะต่อตำนานของบ้านและเมืองตามท้องถิ่น ให้เป็นเรื่องราวใหญ่โตในเชิงบูรณาการทางวัฒนธรรมให้เกิดเป็นคนในชาติเดียวกันเป็นสำคัญ ได้แก่ ตำนาน พงศาวดาร ที่เกี่ยวกับรัฐ ชนชั้นปกครอง และตำนานศาสนสถาน และสถานที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม เช่น ตำนานพระมหาธาตุเจดีย์ ตำนานเมืองตำนานนคร เป็นต้น

ความต่างกันของตำนานสองระดับก็คือ ตำนานท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับล่างนั้น เป็นเรื่องราวในพื้นที่อันเป็นบ้านและเมืองในถิ่นใดถิ่นหนึ่ง โดยเฉพาะหาได้ใหญ่โตและซับซ้อนเหมือน ตำนานพงศาวดารในระดับรัฐและประเทศไม่ เป็นตำนานของคนที่อยู่ในกระบวนการสร้างบ้านแปงเมือง ที่เนื้อหาสาระไม่หยุดนิ่งตายตัว หากมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงโดยคนในท้องถิ่นอย่างสืบเนื่อง (มีชีวิต) เพื่อสร้างสำนึกร่วมของความเป็นคนในแผ่นดินเกิดเดียวกัน สิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมของการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไปก็คือ บรรดาชื่อบ้านนามเมืองและชื่อของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สถานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงในชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นที่มีทั้งเพิ่มเติมขึ้นมาและเปลี่ยนแปลงหายไป

เนื้อหาที่เป็นแก่นของตำนานยังคงสืบทอดอยู่ และพร้อมที่จะถูกรื้อฟื้น มาให้ความสำคัญใหม่อยู่เรื่อยๆ โดยเฉพาะในเรื่องการถูกนำมาสร้างให้เป็นสัญลักษณ์เพื่อการสร้าง สำนึกร่วมและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนและสังคมท้องถิ่น

5.2.2 ประเพณี

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ตามประเด็นหัวข้อ ดังนี้

1) ความหมายของประเพณี

ประเพณี เป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์และ มีความสำคัญต่อสังคม อันเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมของสังคมเชื้อชาติหนึ่งๆ กลายเป็นประเพณีประจำ ชาติและถ่ายทอดกันมา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของประเพณีไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้กำหนดความหมาย ประเพณีไว้ว่า ขนบธรรมเนียมแบบแผน ซึ่งสามารถแยกคำต่างๆ ออกได้เป็น ขนบ มีความหมายว่า ระเบียบแบบอย่าง ธรรมเนียมมีความหมายว่า ที่นิยมใช้กันมา และเมื่อนำมารวมกันแล้วก็มี ความหมายว่า ความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ยึดถือเป็นแบบแผน และได้ทำการปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นต้นแบบที่จะให้คนรุ่นต่อไป ไปได้ประพฤติปฏิบัติตามกันต่อไป

พระยาอนูมานราชชน ไต่ให้ความหมายของคำว่าประเพณีไว้ว่า ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่งถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียวกัน และ สืบต่อกันมานาน ถ้าใครในหมู่ประพฤติออกนอกแบบก็ผิดประเพณี หรือผิดจารีตประเพณี

ชณัฐดา ฤทธิ์แดง (2542, น. 30) ได้สรุปความหมายของประเพณีว่า เป็นระเบียบแบบแผนที่เป็นแกนกลางของสังคม ซึ่งบรรพบุรุษไทยได้ช่วยกันคิดสั่งสมและถ่ายทอด สืบต่อกันมาจนถึงคนไทยรุ่นปัจจุบัน ประเพณีจึงเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรม ควรที่ทุกคนจะต้อง ศึกษาและธำรงรักษาเอาไว้ยาวนานเท่านาน

สรุปได้ว่า ประเพณี หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่กำหนดพฤติกรรมใน สถานการณ์ต่างๆ ที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติสืบกันมา ถ้าคนใดในสังคมนั้นๆฝ่าฝืนมักถูกตำหนิจาก สังคม ลักษณะประเพณีในสังคมระดับประเทศชาติ มีทั้งประสมกลมกลืนเป็นอย่างเดียวกัน และมีผิด แปรกันไปบ้างตามความนิยมเฉพาะท้องถิ่น แต่โดยมากย่อมมีจุดประสงค์ และวิธีการปฏิบัติเป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน มีเฉพาะส่วนปลีกย่อยที่เสริมเติมแต่งหรือตัดทอนไปในแต่ละท้องถิ่น สำหรับ ประเพณีไทยมักมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อในพระพุทธศาสนาและพราหมณ์มาแต่โบราณ

2) ความเป็นมาของประเพณี

ประเพณี เป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติต่อกันมาเป็นเวลานาน จึงมีผู้ กล่าวถึงความความเป็นมาของประเพณีไว้ ดังนี้

พระยาอนูมานราชชน (2514, น. 37) ประเพณีมีบ่อเกิดจากสภาพสังคม ธรรมชาติ ทัศนคติ เอกลักษณ์ ค่านิยม โดยความเชื่อของคนในสังคมต่อสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์นั้น ๆ เช่น อำนาจดินฟ้า อากาศและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุต่าง ๆ ฉะนั้นเมื่อเวลาเกิดภัย พิบัติขึ้น มนุษย์จึงต้องอ้อนวอนร้องขอในสิ่งที่ตนคิดว่าจะช่วยได้พอกภัยนั้นผ่านพ้นไป มนุษย์ก็แสดง ความรู้คุณค่าต่อสิ่งนั้น ๆ ด้วยการทำพิธีบูชาเพื่อเป็นศิริมงคลแก่ตน ตามความเชื่อ ความรู้ของตน

เมื่อความประพฤติของคนส่วนรวมยึดถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียม หรือเป็นระเบียบแบบแผนและทำงานเป็นพิมพ์เดียวกัน สืบต่อกันจนกลายเป็นประเพณีของสังคมนั้น ๆ

ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ (2555; น. 94-98) กล่าวถึงความเป็นมาของประเพณีว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ใน พ.ศ. 2325 พระองค์ทรงมีพระราชโองบายสำคัญประการหนึ่ง คือการรื้อฟื้นแบบแผนโบราณราชประเพณีขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะแบบแผนประเพณีที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ราชอาณาจักรและพระพุทธศาสนา จนเป็นแบบแผนที่พระมหากษัตริย์พระองค์ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นทรงถือปฏิบัติตาม

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงปรับปรุงแก้ไขประเพณีไทยโดยการรับเอาวัฒนธรรมของมหาอำนาจตะวันตกเพื่อประโยชน์ในการจัดบ้านเมืองให้ทันสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปรับปรุงแบบแผนประเพณีหลายอย่างด้วยกัน เช่นพระราชประเพณีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับพระราชวงศ์และข้าราชการ พระมหากษัตริย์พระองค์ต่อมาทรงปฏิบัติตามจนกลายเป็นพระราชประเพณี

ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเห็นได้ชัดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมบางอย่างให้เป็นสากลและสอดคล้องกับความเป็นไปของโลก แต่ให้คงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น และประกาศใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อสร้างขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทยให้ทัดเทียมอารยประเทศและเป็นเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้นและในเวลาต่อมาเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ชาติไทยในปัจจุบันยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทยแต่สามารถเจริญก้าวหน้าตามหลักสากลนิยมให้ทัดเทียมนานาชาติ และยังคงรักษางานเทศกาลของไทยไว้ให้แก่อนุชนรุ่นหลังได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความเป็นมาของประเพณีเกิดจากสังคม โดยคนในสังคมมีความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ร่วมกันสร้างให้มีขึ้นแล้วถ่ายทอดให้แก่กันด้วยวิธีการต่าง ๆ สืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีของสังคมนั้น ๆ

3) ประเภทของประเพณี

ประเพณีคือ สิ่งของแต่ละสังคมนิยมยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบแผนที่ดีงาม เป็นสิ่งที่แสดงถึงสัญลักษณ์ โดยประเพณีสามารถจำแนกประเภทได้มากมาย ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

เสรี ซาเหลา (2545, น. 33-46) ได้สรุปประเพณีเป็น 4 ประเภท โดยอาศัยเกณฑ์ที่ว่า เป็นเรื่องของครอบครัวหรือส่วนรวม เป็นเรื่องของท้องถิ่นหรือของชาติ เช่น การบวช การแต่งงาน การตาย เป็นต้น

1. ประเพณีเกี่ยวกับครอบครัวหรือประเพณีส่วนบุคคล เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับในครอบครัวโดยเฉพาะ เช่น การบวช การแต่งงาน การตาย เป็นต้น

2. ประเพณีส่วนรวม ได้แก่ ประเพณีที่ประชาชนในแต่ละสังคมนิยมปฏิบัติร่วมกัน เป็นพิธีที่เกิดขึ้นตามเทศกาลต่าง มักเกี่ยวข้องกับศาสนา การประกอบอาชีพและงานรื่นเริง เช่น การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

3. ประเพณีท้องถิ่น จัดเป็นประเพณีส่วนรวมที่นิยมปฏิบัติกันในแต่ละท้องถิ่น เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟของภาคอีสาน เป็นต้น

4. รัฐพิธีและราชพิธี

4.1 รัฐพิธี หมายถึง ประเพณีที่จัดโดยรัฐบาลซึ่งกำหนดเป็นประจำ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ประชาชน เช่น รัฐพิธีแรกนาขวัญ เป็นต้น

4.2 พระราชพิธี เป็นงานหลวงสำหรับพระมหากษัตริย์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ งานที่จัดขึ้นเป็นประจำตามฤดูกาล เช่น พระราชพิธีฉัตรมงคล และงานที่จัดขึ้นเป็นพิเศษตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดเป็นพระราชพิธีเป็นงานชั่วคราว เช่น พระราชพิธีอภิเษกสมรส เป็นต้น

พระยาอนุมานราชธน (2506, น. 3-4) ได้แบ่งประเภทของประเพณีแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. จารีตประเพณี หรือ กฎศีลธรรม หมายถึง สิ่งที่สังคมใดสังคมหนึ่งยึดถือและปฏิบัติต่อกันมาอย่างต่อเนื่องและมั่นคง เป็นเรื่องของความผิดถูก มีเรื่องของศีลธรรมเข้ามาร่วมด้วย ดังนั้นสมาชิกในสังคมต้องทำ ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าผิด จะต้องถูกตำหนิหรือได้รับการลงโทษจากคนในสังคมนั้น

2. ขนบประเพณีหรือสถาบัน หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่สังคมได้กำหนดไว้และปฏิบัติสืบต่อกันมาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ได้แก่ ประเพณีที่มีการกำหนดเป็นระเบียบแบบแผนให้ปฏิบัติอย่างชัดเจนว่าบุคคลต้องปฏิบัติเช่นไร เช่น สถาบันโรงเรียน มีโรงเรียน มีผู้สอน มีผู้เรียน มีระเบียบการรับสมัคร การเข้าเรียน การสอบไล่ เป็นต้น ทางอ้อม ได้แก่ ประเพณีที่รู้จักกันโดยทั่ว ๆ ไป โดยไม่ได้วางระเบียบไว้แน่นอน แต่ปฏิบัติไปตามคำบอกเล่า หรือตัวอย่างจากที่ผู้ใหญ่ หรือผู้ใหญ่หรือบุคคลในสังคมปฏิบัติ เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การแต่งงาน เป็นต้น

3. ธรรมเนียมประเพณี หมายถึง ประเพณีเกี่ยวกับเรื่องธรรมดาสามัญที่ทุกคนควรทำ ไม่มีระเบียบแบบแผนเหมือนขนบประเพณี หรือมีความผิดถูกเหมือนจารีตประเพณีเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ทุกคนปฏิบัติกันทั่วไปจนเกิดความเคยชินและไม่รู้สึกเป็นภาระหน้าที่เพราะเป็นสิ่งที่มีมานานและใช้กันอย่างแพร่หลาย ส่วนมากเป็นมารยาทในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การพูด การรับประทานอาหาร ฯลฯ ธรรมเนียมประเพณีเป็นเรื่องที่ทุกคนควรทำแม้มีผู้ฝ่าฝืนหรือทำผิดก็ไม่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญแต่อาจถูกตำหนิ

สรุปได้ว่า ประเพณีสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท โดยอาศัยเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของประเพณีตามบริบทของสังคม เช่น เรื่องครอบครัว เรื่องส่วนรวม และเรื่องของท้องถิ่นหรือเรื่องของชาติ

5.2.3 ตำนานและประเพณีในจังหวัดภูเก็ต

ภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ เป็นที่ต้องการของชาวต่างชาติมาโดยตลอด ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีชาวโปรตุเกส ฮอลันดา และฝรั่งเศส

เข้ามาตั้งห้างเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับแร่ดีบุก ต่อมาสมัยรัตนโกสินทร์มีชาวตะวันตก ชาวจีน และชาวอินเดีย ได้เข้ามาทำมาหากิน ทำเหมืองแร่ในภูเก็ต ทำให้วัฒนธรรมภูเก็ตมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การรับความเชื่อจากศาสนาฮินดู เกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ นอกจากนี้ยังรับภาษาพูดมา ทั้งภาษาอังกฤษและ ภาษาจีน ขนบธรรมเนียมประเพณีจึงมีทั้งพุทธ พิธีพราหมณ์ พิธีจีน ผสมผสานเป็นวัฒนธรรมของชาวภูเก็ตและสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มากมาย ทั้งแหล่งอารยธรรมโบราณที่มีหลักฐานปรากฏเป็นดินแดนแห่งการสั่งสมประเพณี วัฒนธรรม มีมรดกด้านความรู้ ภาษาถิ่น ตำนาน นิทาน ความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ วรรณกรรมท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความแตกต่างจากท้องถิ่นอื่นอย่างเห็นได้ชัด แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรได้รับการอนุรักษ์ สืบทอดต่อไป

1) ตำนานในจังหวัดภูเก็ต

ตำนานในจังหวัดภูเก็ต เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทหนึ่ง ที่บอกเล่าเรื่องราวเล่าขานสืบต่อกันมา (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์; 2532 น.179-201) ได้แบ่งวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วรรณกรรมพื้นบ้าน ภูเก็ตประเภทมุขปาฐะและวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทลายลักษณ์

วรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทมุขปาฐะ เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่ต้องอาศัยภาษาพูดเพื่อการสื่อความหมาย ควรมีความยาวอย่างน้อยหนึ่งวลี ซึ่งได้แก่ วรรณกรรมพื้นบ้านที่มีเรื่องราวขนาดสั้น ได้แก่ คำสวด คำสาบาน คำอวยพร คำอธิษฐาน คำอุทิศ สำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำสอนทางศาสนา ปรีศนาคำทายลายแทง เวทมนต์ คาถา อาคมไสยศาสตร์ และวรรณกรรมพื้นบ้านที่มีเรื่องราวขนาดยาว ได้แก่ การทำขวัญ การทำภูมิ บทเพลงในพิธีกรรมต่าง ๆ บทเพลง ชื่อบ้านนามเมือง บทลึเกปา บทโนรา บทหนังตะลุง คำบอกเล่าในการใช้ยา และนิทาน เป็นต้น และนิทานจังหวัดภูเก็ตที่ปรากฏในเอกสารอัดสำเนาเรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภูเก็ตของสมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์ ที่จัดแบ่งประเภทตาม วิเชียร ณ นคร (วิเชียร ณ นคร, 2531, น. 42-45) ออกเป็น 12 ประเภท ซึ่งประเภทหนึ่ง คือ นิทานตำนาน

ชาวภูเก็ตมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องไสยศาสตร์ เวทมนต์คาถา และสิ่งเร้นลับที่พิสูจน์ไม่ได้ ซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ตำนานภูเก็ตโดยมากจึงเกิดจากความเชื่อ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับน้ำมนต์ของหลวงพ่อแช่มวัดฉลองที่สามารถรักษาโรคกระดูกได้เป็นอย่างดี ความศักดิ์สิทธิ์ของไม้เท้าของหลวงพ่อที่สามารถรักษาโรคได้ ซึ่งให้ปานหรือเนื้องอกหายได้ จึงเป็นที่มาของตำนานหลวงพ่อแช่มวัดฉลอง และยังมีตำนานเรื่องอื่นๆ เช่น เจ้าแม่หลักเมือง โนราพลัดบ่อ บ่อเลื่อน บ้านเขาขาด พระผุด วัดพระทอง หรือพระนางเลือดขาววัดพระนางสร้าง เป็นต้น

ส่วนวรรณกรรมพื้นบ้านภูเก็ตประเภทลายลักษณ์ จะเป็นเรื่องหนึ่งตะลุงหรือนิทาน ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่ผู้ประพันธ์นิรนามได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ที่ผู้ประพันธ์คิดสรรสร้างตามจินตนาการแล้วใช้เป็นมุขปาฐะสืบต่อกันมา และผู้มีความสามารถในการบันทึกได้บันทึกจากเรื่องราวไว้เป็นวรรณกรรมลายลักษณ์

2) ประเพณีท้องถิ่นของชาวภูเก็ต

ประเพณีของจังหวัดภูเก็ต คือ ประเพณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของคนในท้องถิ่นภูเก็ตที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังที่ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ

(2544, น. 244-279) กล่าวถึงประเพณีท้องถิ่นของชาวภูเก็ตว่า จังหวัดภูเก็ตมีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างและโดดเด่นแปลกไปจากสังคมอื่น เพราะความหลากหลายของกลุ่มคนที่มาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ต ต่างนำเอาวัฒนธรรมของตนมาเผยแพร่ในดินแดนนี้ เมื่อคนเหล่านั้นได้อยู่ร่วมกันนานเข้าการผสมผสานทางวัฒนธรรมก็เกิดขึ้น ดังจะเห็นจากวัฒนธรรมด้านภาษาของชาวภูเก็ตจะแตกต่างจากภาษาของชาวปักษ์ใต้ทั่วไป เพราะเป็นภาษาที่ผสมทั้งจีนฝรั่ง มลายูและไทย ชาวภูเก็ตมีลักษณะการแต่งกายที่แตกต่างไปจากชาวปักษ์ใต้โดยทั่วไป โดยได้นำเอาวัฒนธรรมการแต่งกายดั้งเดิมค่อนข้างจะเป็นจีนมาผสมกับความเป็นไทย

ขนบธรรมเนียมของจังหวัดภูเก็ตจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของชุมชนนั้นๆ และชุมชนกะทู้จะมีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นแบบจีนมากกว่าชาวภูเก็ตที่อาศัยอยู่แถบตำบลฉลอง บ้านตะเคียนซึ่งยังคงความเป็นไทยไว้อยู่ อรรถพรธ ฐานะศิริพงศ์ (2555:บทคัดย่อ) ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนบาบ๋า ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องของวัฒนธรรมการไหว้เจ้า การเคารพบรรพบุรุษ ประเพณีการแต่งงาน โดยพิธีการบางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน แต่ความหมายและคุณค่ายังคงเหมือนเดิม

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2544, น. 244-279) ประเพณีของชาวภูเก็ตปรากฏสูญสลายตาของคนทั่วไปซึ่งเป็นประเพณีจีนมากกว่าประเพณีไทย และยังคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น นั่นคือวิธีการหนึ่งที่ทำให้ประเพณีจีนมั่นคงและแน่นแฟ้นในจังหวัดภูเก็ต ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่อไปนี้เป็นลักษณะผสมผสานทั้งที่เป็นไทย จีน อิสลาม และกลุ่มชาวเล คือ ประเพณีเหยีเต้ง (ถือโคมไฟ) ประเพณีเดือนสาม (ตรุษจีนเดือน1 ของจีน) ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีเกี่ยวกับการตาย ได้แก่ ประเพณีเผ่งเม้ง ประเพณีงานศพ ประเพณีการเกิด ประเพณีการกินผัก ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีวันชาติจีน (เดือน10) งานบุญเดือนสิบ ประเพณีสารทจีน (พ้อต่อหรืออุลลัมพน) ประเพณีเดินเต่า ไหว้ครุหมอหนึ่งตระกูลป่าตอง

ส่วนความเชื่อของชาวเล หรือชาวน้ำ ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่อพยพมาตั้งรกรากอยู่นานจนกลายเป็นชาวภูเก็ตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (อ้างถึงใน ฤทธิภูมิถาวร, 2550, น. 115) ได้กล่าวถึงประเพณีลอยเรือของชาวเกาะสิเหร่ว่า ประเพณีนี้เกิดจากความเสี่ยงภัยในการดำเนินชีวิตตามสภาพที่ชนกลุ่มนี้ต้องเผชิญอยู่ แม้ชาวเลจะได้สัญญาว่า “เจ้าทะเล” แต่พวกเขาต้องผจญภัยในทะเลเกือบตลอดเวลา และเคยเอาชีวิตสังเวททะเลเป็นจำนวนไม่น้อย คลื่นลมคือมีจตุราชที่ฉกฉวย จึงต้องหันมาพึ่ง “ชิน” (ผีฟ้าพวกหนึ่งเชื่อว่าลงมาจากสวรรค์อาศัยอยู่ในทะเล มีลักษณะเป็นดวงไฟมีสีต่าง ๆ) คือเทพเจ้าแห่งเกาะ ซึ่งเชื่อว่าอาจลดบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างให้เกิดขึ้นได้ ชาวเลจึงกระทำพิธีลอยเรือเพื่อขออำนาจเจ้าเกาะมาช่วยคุ้มครอง และขับไล่สิ่งอัปมงคลออกจากเกาะ เป็นความเชื่อที่เกิดเป็นนิสัยฝังลึกจนเกิดเป็นกิจกรรมต่างๆ เริ่มตั้งแต่เสาะหาไม้มาต่อเรือ สลักตุ๊กตาเป็นผีพาย การทำตุ๊กตาสะเดาะเคราะห์เท่าจำนวนสมาชิกในแต่ละครอบครัว และเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ตามคำแนะนำของ “โตะหมอ” ผู้นำในการทำพิธีลอยเรือ

ตำนานและประเพณีในจังหวัดภูเก็ตที่ศึกษารวบรวมในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมครั้งนี้ มีทั้งหมด 16 เรื่อง ได้แก่ ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตำนานพระผุด ตำนานหลวงพ่อแช่ม ตำนานพ่อดำโตะชะชะ ตำนานโตะชะ

พระแห้ว ตำนานเขานาคเกิด และตำนานรักสะพานสารสิน ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีเฒ่าเม็ง ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีให้ทานไฟประเพณีลอยเรือ และ ประเพณีการแต่งงานบาบ๋า

3) คุณค่าและความสำคัญของประเพณีจังหวัดภูเก็ต

ประเพณีของชาวภูเก็ต เป็นกิจกรรมทางสังคมที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษ เป็นระเบียบแบบแผนที่กำหนดขึ้น และถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนเป็นลักษณะเฉพาะ และมักเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ศาสนา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผู้กล่าวถึงคุณค่าและความสำคัญไว้ ดังนี้

กรมศาสนา; 2552 (อ้างถึงใน รศรินทร์ เกรย์ และคนอื่นๆ ; 2556 น. 50) ได้กล่าวว่า ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา หรือประเพณีประจำท้องถิ่น ทำให้สมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมพิธีและก่อให้เกิดความรักความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความเจริญรุ่งเรืองและสร้างความเป็นปึกแผ่นแก่ชุมชน

กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (2556) กล่าวว่า จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติศาสนาเข้ามาอยู่ร่วมกัน ประกอบด้วย ชาวไทยพุทธ ไทยมุสลิม มลายู อาหรับ กลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยนและกลุ่มบาบ๋า หรือเพอรานากัน ซึ่งแต่ละเชื้อชาติศาสนาก็จะมีวัฒนธรรมประเพณีเฉพาะกลุ่มของตน การได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากชาวจีนฮกเกี้ยน และวัฒนธรรมของกลุ่มชาวจีนเชื้อสายมลายู หรือเพอรานากัน ซึ่งเข้ามาอยู่ที่ภูเก็ตเป็นเวลานานแล้ว ทำให้จังหวัดภูเก็ตได้รับวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกับกลุ่มคนเหล่านี้ เช่น การมีประเพณีถือศีลกินเจ หรือที่จังหวัดภูเก็ตเรียกว่า “ประเพณีการถือศีลกินผัก” หรือการมีภาษาพูดประจำท้องถิ่นที่เรียกว่า “ภาษาฮกเกี้ยน” และวัฒนธรรมการแต่งกายที่เรียกว่า “บาบ๋า-ย่าหยา” จากการสนทนากลุ่ม พบว่า การมีกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมเหล่านี้ ทำให้คนภูเก็ตมีความสุข เพราะเห็นว่าการมีงานประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ทำให้ครอบครัว เพื่อน และชุมชนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสามัคคี และได้รับความรื่นเริงสนุกสนาน ทั้งยังได้มีโอกาสทำบุญทำทาน และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้มีความสุข

การ์มา อูระ. (อ้างถึงใน รศรินทร์ เกรย์ และคนอื่นๆ ; 2556 น. 50) ประเพณีประจำท้องถิ่นสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและชุมชน

สรุปได้ว่า ประเพณีภูเก็ตมีคุณค่าและความสำคัญต่อการสร้างความสงบสุขแก่คนในสังคม ทำให้เกิดความรักความสามัคคี การมีสัมมาคารวะและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ทั้งยังแสดงถึงเอกลักษณ์และความมีระเบียบทางสังคมของชาวภูเก็ตอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าภูเก็ตเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งทะเล ป่าเขา และแร่ต่างๆ เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีการต่อสู้ของคนในท้องถิ่นนับตั้งแต่อดีตและปัจจุบัน มีวีรสตรีหญิงเป็นที่ภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ รวมถึงด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ได้รับการผสมผสานจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นภูเก็ต ควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เบญจมาศ รังษีสกรณ (2556 : บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอลำปาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอลำปาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอลำปาง และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และนักเรียนโรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน ปรากฏว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอลำปาง ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน 6 เรื่อง ได้แก่ เจ้าพ่อขอมือเหล็ก เจ้าพ่อพญาวัง วังเหนือ พระธาตุผาหิน แม่กาขาว และน้ำตักวงแก้ว ส่วนนิทานพื้นบ้าน 9 เรื่อง ได้แก่ หมากขันท่า เสือสมิง อ้ายนองติดขากับอ้ายตาบอด วันแก้วกองกระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสีจจะ สาวคอเหนียง นากและกระต่าย บุญพาวาสนาส่ง และแก้วพิษของเทวดา โดยแต่ละเรื่องมีภาพประกอบคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง (2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และ (3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

วรรณณา คำสุภา (2546 : บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านทริภุชยะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านทริภุชยะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำพูน และเพื่อตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประเมินด้านการจัดทำรูปเล่ม เนื้อหา และการใช้ภาษา ภาพประกอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และตรวจสอบคุณภาพโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 สรุปว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพระดับสูง

ประพันธ์ สีทองสุด (2554 : บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีตำนาน นิทานพื้นบ้านเพชรบูรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณี ตำนาน นิทานพื้นบ้านเพชรบูรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ และเพื่อตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม และตรวจสอบคุณภาพโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ภาณุวัฒน์ เตชนันท์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอน้ำหนาว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอน้ำหนาว จังหวัดน่าน โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอท่าวังผา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน และตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอท่าวังผาที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน 10 เรื่อง ได้แก่ ตำนานวังผาน้ำวน ตำนานพระธาตุจอมนาง ตำนานพระธาตุจอมพริก ตำนานเจ้าพ่อวิทยาโยธิน ตำนานไถลื้อบ้านหนองบัว ตำนานเจ้าหลวงเหมยฟ้า ตำนานชนเผ่าเย้า ตำนานมังกรมาทตสอใจ ตำนานบ้านดอนแก้ว และตำนานน้ำออกฤทธิ์บ้านวันเจริญ ส่วนนิทานพื้นบ้าน ได้แก่ นิทานเรื่องผีปอกกะโหล่ง นิทานเรื่องผีเสื้อห้วย นิทานเรื่องผีกระสือ นิทานเรื่องอ้ายปู่จี๋ นิทานเรื่องสมภารกับเณรน้อย นิทานเรื่องกำพร้าบัวตอง นิทานเรื่องหื้อเมียเป็นอาจารย์ นิทานเรื่องจืดตำมะกอกแห้ง นิทานเรื่องปู่ร้อยเอ็ด และนิทานเรื่องไอ้แก้วหมอนกิว โดยแต่ละเรื่องจะมีภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง และ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า หนังสือโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

เพชรดา เดโช (2557 : บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านสมุทรปราการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านสมุทรปราการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสมุทรปราการ และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ จำนวน 10 คน ปรากฏดังนี้ (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานพื้นบ้านสมุทรปราการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้านของจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 16 เรื่อง แต่ละเรื่องมีภาพประกอบ การอธิบายคำศัพท์ คำถามท้ายเรื่อง และกิจกรรมเสนอแนะ และ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ในภาพรวมหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

กรรณิการ์ ชัยชาญธรรม (2559: บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านและประเพณีของจังหวัดสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านและประเพณีของจังหวัดสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสระบุรี และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 10 คน ปรากฏว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านและประเพณีของจังหวัดสระบุรี ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน 5 เรื่อง ได้แก่ ตำนานพระพุทธบาท ตำนานเสาร้องไห้ ตำนานถ้ำมหาสนุก ตำนานผาเสด็จ และตำนานพระพุทธรักษา ส่วนประเพณีมี 6 เรื่อง ได้แก่ ประเพณีตักบาตรดอกไม้ ประเพณีกำฟ้า ประเพณีตักบาตรข้าวต้มลูกโยน ประเพณีจุดประทีปตีนกา ประเพณีทำบุญข้าวห่อ และประเพณีรำโรง โดยแต่ละเรื่องมีภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง และ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวม มีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง

0.66-1.00 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ว่าผู้สร้างหนังสือได้จัดเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจ เหมาะสมกับวัยสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้การอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังทำให้นักเรียนรักการอ่าน สนใจที่จะแสวงหาหนังสืออื่นๆ มาอ่านอีกด้วย

7. แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 7.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ
- 7.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ
 - 7.2.1 การสร้างหนังสือ
 - 7.2.2 การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

7.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ

หนังสือที่สร้างขึ้นคือ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีจังหวัดภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต โดยเลือกเอาตำนานพื้นบ้าน และประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งมีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนให้มินิสำรวจการอ่าน เกิดความรักและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

7.1.1 ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะของหนังสือไว้ ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อายุระหว่าง 12-14 ปี
- 2) แหล่งที่มาของหัวเรื่อง นำตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 3) กำหนดชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องว่า ตำนานและประเพณีภูเก็ต
- 4) แนวทางในการเขียนแบบสารคดีและบันเทิงคดี โดยให้ความรู้ข้อคิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- 5) รูปเล่มหนังสือ ใช้รูปเล่มขนาด 21x/29.7 เซนติเมตร
- 6) เนื้อหาประกอบด้วยตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต พร้อมกิจกรรมท้ายเรื่อง

7.1.2 โครงสร้างเนื้อหาหนังสือ

โครงสร้างเนื้อหาหนังสือประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ คำศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) วัตถุประสงค์ของหนังสือ ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหนังสือดังต่อไปนี้

ก. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต

ข. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

ค. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต

2) เนื้อเรื่อง นำตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตมาเรียบเรียงให้อ่านเข้าใจง่าย ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินเหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

3) ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินในการอ่าน

4) คำศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของภาษาถิ่นภูเก็ตที่มีอยู่ในตำนานและประเพณีแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมาย และเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี แหล่งที่มาของการอธิบายความหมาย ได้มาโดยการศึกษาเอกสาร และสอบถามบุคคลในท้องถิ่น เป็นต้น

5) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลจากการอ่านหนังสือ เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในแต่ละหัวข้อเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

7.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนปรับปรุงคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เรียน

7.2.1 การสร้างหนังสือ

1) ศึกษาหลักสูตร ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ

2) ศึกษาข้อมูลตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคลในท้องถิ่น พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้ โดยผู้เชี่ยวชาญเลือกเรื่องที่เห็นว่ามีความเหมาะสม โดยมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากนั้นคัดเลือกตำนานและประเพณีที่มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ นำมาเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

3) กำหนดโครงสร้างของหนังสือ

(1) การออกแบบปก ได้นำเสนอภาพตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตเป็นภาพถ่ายสี

(2) ส่วนประกอบของหนังสือ ประกอบด้วย ปกหน้า ซึ่งสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเนื้อหา มีชื่อเรื่องบอกเนื้อหาสาระ หน้าคำนำ เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายของการเขียน กล่าว

ขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือ หน้าสารบัญ บรรจุบัญชีชื่อหัวข้อเรื่องที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ พร้อมทั้งระบุเลขหน้าเพื่อสะดวกแก่ผู้อ่านสามารถค้นคว้าหาสิ่งที่ต้องการอ่านได้อย่างรวดเร็ว เนื้อเรื่องแต่ละเรื่องมีภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง บรรณานุกรม บอกลงค์ค้นคว้า ที่มาของข้อมูลเพื่อเป็นการเสนอแนะให้ผู้อ่านไปค้นคว้าเพิ่มเติม

(3) ขนาดของหนังสือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น มีขนาด 21x29.7 เซนติเมตร

(4) ขนาดของตัวอักษร ตัวอักษรที่ใช้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีขนาด 18 พอยท์ และหัวข้อปรับขนาดตามความเหมาะสม

(5) การแบ่งเนื้อหาแต่ละขั้นตอน มีการจัดเนื้อหาสาระตามโครงสร้างของเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน ได้แก่ ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตำนานพระผุด ตำนานหลวงพ่อเข้ม ตำนานพ่อตาโต๊ะแซะ ตำนานโต๊ะพระเทว ตำนานเขานาคเกิด และตำนานรักสะพานสารสิน ประเพณี ได้แก่ ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีเฉ่งม้ง ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีให้ทานไฟ ประเพณีลอยเรือ และประเพณีการแต่งงานบาบ๋า

(6) สร้างกิจกรรมท้ายเรื่อง เรื่องละ 2 ตอน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาในแต่ละเรื่อง และเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน

(7) ภาพประกอบ ใช้ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่ายจากสถานที่จริงมีความเหมาะสมและเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง

(8) ขนาดของภาพประกอบ จัดภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา โดยจัดภาพให้เหมาะสมกับหน้า และมีข้อความอธิบายภาพด้านล่าง

(9) จำนวนภาพประกอบ เนื่องจากภาพประกอบมีส่วนช่วยเสริมเนื้อหาสาระและดึงดูดความน่าสนใจ เสริมสร้างจินตนาการและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ช่วยให้หนังสือน่าสนใจ และช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องนั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาพถ่ายจากสถานที่จริง จึงจำเป็นต้องมีภาพประกอบเมื่อเนื้อหากล่าวถึงสิ่งสำคัญของเรื่อง

4) สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

7.2.2 การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

การปรับปรุงคุณภาพหนังสือที่สร้างขึ้นมีรายละเอียด ดังนี้

1) การสร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือ

ประเด็นของการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยผู้เชี่ยวชาญ มีประเด็นการครอบคลุม 5 ด้าน รวม 29 ข้อ ดังนี้

(1) ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์	จำนวน 6 ข้อ
(2) ด้านเนื้อหา	จำนวน 6 ข้อ
(3) ด้านการใช้ภาษา	จำนวน 3 ข้อ
(4) ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	จำนวน 7 ข้อ

(5) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 7 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ

(1) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนและการสร้างหนังสือ ด้านตำนานและประเพณี และด้านการใช้ภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาประเมินคุณค่าหนังสือ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยคำนวณจากคะแนนแต่ละข้อคำถาม แทนค่าในสูตร ดังนี้

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าของบุญส่ง นิลแก้ว (2541; น. 34)

คะแนน 4.50-5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
คะแนน 3.50-4.49	หมายความว่า	มาก
คะแนน 2.50-3.49	หมายความว่า	ปานกลาง
คะแนน 1.50-2.59	หมายความว่า	น้อย
คะแนน 1.00-1.49	หมายความว่า	น้อยที่สุด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(2) การประเมินหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสือจากแบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายการประเมินครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้าน

ความเหมาะสมของภาพประกอบ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา และขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาอีก ได้แก่ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

ข. ด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านเนื้อหาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น และเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมา ได้แก่ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และกิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$)

ค. ด้านการใช้ภาษา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านการใช้ภาษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมา ได้แก่ การใช้ภาษาถูกต้องมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

ง) ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านความเหมาะสมของภาพประกอบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ และภาพแสดงความน่าติดตามเรื่องราว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาอีกได้แก่ ภาพประกอบช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียนมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

จ) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ช่วยฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบ

ทอดต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมาได้แก่ เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ผู้สนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$)

ฉ) สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) โดยในรายละเอียด พบว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.84$) และรองลงมาอีกได้แก่ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.76$)

(3) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

(1) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม “จตุ-ก้องอนุสรณ์” อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 คน เพื่อประเมินคุณภาพหนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ แล้วนำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ประเด็นของการประเมินความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยนักเรียนมีประเด็นการครอบคลุม 5 ด้าน รวม 20 ข้อ ดังนี้

(1) ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์	จำนวน 3 ข้อ
(2) ด้านเนื้อหา	จำนวน 6 ข้อ
(3) ด้านการใช้ภาษา	จำนวน 2 ข้อ
(4) ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	จำนวน 4 ข้อ
(5) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	จำนวน 5 ข้อ
- โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

โดยคำนวณจากคะแนนแต่ละข้อคำถาม แทนค่าในสูตร ดังนี้

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าของบุญส่ง นิลแก้ว (2541: 34)

คะแนน 4.50-5.00 หมายความว่า มากที่สุด

คะแนน 3.50-4.49 หมายความว่า มาก

คะแนน 2.50-3.49	หมายความว่า ปานกลาง
คะแนน 1.50-2.59	หมายความว่า น้อย
คะแนน 1.00-1.49	หมายความว่า น้อยที่สุด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	X	แทน	คะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(2) การประเมินหนังสือโดยนักเรียนทั้ง 10 คน เพื่อประเมิน

คุณภาพของหนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายการประเมินครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น นักเรียนมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก) ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) และรองลงมาอีก ได้แก่ การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ มีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$)

ข) ด้านเนื้อหา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมาอีกได้แก่ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ค) ด้านการใช้ภาษา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ง) ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ โดยภาพมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาอีกได้แก่ ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

จ) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านคุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ หนังสือเล่มนี้ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับ ตำนานและประเพณีภูเก็ตได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาอีกได้แก่ หลังจากที่นักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ฉ) สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยในรายละเอียด พบว่า ด้านการใช้ภาษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.73$) และรองลงมาอีกได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.68$)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “ตำนานและประเพณีภูเก็ต” ที่ผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพ ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนได้

7.2 เป็นแนวทางในการผลิตสื่อการเรียนการสอน เกี่ยวกับท้องถิ่นที่เหมาะสมและสนองความต้องการของนักเรียน

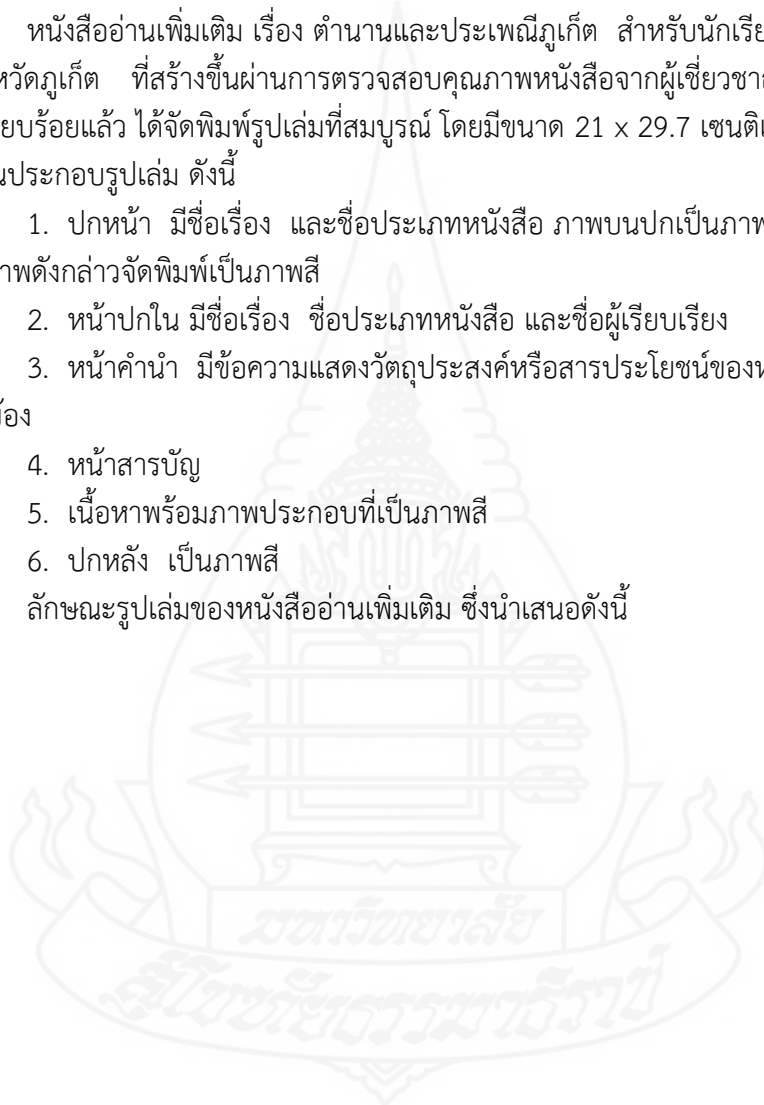
7.3 เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และเกิดความรู้เห็นความสำคัญของท้องถิ่น

บทที่ 2

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบคุณภาพหนังสือจากผู้เชี่ยวชาญ และพัฒนาปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ได้จัดพิมพ์รูปเล่มที่สมบูรณ์ โดยมีขนาด 21 x 29.7 เซนติเมตร ความยาว 66 หน้า มีส่วนประกอบรูปเล่ม ดังนี้

1. ปกหน้า มีชื่อเรื่อง และชื่อประเภทหนังสือ ภาพบนปกเป็นภาพที่คัดเลือกจากตำนาน ภาพดังกล่าวจัดพิมพ์เป็นภาพสี
 2. หน้าปกใน มีชื่อเรื่อง ชื่อประเภทหนังสือ และชื่อผู้เรียบเรียง
 3. หน้าคำนำ มีข้อความแสดงวัตถุประสงค์หรือสารประโยชน์ของหนังสือ ขอบขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 4. หน้าสารบัญ
 5. เนื้อหาพร้อมภาพประกอบที่เป็นภาพสี
 6. ปกหลัง เป็นภาพสี
- ลักษณะรูปเล่มของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งนำเสนอ ดังนี้

ตำนานและประเพณีภูเก็ต

หนังสืออ่านเพิ่มเติมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รวบรวมโดย กานดา รัตนมณี

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับตำนานและประเพณีต่างๆในจังหวัดภูเก็ต

เนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้ ผู้จัดทำได้รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหา โดยเขียนเป็นความเรียงมีภาพประกอบ และมีกิจกรรมท้ายเรื่องแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับการพัฒนา หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้มีเนื้อหาประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ตำนานในจังหวัดภูเก็ต และ ประเพณีของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่นักเรียนควรศึกษา

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุน ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูล อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นแรงบันดาลใจและคอยให้ความช่วยเหลือ ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

กานดา รัตน์มณี

สารบัญ

คำนำ	
ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต	1
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานศาลหลักเมือง ภูเก็ต	5
ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร	6
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร	10
ตำนานพระมุด	11
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานพระมุด	14
ตำนานหลวงพ่อแช่ม	15
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานหลวงพ่อแช่ม	19
ตำนานพ่อตาโต๊ะแซะ	20
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานพ่อตาโต๊ะแซะ	23
ตำนานโต๊ะพระแหว	24
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานโต๊ะพระแหว	26
ตำนานเขานาคเกิด	27
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานเขานาคเกิด	30
ตำนานรักสะพานสารสิน	31
กิจกรรมทำยี่เรือ ตำนานรักสะพานสารสิน	34
ประเพณีถือศีลกินผัก	35
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีถือศีลกินผัก	39
ประเพณีพ้อต่อ	40
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีพ้อต่อ	42
ประเพณีตรุษจีน	43
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีตรุษจีน	47
ประเพณีเฒ่งเม็ง	48
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีเฒ่งเม็ง	50
ประเพณีไหว้เทวดา	51
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีไหว้เทวดา	55
ประเพณีให้ทานไฟ	56
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีให้ทานไฟ	59
ประเพณีลอยเรือ	60
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีลอยเรือ	62
ประเพณีการแต่งงานบาบ๋า	63
กิจกรรมทำยี่เรือ ประเพณีการแต่งงานบาบ๋า	66

ตำนาน ศาลหลักเมือง ภูเก็ต

ศาลหลักเมือง หมายถึง สถานที่ที่อาศัยของวิญญาณที่ปกป้องบ้านเมืองให้ปลอดภัย ป้องกันบ้านเมืองจากอริราชศัตรูทั้งหลาย และช่วยปกป้องประชาชน ชาวภูเก็ตเชื่อกันว่าในการสร้างศาลหลักเมืองนั้นจะต้องมีการฝังคนทั้งเป็น เนื่องจากพบหลักฐานในหนังสือ "ประวัติจังหวัดภูเก็ตฉบับฉลอง 25 พุทธศตวรรษ" เมื่อพ.ศ.2500 กล่าวถึงการฝังหลักเมืองของเมืองถลาง ไว้ตอนหนึ่งว่า

พระยาถลาง เจ้าเมืองถลาง ได้จัดหาสถานที่เพื่อสร้างเมืองแห่งใหม่และประกอบพิธีกรรมฝังหลักเมืองขึ้น โดยนิมนต์พระภิกษุสงฆ์รวม 32 รูป เจริญพระพุทธมนต์อยู่ 7 วัน 7 คืนแล้วจึงให้ฝ่ายอำเภอบำรุงทหารผู้ที่จะเป็นแม่หลักเมือง ซึ่งผู้ที่จะเป็นแม่หลักเมืองได้ต้องเป็นคนที่เรียกกันว่า สี่หูสี่ตาคือกำลังมีครรภ์เท่านั้น และในที่สุด นางนาค ผู้หญิงท้องแก่ประมาณ 8 เดือน ก็ได้กระโดดลงไปในกลุ่มที่จะฝังหลักเมือง ฝ่ายลุ่มจึงเลื่อนปิดทันที เจ้าพนักงานก็ช่วยกันกลบหลุมฝังหลักเมืองจนเรียบร้อย เป็นอันเสร็จพิธีการฝังหลักเมือง ซึ่งในจังหวัดภูเก็ตมีศาลหลักเมืองทั้งหมด 4 แห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ศาลหลักเมืองแห่งแรก ได้แก่ ศาลหลักเมือง เมืองใหม่ ตั้งอยู่ที่บ้านเมืองใหม่ ตรงหลัก
ริมถนนเทพกระษัตรี เดิมที่แห่งนี้เป็นบริเวณท่าเรือ ได้สร้างศาลขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ.

2352 แต่ปัจจุบันเป็นเสาที่สร้าง
ขึ้นมาใหม่ โดยการนำเสาใหม่ทับเสา
เก่า เนื่องในโอกาสฉลอง 200 ปี
วีรสตรีเมืองกลางเมื่อ พ.ศ. 2528
เสาแห่งนี้ตั้งอยู่ภายในศาลาหลังคา
2 ชั้น ด้านหน้าบันเป็นประติมากรรม
ลวดลายไทย เสาหินขัดทั้ง 4 ด้าน
ศาลหันหน้าไปทางทิศตะวันตก
ทางเดินปูด้วยหินอ่อน บริเวณข้าง
ศาลมีต้นไม้ให้ความร่มรื่นตลอดเวลา

ศาลหลักเมือง เมืองใหม่(เดิม)

ที่มา: <http://info.dla.go.th>

ศาลที่น่านสนใจแห่งที่สอง

ได้แก่ ศาลหลักเมืองท่าเรือ ตั้งอยู่ที่บ้านท่าเรือ ตำบลศรีสุนทร เป็นศาลา 2 ชั้น ยอดหลังคา
ประดับด้วยช่อฟ้า ใบระกา ที่หน้าบันเป็นประติมากรรมรูปเทพพนม และพื้นศาลาปูด้วยหิน
อ่อนทั้งหมด และที่ศาลแห่งนี้มีเรือพายขนาด 1 คนนั่งพร้อมไม้พาย ด้วยมีความเชื่อกันว่า แม่
หลักเมือง ณ ที่แห่งนี้ เคยไปเข้าฝันคนสมัยก่อนขอเรือสัก 1 ลำ เพื่อเอาไว้พายไปในที่ต่างๆ
เพราะสมัยก่อนที่บริเวณนี้เป็นเขตติดกับทะเล ศาลที่นี้หันหน้าออกไปทางทิศตะวันออก

ศาลหลักเมืองท่าเรือ

ส่วนศาลหลักเมืองวัดร้าง ตั้งอยู่ที่วัดร้างป่าสัก (วัดพระขาว) เส้นทางถนนสาย เชียง
ทะเล- บ้านดอน ตำบลเชิงทะเล เข้าไปในบริเวณปากทางวัดก็จะพบศาลที่ตั้งเสา ด้านหน้าบันมี

รูปเทพพนม ศาลที่นี้หันหน้าออกไปทางทิศเหนือ และบริเวณที่ตั้งศาลแห่งนี้ ในสมัยก่อนเป็นแหล่งที่มีสัตว์ร้ายชุกชุม

ศาลหลักเมืองกลาง วัดร้างป่าสัก

ศาลสุดท้ายที่ควรรู้จัก ได้แก่ ศาลหลักเมืองเลพัง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 ตำบลเชิงทะเล บริเวณหาดเลพัง หันหน้าออกไปสู่ทะเลทางด้านทิศตะวันตก รอบๆประดับไปด้วยต้นไม้และดอกไม้แม่หลักเมืองที่นี้มีชื่อว่า “เจ้าแม่เกษิณี”

ศาลหลักเมืองเลพัง

สิ่งที่น่าสนใจ คือ วิญญาณที่สิงสถิตทั้ง 4 ศาลนี้ต่างเป็นผู้หญิงทั้งหมด และทุกศาลสร้างด้วยไม้ตำเสาซึ่งมีเนื้อไม้แข็งมาก

จะเห็นได้ว่า ศาลหลักเมืองเป็นศูนย์รวมจิตใจและความเลื่อมใสศรัทธาของคนแต่ละท้องถิ่น ที่มีความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของบ้านเมือง การได้กราบสักการะศาลหลักเมือง จึงเปรียบเสมือนกับการได้กราบไหว้สิ่งที่เป็นมงคลคู่บ้านคู่เมือง อันจะทำให้ชีวิตมีความสุขและเจริญก้าวหน้า

ป้ายศาลหลักเมือง เมืองใหม่ ปัจจุบัน

ศาลหลักเมืองเมืองใหม่ปัจจุบัน (กำลังก่อสร้างศาลาขึ้นใหม่)

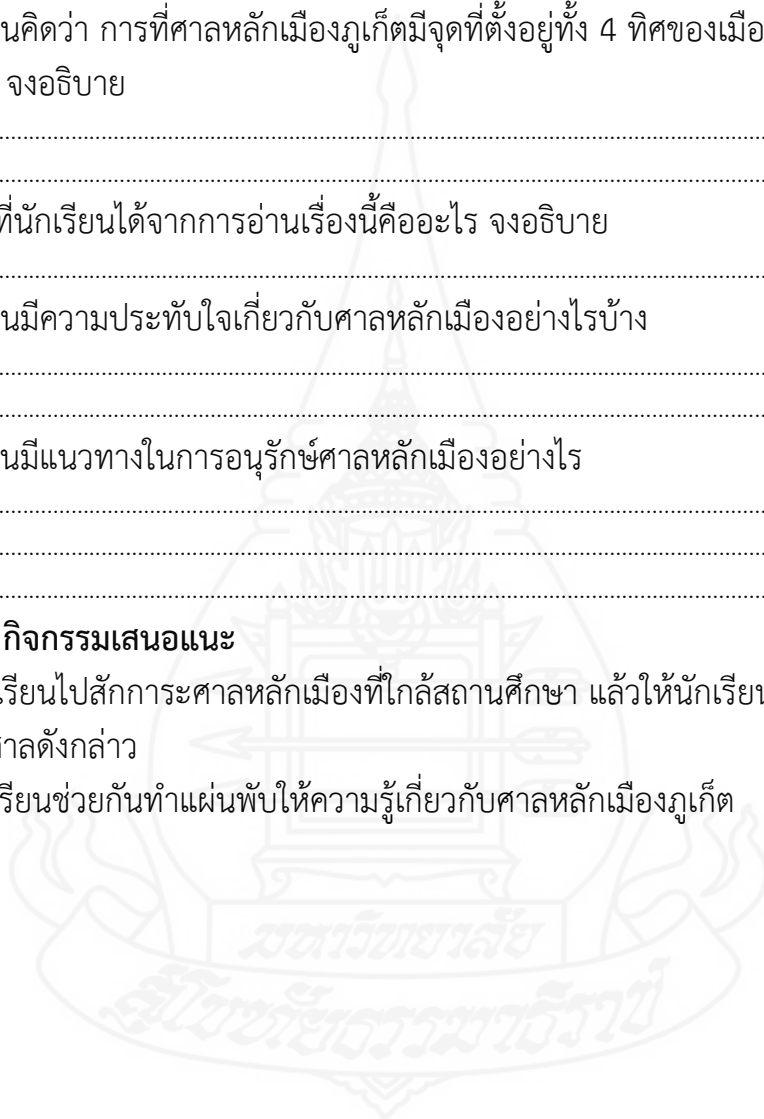
กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานศาลหลักเมือง ภูเก็ต

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. หากนักเรียนจะแนะนำนักท่องเที่ยว นักเรียนจะแนะนำศาลใดเป็นแห่งแรก เพราะเหตุใด
.....
2. นักเรียนคิดว่า การที่ศาลหลักเมืองภูเก็ตมีจุดที่ตั้งอยู่ทั้ง 4 ทิศของเมืองน่าจะเกิดจากสาเหตุใด จงอธิบาย
.....
.....
3. ข้อคิดที่นักเรียนได้จากการอ่านเรื่องนี้คืออะไร จงอธิบาย
.....
.....
4. นักเรียนมีความประทับใจเกี่ยวกับศาลหลักเมืองอย่างไรบ้าง
.....
.....
5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ศาลหลักเมืองอย่างไร
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

- 1.พานักเรียนไปสักการะศาลหลักเมืองที่ใกล้สถานศึกษา แล้วให้นักเรียนเขียนบรรยายเกี่ยวกับศาลดังกล่าว
2. ให้นักเรียนช่วยกันทำแผ่นพับให้ความรู้เกี่ยวกับศาลหลักเมืองภูเก็ต

ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร

ท้าวเทพ
และท้าวศรีสุนทร เป็น
เทิดพระเกียรติแห่ง
ที่พระบาทสมเด็จพระ
ยอดฟ้าจุฬาโลก
รัชกาลที่ 1 แห่ง
จักรี ทรงพระกรุณา
เกล้าฯ พระราชทานให้
ผู้หญิงจัน คือ ท้าวเทพ
และคุณมุก คือ ท้าวศรี

ตามประวัติ
ท้าวเทพกระษัตรีและ
สุนทร เป็นบุตรของ
ถलग นามว่า พระ

จอมร้าง (บ้านตะเคียน) และ แม่เซีย หรือหมาเสี้ย ก็เรียกกัน กล่าวกันว่า มารดาของท่าน
มีเชื้อสายเจ้าเมืองไทรบุรี ท่านมีพี่น้องร่วมบิดา มารดา 5 คน โดยจันเป็นบุตรคนหัวปี คน
รองคือ มุก และน้องสาวชื่อหมา ยังมีน้องชายชื่ออาดและชื่อเรือง

จันเกิดเมื่อ พ.ศ. 2278 ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ สมัยกรุงศรีอยุธยา ที่บ้าน
ตะเคียน หรือตำบลเทพกระษัตรีในปัจจุบัน ในวัยเด็กนั้นจันอาศัยอยู่กับครอบครัว บิดา
มารดา ที่ บ้านตะเคียน หรือที่ชาวภูเก็ตเรียกว่าบ้านเคียน

กระษัตรี
นาม
วีรกรรม
พุทธ
มหाराช
ราชวงศ์
โปรด
ท่าน
กระษัตรี
สุนทร
กล่าวว่า
ท้าวศรี
เจ้าเมือง
ถलग

บ้านท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2297 จันได้แต่งงาน กับหม่อมศรีภักดี บุตรของจอมนายกองเจ้าเมืองตะกั่วทุ่งและได้ย้ายไปอยู่ด้วยกันที่ตะกั่วทุ่ง จนมีลูกด้วยกัน 2 คน คนโตเป็นผู้หญิงชื่อ ปราง คนเล็กเป็นผู้ชายชื่อ เทียน แต่จันได้อยู่ที่นั่นเพียง 5 ปี เมื่อหม่อมภักดีถึงแก่กรรม จึงหอบลูกน้อยกลับมาอยู่ที่บ้านพระยากลางจอมร้างที่บ้านเคียนเช่นเดิม และดำเนินชีวิตเป็นหม้ายอยู่ได้ 3 ปี

ในปี พ.ศ. 2305 จันได้แต่งงานใหม่กับพระยาพิมลขัน ซึ่งมาอยู่ช่วยราชการ ณ เมืองกลางในปลายแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ขณะที่กรุงศรีอยุธยา กำลังคับขัน ไกล่เสียดกรุงและหลังจากนั้นประมาณต้นปีพ.ศ. 2310 พระยากลางจอมร้างได้ถึงแก่อนิจกรรมลง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาเรื่องมรดกเมืองกลาง ระหว่างนายอาดบุตรชายพระยากลางจอมร้าง กับ กัปที่เขยคือพระยาพิมลขัน และได้ร้องฟ้องไปถึงเจ้านครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับตัดสินความ ให้พระยาพิมลขัน ย้ายไปเป็นเจ้าของพัทลุง แต่จันไม่ได้ตามไปอยู่ที่เมืองพัทลุงด้วย

เมื่อถึงปี พ.ศ. 2319 พระยาพิมลขัน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองกลางอีกครั้ง เป็นพระยาสุรินทรราชา เจ้าเมืองกลาง จันก็ได้เป็นท่านผู้หญิงภริยาเจ้าเมือง ชีวิตครอบครัว กลับคืน สู่ความผาสุกอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาใน พ.ศ.2328 พระธรรมไตรโลก ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพระยาภาวราชนิกุลออก มาดูแลหัวเมืองฝ่ายตะวันตกแทน เจ้าพระยาอินทวงศา ก็ได้มานำตัวท่านผู้หญิงจันไปไว้ที่ปากพระ เตรียมส่งเข้ากรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาโทษ ครั้นเมื่อพม่ายกทัพเข้าตีปากพระ แขวงเมืองตะกั่วทุ่งแตก ด้วยความเป็นห่วงบ้าน และชาวเมืองกลาง ประจวบกับพม่าตีค่ายปากพระแตกลง ท่านผู้หญิงจันจึงได้หลบหนีกลับมายังเมืองกลาง เนื่องจากระหว่างนั้นทางกรุงเทพฯ ยังไม่ได้ตั้งใคร เป็นเจ้าเมืองกลางคนใหม่ ในความรับผิดชอบต่อ

บ้านเมืองและทำหน้าที่แทนสามีที่เป็นเจ้าเมืองกลาง ประกอบกับเคยได้รับการฝึกสอนให้
อดทนเข้มแข็งจากบิดา ผู้เป็นจอมร้างบ้านเคียน

เมื่อถึงคราศึกกลาง ท่านผู้หญิงจันจึง ได้ชวนคุณมุกผู้เป็นน้องสาวที่สนิท นำไพร่พล
และชาวกลาง ป้องกันเมืองกลาง ตั้งมั่นสร้างค่ายรายล้อมต่อสู้กับข้าศึก โดยใช้ที่บ้านเคียน
อันเป็นที่อยู่ถาวรของครอบครัว เป็นที่ตั้งค่ายยึดชัยภูมิอย่างเข้มแข็ง โดยใช้กลลวงทาง
ยุทธวิธีอันแยบยล จนพม่าต้องเลิกทัพกลับไป ใน วันที่ 24 มีนาคม 2328 จึงนับเป็นวันชนะ
ศึกกลาง

อนุสรณ์ ณ หุ่นกลางชนะศึก หรือ ที่ชาวภูเก็ตเรียกว่า โคกพม่า

หลังจากที่ท่านผู้หญิงจัน และ คุณมุกนำไพร่พล และชาวเมืองกลางสู้ศึกกลาง จน
ปกป้องบ้านเมืองให้พ้นภัยแล้วนั้น ท่านจึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระราชทาน บรรดาศักดิ์ให้เป็น ท้าวเทพกระษัตรี และท้าวศรี
สุนทร

ประมาณปี พ.ศ.2336 ท้าวเทพกระษัตรีหรือท่านคุณหญิงจันได้ถึงแก่อนิจกรรม
และต่อมาในสมัยปลายรัชกาลที่ 1 ก่อนศึกกลางครั้งที่ 2 ท้าวศรีสุนทรหรือคุณมุกได้ ถึง
แก่อนิจกรรม ซึ่งวีรกรรมและผลงานของท่าน นับเป็นแบบอย่างของหญิงไทย ที่ได้รับยก
ย่องเป็นวีรสตรีเมืองกลาง เป็นผู้หญิงคนเก่ง ที่มีชื่อเสียง ปรากฏอยู่ในตำนานของชาติ และ
มีอนุสาวรีย์ไว้ให้ระลึกถึง จดจำและเล่าขานไปชั่วกาลนาน

อนุสาวรีย์ท้าวเทพกระษัตรี - ท้าวศรีสุนทร

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ท้าวเทพกระษัตรีมีลักษณะนิสัยอย่างไร
.....
.....
2. นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติตนอย่างไร ที่แสดงให้เห็นถึงความรักและหวงแหนแผ่นดินที่อยู่อาศัย
.....
.....
3. นักเรียนประทับใจอะไรเกี่ยวกับท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทร
.....
.....
4. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้มีอะไรบ้าง
.....
.....
5. ถ้าท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทรไม่ช่วยกันรวบรวมไพร่พลเพื่อปกป้องเมืองถลางจะเกิดอะไรขึ้น
.....
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพน้อมรำลึกถึงพระคุณของท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทร
2. ให้นักเรียนพูดโน้มน้าวใจให้คนรักชาติและช่วยกันปกป้องบ้านเมือง

ตำนานพระผุด

พระพุทธรูปที่ผุดขึ้นมาจากพื้นดินให้เห็นเพียงพระเกตุมาลาประมาณ 1 ศอก ส่วนองค์พระนั้นยังคงอยู่ใต้ดิน ณ วัดพระทอง อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต ที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายนั้น เรียกชื่อกันว่า “พระผุด”

คนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตเล่ากันว่า เมื่อสมัยสองพันปีเศษ ตระกูลเจ้าเมืองเชียงใหม่ ได้หลอองค์พระด้วยทองคำ เดิมชื่อว่า “กิมมื่นจ้อ” ต่อมาเมืองเชียงใหม่ได้แพ้สงครามแก่ชาวธิเบต ทำให้มีการนำองค์หลวงพ่อลงเรือ เพื่อนำกลับประเทศธิเบต เรือแล่นผ่านมาทางมหาสมุทรอินเดีย ระหว่างการเดินทางเกิดพายุพัดทำให้เรือล่มบริเวณชายฝั่งแถบจังหวัดพังงา เรือจึงจมลง ภายหลังเกิดการเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้บริเวณที่เรือจมเกิดเป็นแผ่นดินขึ้น คือเกาะภูเก็ตในปัจจุบัน ต่อมาชั้นดินบริเวณองค์หลวงพ่อก็เกิดการทรุดตัวลง เนื่องจากอยู่ใกล้ลำคลอง องค์หลวงพ่อก็ผุดขึ้นมาให้เห็นเพียงพระเกตุมาลา สูงประมาณ 1 ศอก คนจีนเรียกว่า “พุซูก” ส่วนองค์พระนั้นยังคงอยู่ใต้ดิน

เมื่อแรกที่พบ “หลวงพ่พระผุด” บริเวณนั้นเป็นที่นา มีน้ำไหลผ่าน มีลำคลอง มีทุ่งหญ้า สำหรับเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ ชาวบ้านเมืองกลางในยุคหนึ่ง เรียกสถานที่แห่งนี้ว่า “ทุ่งนาโน” น้ำที่ไหลผ่านตามลำคลองมีต้นน้ำมาจาก น้ำตกโตนไทรเทือกเขาพระแทว มีหมู่บ้านเล็กๆ ขนาบสองข้างลำคลอง คือ หมู่บ้านนาโนและหมู่บ้านบ่อกรวด

เมื่อมาถึงครึ่งเกิดพายุพัด ฝนตกหนัก จนน้ำไหลท่วมทุ่งนาเสียหาย พัดพาต้นไม้โคนล้มหักพังระเนระนาด หลังจากฝนหยุดแล้วนั้น เด็กชายได้นำกระบือไปเลี้ยงที่ทุ่งนาโน แต่หาที่

สำหรับผูกเชือกกระบือใกล้ริมลำคลองไม่ได้ กิ่งไม้เล็กๆ ที่เคยผูกเป็นประจำก็ถูกกระแส น้ำพัดพาไปหมด ในขณะที่นั้นก็ได้เหลียวมองไปเห็นสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนไม้แก่นอยู่ใต้โคลนตม จึงได้นำเชือกกระบือของตนไปผูกเอาไว้กับสิ่งนั้น

เมื่อเด็กชายกลับบ้านก็ได้เกิดเจ็บป่วยและเป็นลมล้มซັกและตายในเวลาเช้าของวันต่อมา หลังจากพ่อแม่จัดการศพเด็กชายเรียบร้อยแล้วจึงออกไปดูกระบือที่ผูกไว้ แต่พบว่ากระบือนั้นตายเสียแล้ว และเมื่อเดินเข้าไปดู ก็ได้เห็นวัตถุอย่างหนึ่ง พวกเขาารู้สึกกลัว จึงรีบตัดเชือกผูกกระบือออกแล้วช่วยกันนำกระบือไปฝัง พอตกกลางคืนขณะที่พ่อของเด็กชายนอนหลับก็ได้ฝันว่า มีคนมาบอกว่า เหตุที่เด็กชายและกระบือตายนั้น เพราะเด็กชายได้นำเชือกกระบือไปผูกไว้กับพระเกตุมาลาของพระพุทธรูปทองคำซึ่งจมอยู่ใต้ดิน

เช้าวันต่อมาพ่อของเด็กชาย จึงรีบชักชวนเพื่อนบ้านไปดูสถานที่ที่เด็กชายผูกกระบือ ครั้นเมื่อเห็นวัตถุนั้น ต่างคนต่างก็ช่วยกันเอาน้ำมาล้าง ชัดดูเอาโคลนตมที่ติดอยู่ออกจนหมด และช่วยกันขุดดู จึงพบว่าสิ่งที่เด็กชายใช้ผูกเชือกนั้นเป็นพระเกตุมาลาของพระพุทธรูปเหลืองอร่ามเป็นทองคำจริงๆ ชาวบ้านจึงได้แห่กันไปกราบไหว้บูชาและแจ้งข่าวให้เจ้าเมืองได้ทราบ เจ้าเมืองจึงได้สั่งการให้ขุดพระพุทธรูปขึ้นมาจากพื้นดินเพื่อประดิษฐานไว้บูชา แต่ขุดเท่าไรก็ไม่สำเร็จ เกิดเหตุอาเพศ ตัวต่อ ตัวแตนจำนวนมาก บินขึ้นมาจากใต้พื้นดิน กัดต่อยชาวบ้าน ทั้งยังไล่กัด ต่อยเฉพาะคนที่ขุดเท่านั้น เจ้าเมืองทราบข่าวชาวบ้านที่ไปขุดล้มตายจากพิษของตัวต่อตัวแตนไปหลายคน เห็นท่าไม่ดีจึงได้รับสั่งให้จัดทำสถานที่กราบไหว้บูชาไว้แทน โดยมุ่งหลังคาเพื่อบังแดดบังลมไว้

หลายปีต่อมามีชีปะขาวรูปหนึ่งมาพักที่เมืองกลาง ท่านกลัวจะมีคนตัดพระเกตุมาลาไปขาย จึงร่วมกับชาวบ้านช่วยกันนำปูนขาวมาโอบปิดพระพุทธรูปไว้ จนปี พ.ศ. 2351 ในสมัยรัชกาลที่ 1 พม่าเข้าตีภาคใต้และยึดเมืองกลางได้ ทหารพม่าพยายามขุดพระพุทธรูป เพื่อนำกลับพม่า ก็เกิดสิ่งมหัศจรรย์มีมดคันตัวเล็กๆ ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก พม่าจึงเอาไฟมาเผาผดคันและพยายามขุดไปจนถึงพระศอก พอติดกับเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชยกทัพมาตีเมืองกลางคืนจากพม่าได้สำเร็จ

ในเวลาต่อมาหลวงพ่อสิ่งห์ เติบโตจากเมืองสุโขทัยมาปักกลด ได้เห็นหลวงพ่อดพระพุทธรูป จึงชักชวนชาวบ้านให้สร้างวัด เพื่อรักษาพระพุทธรูปเอาไว้เป็นสมบัติล้ำค่าต่อไป ชาวบ้านจึงร่วมใจกันสร้างกุฏิ วิหาร และมีหลวงพ่อสิ่งห์เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก เรียกชื่อวัดว่า วัดนาใน วัดพระพุทธรูป หรือ วัดพระหล่อคอ

ในปี พ.ศ. 2452 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสเมืองภูเก็ต เมื่อทอดพระเนตรหลวงพ่อดพระพุทธรูป ทรงมีพระราชวิจารณ์ว่า “ต้องยอมรับว่าเป็นของควรดูอย่างหนึ่ง” จึงทรงพระราชทานนามวัดว่า “วัดพระทอง”

ปัจจุบันได้มีการหล่อองค์พระพุทธรูปครึ่งองค์สีทองสวมองค์พระผุดไว้ ประดิษฐานเป็นพระประธานใน “วิหารหลวงพ่อพระทอง” วัดพระทอง (วัดพระผุด) บ้านนาใน หมู่ที่ 7 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต นับเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองให้ชาวภูเก็ตและผู้ที่ไปท่องเที่ยวได้กราบสักการะ เชื่อกันว่าใครทุกข์โศกไปกราบไหว้ขอพร ก็จะสัมฤทธิ์ผลดลบันดาลให้ตามที่ปรารถนาทุกประการ หลวงพ่อพระผุดจึงเป็นที่เคารพศรัทธาของสาธุชนที่แวะเวียนมากราบไหว้ขอพรอย่างมิขาด

“วิหารหลวงพ่อพระทอง” วัดพระทอง (วัดพระผุด)

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานพระผุด

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. นักเรียนมีวิธีการพูดชักชวนเพื่อนๆ ให้มากราบสักการะพระผุดอย่างไร
.....
2. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้เป็นอะไร
.....
3. นักเรียนคิดว่า ถ้าซีปะขาวไม่ได้มาพักที่เมืองถลาง จะเกิดอะไรขึ้น
.....
4. นักเรียนมีความประทับใจอะไรเกี่ยวกับวัดพระทอง
.....
5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์พระผุดให้เป็นสัญลักษณ์ของภูเก็ตตลอดไปอย่างไร
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

- 1.พานักเรียนไปกราบสักการะพระผุด วัดพระทอง แล้วให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกเกี่ยวกับพระผุด
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ เรื่องประวัติความเป็นมาของพระผุด

ตำนานหลวงพ่อแช่ม

หลวงพ่อแช่ม
ที่ชาวภูเก็ต เลื่อมใส
อย่างยิ่ง เนื่องจากคุณ
ของท่านที่ทำให้ชาว
อยู่เสมอ

เป็นพระภิกษุ
ศรัทธาเป็น
งามความดี
ภูเก็ตระลึกถึง

ตามประวัติ พบว่า
ชาวบ้านตำบลบ่อแสน อำเภอ
เกิดเมื่อปีกุน พ.ศ. 2370 ในรัชสมัย
เกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 พ่อแม่ให้มาอยู่ เป็นศิษย์ของพ่อท่านเฒ่า ที่วัดฉลองตั้งแต่เล็กจนได้
บวชเป็นสามเณร ต่อมาเมื่ออายุครบบวช จึงบวชเป็นพระภิกษุและศึกษาวิปัสสนาธุระจากพ่อ
ท่านเฒ่าจนเชี่ยวชาญทางวิปัสสนาธุระ

ท่านเป็นบุตรของ
ทับปุด จังหวัดพังงา
ของ พระบาทสมเด็จพระนั่ง

ในปี 2419 จังหวัดภูเก็ต มีโจรอั้งยี่ ยกพวกมาก่อเหตุรบกวนวาย ถึงขั้นจะเข้ายึดการ
ปกครองของจังหวัด ชาวบ้านจึงนิมนต์ให้หลวงพ่อแช่มหนีออกจากวัดแต่ท่านไม่ยอมหนี ท่านจึง
ทำผ้าประเจียด แจกให้ชาวบ้านโพกศีรษะคนละ 1 ผืน ไว้ป้องกันตัว เมื่อพวกอั้งยี่มาโจมตี
ฉลองหลายครั้ง ก็ถูกตีโต้กลับไปทุกครั้ง จนต้องยอมแพ้กแก่ชาวบ้านที่เป็นศิษย์หลวงพ่อแช่มโดย
ไม่มีเงื่อนไข

คณะกรรมการเมืองภูเก็ต ได้ทำรายงานกราบทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงทราบ พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะกรรมการเมือง
นิมนต์หลวงพ่อแช่มเดินทางมาเข้าเฝ้า ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะพบกับหลวงพ่อแช่มด้วย
พระองค์เอง เมื่อหลวงพ่อแช่มและคณะเดินทางถึง พระองค์ทรงโปรดให้เข้าเฝ้าและ
พระราชทานสมณศักดิ์ให้หลวงพ่อแช่ม เป็น “พระครูวิสุทธีวงศาจารย์ญาณมุนี” มีตำแหน่งเป็น
สังฆปาโมกข์เมืองภูเก็ต อันเป็นตำแหน่งสูงสุดซึ่งบรรพชิตจักพึงมีในสมัยนั้น ในโอกาสเดียวกัน
ได้ทรงพระราชทานนามวัดฉลองใหม่เป็น “วัดไชยาธาราราม”

วัดไชยธาราราม (วัดฉลอง)

ในการเดินทางครั้งนี้ คณะผู้ติดตามหลวงพ่อแฉ่ม ได้เล่าว่า สนมองค์หนึ่งป่วยเป็น อัมพาต หลวงพ่อแฉ่มได้ทำน้ำพระพุทธมนต์ให้รดตัวเพื่อรักษา ปรากฏว่าอาการป่วยดีขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถลุกนั่งได้ อนึ่ง ระหว่างการเดินทางไปนั้น ผ่านวัดแห่งหนึ่งในจังหวัดชุมพร จึงได้ เข้าพัก ณ ศาลาหน้าวัด พอตกตอนดึก เล่ากันว่า มีโจรป่า 6 คน พยายามเอื้อมมือขโมยของ หลวงพ่อแฉ่มจึงช่วยผลักของให้ เข้าวันรุ่งขึ้นพวกโจรช่วยกันหามหัวหน้ากลับมาที่ศาลา พร้อม สิ่งของที่ลักไปมาคืนให้ เนื่องจากกระหว่างที่ขนของไปนั้น ได้ยินเสียงบอกว่า ให้ส่งของกลับไป เสีย มิฉะนั้นจะเกิดอาเพศ พวกโจรไม่เชื่อ ต่างช่วยกันขนของต่อไปอีก ต่อมาหัวหน้าโจรจึงเกิดมี อาการจุกเสียดขึ้น จนไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ จึงต้องขนของมาคืนท่านในที่สุด

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่แสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์ของท่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับชาวเรือที่ลงเรือ พายออกไปหาปลาในทะเลแล้วถูกคลื่นและพายุพัดกระหน่ำ จนเรือจวนล่ม ชาวเรือพากันนึกถึง หลวงพ่อแฉ่ม แล้วบนว่า ขอให้หลวงพ่อช่วยบันดาลให้คลื่นลมสงบ หากรอดตายกลับถึงบ้านจะ ไปปิดทองที่ตัวของท่าน เมื่อบนแล้ว คลื่นลมก็สงบลง ดังนั้นเมื่อกลับมาถึงบ้าน ชาวเรือจึงนำ ทองคำเปลวไปอ้อนวอนขอปิดทองที่ตัวของท่าน จนหลวงพ่อต้องอนุญาตให้ปิดที่แขนและเท้า

ต่อมากรมพระยาดำรงราชานุภาพเสด็จมาจังหวัดภูเก็ต ได้นิมนต์ให้หลวงพ่อแฉ่มไปพบ และทรงเห็นทองคำเปลวปิดอยู่ที่หน้าแข้งของท่าน กรมพระยาดำรงราชานุภาพ จึงกล่าวว่า หลวงพ่อแฉ่มนับเป็นพระภิกษุองค์แรกของเมืองไทยที่ได้รับการปิดทองแก่บนในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่

ความศักดิ์สิทธิ์ของท่านเป็นที่เลื่องลือ เพราะแม้แต่ไม้เท้าที่ท่านถือประจำกายก็มีความ ขลังสามารถใช้เป็นไม้สำหรับจี้เด็ก ๆ ที่เป็นไส้เลื่อน เป็นฝีเป็นปาน ให้เด็กเหล่านั้นหายจาก อาการป่วยได้ ปัจจุบันไม้เท้านี้จึงถูกเก็บรักษาไว้อย่างดี

กุฏิจำลอง “หลวงพ่อแช่ม” วัดฉลอง

หลวงพ่อแช่มมรณภาพด้วยความชรา เมื่อ พ.ศ. 2451 ด้วยความศรัทธาและเลื่อมใสของชาวภูเก็ตและบรรดาศิษย์จากทั่วทิศ ต่างมาช่วยกันจัดงานศพของหลวงพ่อ ทำให้งานศพของท่านเป็นงานที่ยิ่งใหญ่มากของจังหวัดภูเก็ต หรืออาจจะกล่าวได้ว่ายิ่งใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ด้วยเหตุนี้บารมีของหลวงพ่อแช่มจึงเป็นที่เลื่อมใสและเคารพนับถือของประชาชนมาจนถึงปัจจุบัน

อธิบายศัพท์

ประเจียด	หมายถึง	ผ้ายันต์
ลัก	หมายถึง	ขโมย

พระมหาธาตุเจดีย์ วัดฉลอง

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานหลวงพ่อแช่ม

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ลักษณะนิสัย ของหลวงพ่อแช่ม ที่นักเรียนควรยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างคือสิ่งใด
.....
2. นักเรียนจะมีแนวทางในการแนะนำอย่างไร ถ้าต้องเชิญชวนเพื่อนไปสักการะหลวงพ่อแช่ม
.....
.....
3. นักเรียนมีความประทับใจสิ่งใดในวัดไชยาธารารามหรือวัดฉลอง
.....
.....
4. สาเหตุใดที่ทำให้ชาวภูเก็ตต่างศรัทธาเลื่อมใสหลวงพ่อแช่มเป็นอย่างมาก
.....
.....
5. ให้นักเรียนสรุปข้อคิดจากเรื่อง
.....
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนดูสารคดีตำนานหลวงพ่อแช่มวัดฉลอง และเขียนสรุปเรื่อง
2. ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพ เกี่ยวกับหลวงพ่อแช่มวัดฉลอง คนละ 2 บท

ตำนานพ่อตาโต๊ะแฮะ

โต๊ะแฮะ เป็นชื่อของภูเขาคที่มีความสูงที่สุดในตัวเมืองภูเก็ต ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมือง มีความชันและสูงจากระดับน้ำทะเลราว 260 เมตร ชื่อของภูเขาคแห่งนี้มีที่มาจาก “นายโต๊ะแฮะ” ชาวอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นผู้บำเพ็ญศีลอย่างเคร่งครัด เมื่อประมาณ 100 ปีเศษมาแล้ว นายโต๊ะแฮะ ได้เดินทางมาที่ภูเก็ต และเลือกยอดเขาคแห่งนี้เป็นที่อยู่จำศีลภาวนา ชาวบ้านจึงตั้งชื่อภูเขาคแห่งนี้ว่า เขาคโต๊ะแฮะ และภายหลังพื้นเสียงได้เพี้ยนมากกลายเป็น “โต๊ะแฮะ”

ชาวภูเก็ตสมัยก่อนเล่าว่า มีชาวอิสลามสามพี่น้อง ได้แก่ ยา แฮะ และพระท้าว แล่นเรือไม้มาจากประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซียมาขึ้นบกที่ภูเก็ต แล้วต่างแยกย้ายเอาธัญญาหารต่างๆ ไปปลูกขยายพันธุ์โดยอยู่คนละที่ และในที่สุดได้กลายเป็น “โต๊ะ” หรือ เจ้าพ่อเจ้าแม่ แบ่งกันคุ้มครองเขตแดนบนเกาะภูเก็ต โดยโต๊ะยา เป็นเจ้าแม่อยู่หาดสุรินทร์ กมลา ทางตะวันตกของเกาะภูเก็ต ส่วนโต๊ะแฮะ เป็นเจ้าของที่อยู่ในเขตตลาดของอำเภอเมือง ขณะที่โต๊ะพระท้าว น้องสุดท้องดูแลอำเภอกลาง โดยชาวภูเก็ตในอดีตเชื่อกันว่า โต๊ะแฮะ เป็นผู้บุกเบิกตั้งชุมชนในภูเก็ต ภายหลังจึงเรียกกันว่า พ่อตาโต๊ะแฮะ

การที่โต๊ะแฮะ บำเพ็ญศีลอย่างเคร่งครัดอยู่บนยอดเขาค ผู้คนที่ผ่านไปมาเห็นท่านในระยะห่าง จึงเข้าใจว่าเป็นเทพและเล่าลือต่อไป ประกอบกับมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆได้ อยู่บนยอดเขาคด้วย จึงเป็นที่รำลือกันว่า “โต๊ะแฮะ” เป็นผู้วิเศษ มีวิชาอาคม มีความสามารถช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก แต่ต่อมาโต๊ะแฮะได้หายสาบสูญไป

หลังจากนั้นได้มีการสร้าง ศาลเจ้าพ่อตาโต๊ะแฮะ ขึ้นด้วยความศรัทธา โดยศาลแรก

ดั้งเดิมตั้งอยู่บนถนนสุทัศน์ ตรงข้ามกับวัดแขก ภายในศาลประดิษฐานรูปหล่อของพ่อตาโต๊ะแฮะ โดยมีพญางูตั้งอยู่เคียงข้าง ศาลดังกล่าว มีขนาดเล็ก

ศาลเจ้าพ่อตาโต๊ะแฮะดั้งเดิม ถนนสุทัศน์

ต่อมาจึงมีการสร้างศาลใหม่ขึ้นเป็นแห่งที่สองบนเชิงเขาโต๊ะแฮะ ซึ่งภายในศาลนอกจาก

จะมีรูปหล่อของพ่อตาโต๊ะแฮะองค์ขาวแล้ว ยังมีรูปหล่อของพ่อตาโต๊ะแฮะองค์ดำ และพ่อตาโต๊ะแฮะองค์แดง ด้วย

ศาลใหม่บนเชิงเขาโต๊ะแฮะ

ศาลเจ้าพ่อตาโต๊ะแฮะจะมีงานบวงสรวงเช่นไหว้ ในเดือน 6 เป็นประจำทุกปี โดยมีการประທံบທးและเช่นไหว้ เครื่องเช่นของเจ้าพ่อฯ ประกอบด้วยพริกแดง 9 ดอก หมากพลู 9 คำ ยาเส้นใบจาก 3 ห่อ ดอกไม้ 3 กำ พวงมาลัยดอกไม้สดเดี่ยว 3 พวง ผลไม้ ข้าวเหนียวขาว และข้าวเหนียวเหลืองพร้อมไก่ปิ้ง เหล้า ส่วนเนื้อหมูห้ามนำเข้าศาลเด็ดขาด

เหตุการณ์ปาฏิหาริย์ที่เชื่อว่า พ่อตาโต๊ะแฮะ เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ คือ เรื่องราวที่ชายชาวประมงคนหนึ่งออกเดินเรือและเกิดพายุ คลื่นพัดไปติดเกาะร้าง ทำให้สภาพร่างกายบอบช้ำ ไม่สามารถที่จะเดินไปไหนได้ เขาไม่ได้กินอาหารเป็นเวลา 5 วัน มีเพียงน้ำที่ไหลออกมาจากซอกหินให้ดื่ม อีกทั้งบริเวณนั้นมีสัตว์ป่าจำนวนมาก เขาหมดความหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือ จึงขอพรพ่อตาโต๊ะแฮะ ให้รอดชีวิตกลับบ้านเพื่อดูแลครอบครัว ขณะนั้นหน่วยเรือตำรวจน้ำภูเก็ตก็ผ่านมาและช่วยพาเขากลับบ้าน เมื่อขึ้นฝั่ง เขาจึงรีบไปกราบแก้บนพ่อตาโต๊ะแฮะ

ศาลเจ้าพ่อตาโต๊ะแซะ เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับชาวภูเก็ตมายาวนาน ชาวภูเก็ตจึงให้ความสำคัญเคารพศรัทธา และถือเป็นที่พึ่งในยามที่มีเรื่องทุกข์ร้อน เมื่อบนบานได้สำเร็จ ก็จะนำพริก 2-3 หาบ และไข่ไก่ 100 ฟอง ไปถวาย โดยนำพริกแดงมาร้อยที่ก้านธูปหรือทางมะพร้าว สมมุติเป็นหาบ ส่วนไข่ก็นำมา ร้อยเชือกเป็นเคล็ดว่าร้อยฟอง เป็นอีกรูปแบบของวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยต้องการสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่พึ่งทางจิตใจเสมอมา

ศาลเจ้าพ่อโต๊ะแซะ แห่งที่ 3

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานพ่อตาโต๊ะแซะ

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. การที่ชาวภูเก็ตสักการะบูชา และมีการบวงสรวงเช่นไหว้ ศาลเจ้าพ่อโต๊ะแซะ แสดงให้เห็นถึงสิ่งใด
.....
2. ถ้าต้องชวนเพื่อนไปเที่ยวชมบนยอดเขาโต๊ะแซะ นักเรียนจะมีวิธีการพูดชักชวนอย่างไร
.....
3. การประเพณีปฏิบัติของนายโต๊ะแซ่ที่นักเรียนควรนำมาเป็นแบบอย่าง คืออะไร และเพราะเหตุใด
.....
4. จงบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน
.....
5. จงระบุแนวทางในการอนุรักษ์ศาลเจ้าพ่อโต๊ะแซะ
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของศาลเจ้าพ่อโต๊ะแซะที่มีต่อชาวภูเก็ต
2. ให้นักเรียนพูดเล่าประสบการณ์ การขึ้นไปเที่ยวชมบนเขาโต๊ะแซะให้เพื่อนๆ ฟัง

ตำนานโต๊ะพระแทว

พระแทว เป็นชื่อของภูเขาแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในตำบลเทพกระษัตรี ในฝั่งตะวันออกของอำเภอถลาง ภูเขาแห่งนี้มีความยาวเริ่มจากบ้านผักฉืด ทอดยาวไปทางทิศเหนือจนถึงบ้านท่ามะพร้าว มีถนนตัดล้อมรอบ ผ่านบ้านผักฉืด บ้านป่าคลอก บ้านบางแป บ้านบางโรง และบ้านพารา ยอดเขาแห่งนี้มีความสูง 366 เมตร

มีตำนานเล่าว่า พระแทว กับญาติ 6 คน ได้เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณเชิงเขา นี้ ทำให้เกิดหมู่บ้านก่อนที่จะมีการสร้างเมืองถลาง พระแทวเป็นคนมีน้ำใจ โอบอ้อมอารีต่อคนในหมู่บ้าน คอยช่วยเหลือทุกคน ทำให้ชาวบ้านรักและเคารพนับถือมาก ต่อมาพระแทวและญาติทั้ง 6 คน ได้หายสาบสูญไปจากหมู่บ้านอย่างไร้ร่องรอยโดยไม่ทราบสาเหตุ แม้จะสืบหาอย่างไรก็ไม่พบ จนเวลาผ่านไป พระแทวได้เข้าฝันคนในหมู่บ้านและบอกว่า ตนและญาติ 6 คนมิได้หนีหายไปไหน เพียงแต่ขึ้นไปอยู่บนยอดเขา ชาวบ้านจึงเรียกเขาแห่งนี้ว่า เขาพระแทว

ศาลเจ้าพ่อพระแทวเดิม

จากนั้นชาวบ้านก็ได้ร่วมกันก่อตั้งศาลโตะพระแทวไว้ เพื่อให้คนได้กราบไหว้บูชา ศาลแห่งนี้ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดภูเก็ต ปัจจุบันศาลดังกล่าวอยู่ริมเขาบริเวณหน้าหน่วยงานสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาพระแทว

สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาพระแทว

ที่ศาลแห่งนี้ชาวบ้านเชื่อว่า โตะพระแทวเป็นเทพารักษ์ประจำท้องถิ่น เมื่อชาวบ้านมีเรื่องทุกข์ใจ หรือเจ็บป่วย ต่างพากันขอพรและบนบานให้คลายทุกข์และหายจากอาการเจ็บป่วย แล้วจะนำของมาเช่น ไห้ว นอกจากนี้ชาวบ้านยังเชื่อว่า หากใครไปนินทาหรือกล่าวถึงโตะพระแทวในทางที่ไม่ดี อาจมีเหตุเภทภัยถึงแก่ชีวิตได้ และหากหลงป่าแล้วต้องการเก็บผักหรือผลไม้ในป่ารับประทาน ต้องขอโตะพระแทวก่อน เพราะเชื่อว่าท่านเป็นผู้ปลูกไว้ เมื่อเดินทางออกจากป่าได้ต่างพากันมากราบไหว้โตะพระแทวที่ศาล เพราะเชื่อว่าโตะพระแทวเป็นผู้นำตนออกมาจากป่า

การที่พระแทวเป็นคนมีน้ำใจ และคอยช่วยเหลือทุกคน ทำให้ชาวบ้านเคารพ ศรัทธา และเลื่อมใส เป็นอย่างยิ่ง จึงได้สร้างศาลไว้ เพื่อให้ชาวภูเก็ตได้ยึดเหนี่ยวจิตใจและชนรุ่นหลังได้ยึดถือปฏิบัติตาม

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานโตะพระแทว

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ลักษณะนิสัย ของพระแทว ที่นักเรียนควรยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างคือสิ่งใด

.....

2. หากพระแทวไม่ได้มาตั้งถิ่นฐานที่นี่ จะเกิดอะไรขึ้น

.....

3. ถ้าให้นักเรียนพูดคุยชักชวนเพื่อนๆ ไปเที่ยวหาพระแทว นักเรียนจะมีวิธีการพูดคุยชักชวนเพื่อนอย่างไร

.....

4. จงระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้

.....

.....

.....

5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างไรบ้าง

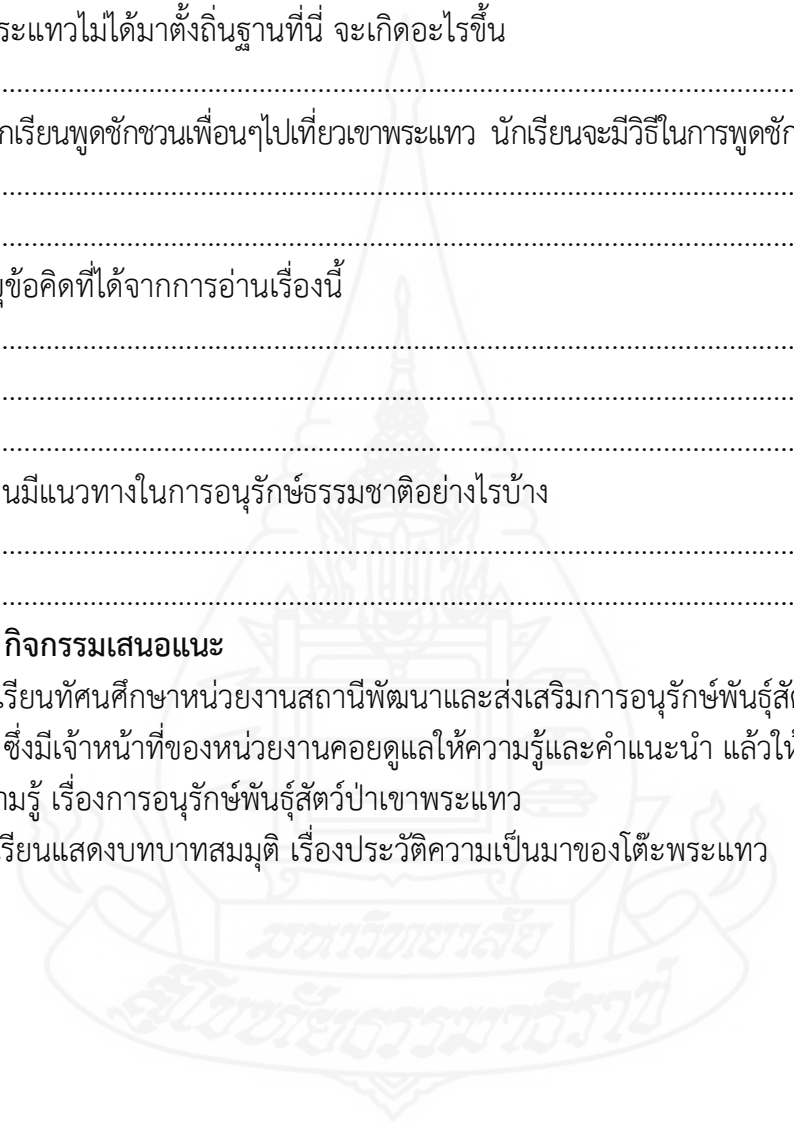
.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. นำนักเรียนทัศนศึกษาหน่วยงานสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาพระแทว ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานคอยดูแลให้ความรู้และคำแนะนำ แล้วให้นักเรียนทำแผ่นพับให้ความรู้ เรื่องการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาพระแทว

2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่องประวัติความเป็นมาของโตะพระแทว

ตำนานเขานาคเกิด

เขานาคเกิด เป็นภูเขาที่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขานาคเกิด ตำบลกระรอน อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ภูเขาแห่งนี้เป็นจุดเชื่อมระหว่าง กะตะ ฉลอง และเขตอำเภอเมือง ที่นี้มีทิวทัศน์ที่สวยงามหลากหลาย เมื่อขึ้นไปบนยอดเขาแล้วมองลงมาจะเห็นทั้งตัวเมือง ผืนป่า และท้องทะเล ซึ่งเป็นภาพที่น่าประทับใจมาก

ที่มาของชื่อ “เขานาคเกิด” มีตำนานเล่าว่า ในสมัยพุทธกาล ชาวภูเก็ตในตอนนั้นได้รวมตัวกันและส่งตัวแทนไปอัญเชิญองค์พระพุทธเจ้าเพื่อมาโปรดชาวภูเก็ต เมื่อพระองค์เสด็จมาพร้อมพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณ ที่แรกที่เสด็จคือ บริเวณเกาะแก้วพิสดาร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณแหลมพรหมเทพในปัจจุบัน ได้ทรงแนะนำข้อธรรมแก่ชาวบ้าน ชาวบ้านจึงขอให้พระองค์ประทับรอยพระพุทธบาทที่ริมน้ำ และที่สันเกาะบนก้อนหินใหญ่อีก 1 คู่ มีขนาดเท่าครึ่งของคนปกติ ไว้เป็นเครื่องสักการบูชา “รอยพระพุทธบาทเกาะแก้วพิสดาร”

รอยพระพุทธบาทเกาะแก้วพิสดาร

ที่มา : <http://xn--72c8awaec1a6c3e2b8e.blogspot.com>

เมื่อพระองค์เสด็จขึ้นมาโปรดสัตว์ที่ริมหาดแผ่นดินใหญ่ ชาวบ้านจึงกราบพูลขอรอยพระหัตถ์ไว้อีก 1 รอย บริเวณดังกล่าวจึงเรียกกันว่า “เราไหว้” เนื่องจากเป็นสถานที่กราบไหว้พระพุทธเจ้า ภายหลังสำเนียงพื้นเดิมเปลี่ยนไป จึงกลายเป็น “เราไวย้” หรือ หาดราไวย้ในปัจจุบัน

ต่อมาพระพุทธองค์ได้เสด็จตามคำเชิญของเทวดาและนาค จากริมหาดราไวย์มาโปรด
 บณยอดเขา โดยประทับที่โขดหินใหญ่ และได้ตรัสสั่งสอนธรรมแก่เหล่าเทวดาและนาค จนเข้าใจ
 ในพระธรรมทำให้ได้ไปเกิดจุติในสรวงสวรรค์ที่บารมีธรรมสูงขึ้น มีรัศมีกายสว่างไสว ชาวบ้านที่
 อยู่บริเวณนั้นได้เห็นปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงขนานนามยอดเขานั้นว่า “นาคเกิด”

ปัจจุบันยอดเขานาคเกิดมี “พระพุทธมิ่งมงคลเอกนาคคีรี” ประดิษฐานอยู่ ซึ่งสร้าง
 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 และได้รับการถวายพระนามจากอดีตสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ
 พระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ให้ชื่อว่า “พระพุทธมิ่งมงคลเอกนาคคีรี” พร้อมตราตั้งให้
 เป็นพระพุทธรูปประจำเมืองภูเก็ต เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2550

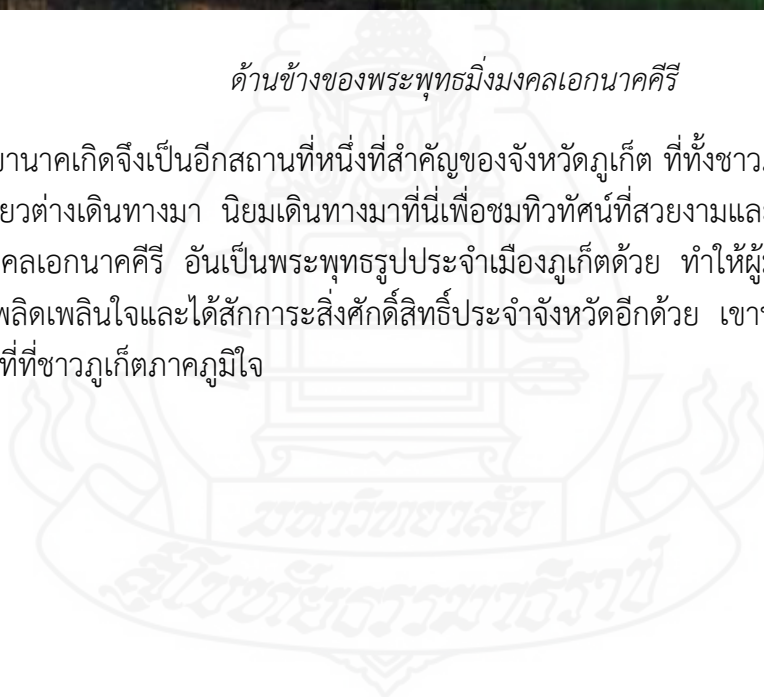
พระพุทธมิ่งมงคลเอกนาคคีรี

ชาวต่างชาติรู้จักพระพุทธรูปองค์นี้ ในนาม Big Buddha หมายถึง พระพุทธรูปที่มีสี
 ขาวขนาดใหญ่ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สร้างด้วยศิลปะแบบร่วมสมัย ขนาดหน้าตักกว้าง
 25.45 เมตร ความสูง 45 เมตร โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ประดับด้วยหินอ่อนหยกขาว สุ
 รียกันต จากพม่า วิธีการทำการสกัดหินอ่อนเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วนำมาต่อกันทั้งองค์พระด้วย
 ความประณีต

ด้านข้างของพระพุทธรูปมิ่งมงคลเอกนาคคีรี

เขานาคเกิดจึงเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต ที่ทั้งชาวภูเก็ตและนักท่องเที่ยวต่างเดินทางมา นิยมเดินทางมาที่นี่เพื่อชมทิวทัศน์ที่สวยงามและสักการบูชาพระพุทธรูปมิ่งมงคลเอกนาคคีรี อันเป็นพระพุทธรูปประจำเมืองภูเก็ตด้วย ทำให้ผู้มาเยือนที่นี่ได้รับความเพลิดเพลินใจและได้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำจังหวัดอีกด้วย เขานาคเกิดแห่งนี้จึงเป็นสถานที่ที่ชาวภูเก็ตภาคภูมิใจ

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานเขานาคเกิด

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. อะไรคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านตั้งชื่อภูเขานาคว่า “นาคเกิด”

.....

2. ลักษณะเด่นของเขานาคเกิดคืออะไร จงระบุพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ

.....

3. นักเรียนมีความประทับใจสิ่งใดเกี่ยวกับเขานาคเกิด

.....

4. ถ้ามีนักท่องเที่ยวมาสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับ “พระพุทธรูปมิ่งมงคลเขานาคคีรี” นักเรียนจะแนะนำเขาอย่างไร จงอธิบาย

.....

5. นักเรียนจะมีแนวทางในการอนุรักษ์เขานาคเกิดอย่างไร

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนฝึกพูดแนะนำ สิ่งที่น่าสนใจควรจะไปชมเมื่อมาที่เขานาคเกิด

2. ให้นักเรียนทำแผ่นพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับเขานาคเกิด

ตำนานรักสะพานสารสิน

สะพานสารสิน เป็นสะพานแรกที่มีการสร้างเชื่อมต่อข้ามช่องปากพระ ระหว่างเกาะภูเก็ตตรงบริเวณบ้านท่าฉัตรไชยกับบ้านท่าνού จังหวัดพังงา มีความยาวทั้งหมด 660 เมตร ซึ่งเปิดใช้เมื่อ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2510 โดยชื่อของสะพาน มีที่มาจาก ชื่อนามสกุล ของนายพจน์ สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติในปี พ.ศ. 2510

ชาวภูเก็ตเล่าว่า มีชายหนุ่มชื่อ โกดำ แซ่ตัน มีอาชีพขับรถโพถ้องหรือรถสองแถว และรับจ้างกรีดยาง กับ หญิงสาวชื่อ กิว กาญจนา แซ่หงอ นักศึกษาวิทยาลัยครู ชาวตำบลท่าฉัตรไชย จังหวัดภูเก็ต รักใคร่ชอบพอกัน แต่อุปสรรคที่สังคมในขณะนั้นมองพวกเขา คือ “ความแตกต่าง” ความรักของคนทั้งสองจึงไม่ได้เป็นความรักตามปกติของหนุ่มสาว ทั้งในสายตาของคนรอบข้างและโดยเฉพาะครอบครัวของกิว พ่อของกิวเลี้ยงลูกสาวแบบไม่ให้มีอิสระทางความคิด และหวังอยากให้ลูกสาวได้แต่งงานกับคู่ครองที่มีฐานะดี มีชาติตระกูล จึงพยายามกีดขวางทุกทางเพื่อให้ทั้งคู่แยกจากกัน

รถสองแถว หรือ รถโพถ้องของชาวภูเก็ต

โกดำ

ครูกิว

ที่มา : <http://khonsod.com>

กิวและโกดำ ต่างก็ทราบดีถึงอุปสรรครักของตน ทั้งสองพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อพิสูจน์ความรัก แต่ไม่ว่าจะทำเช่นไร พ่อของกิวก็ไม่ยอมเปิดใจ และพยายามให้ลูกสาวได้แต่งงานกับเศรษฐีเช่นเดิม หลายครั้งกิวถูกพ่อลงโทษเพราะลักลอบพบกับโกดำ

ความพยายามฝ่าฟันอุปสรรครักของโกดำและกิวชนะใจชาวบ้านท่าฉัตรไชย เห็นได้จากการที่มีชาวบ้านบางคนพยายามช่วยเจรจากับพ่อของกิวให้ยอมรับโกดำเป็นลูกเขย เพราะเห็นใจในความรักอันมั่นคงของทั้งสอง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยความเป็นห่วง ชาวบ้านบางคนจึงแนะนำให้โกดำและครูกิวเลิกรักกัน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตของทั้งคู่

แต่โกดำกับครูกิว ไม่ได้ทำตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ ทั้งคู่ตัดสินใจหาด้วยการนัดพบกันที่กลางสะพานสารสิน และใช้ผ้าขาวม้าผูกมัดตัวเองติดกันแล้วก้าวอย่างขึ้นบนราวสะพาน ตัดสินใจกอดกันกระโดดลงน้ำ ใน วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 และพบร่างของทั้งสองในเวลาต่อมา สร้างความโศกเศร้าให้กับครอบครัวและชาวบ้านท่าฉัตรไชยเป็นอย่างมาก

ศาลากลางสะพานสารสิน

ดังนั้น หลังจากวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 สะพานสารสินจึงเป็นที่รู้จักของประชาชน เพราะโศกนาฏกรรมความรักของหนุ่มสาวทั้งสอง ที่เหลือทิ้งไว้เพียงแค่เรื่องความรักอมตะ ที่ทำให้ทุกคนจดจำและเล่าขานกันมาจนถึงปัจจุบัน

ตำนานรักสะพานสารสิน สะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวบางครอบครัวยังคงให้ความสำคัญกับฐานะทางสังคม และความแตกต่างทางชาติตระกูล มากกว่าความรัก จนทำให้ครอบครัวต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักไปอย่างน่าเสียดาย เรื่องของโกดำคนขับรถสองแถวและครูก็วจึงถือเป็นคติเตือนใจให้กับชาวภูเก็ตและประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมท้ายเรื่อง ตำนานรักสะพานสารสิน

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์เดียวกับโกดำและครูกิว จะแก้ไขปัญหอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสีย

.....

2. นักเรียนคิดว่า พ่อของครูกิว มีลักษณะนิสัยอย่างไร

.....

3. นักเรียนมีความประทับใจพฤติกรรมของบุคคลใดในตำนานมากที่สุด จงระบุพร้อมทั้งอธิบายเหตุผล

.....

4. ให้นักเรียนระบุสำนวนไทยที่ตรงกับเนื้อหาของตำนานเรื่องนี้ พร้อมทั้งระบุเหตุผลประกอบ

.....

5. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

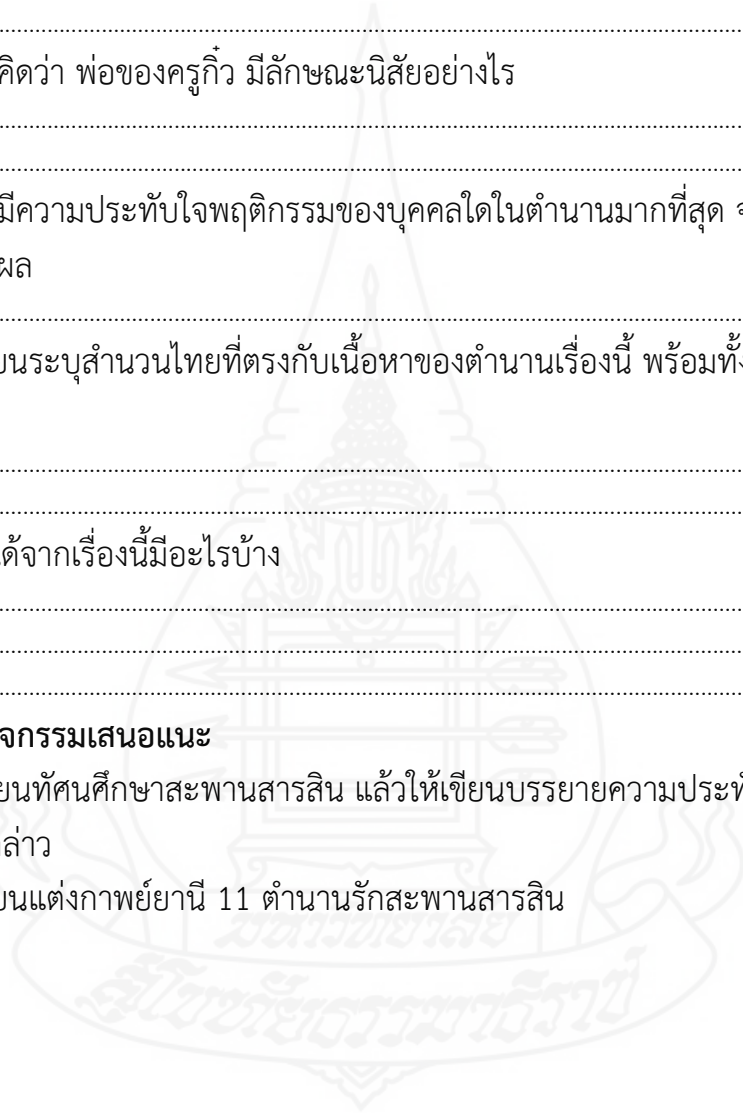
.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. นำนักเรียนทัศนศึกษาสะพานสารสิน แล้วให้เขียนบรรยายความประทับใจที่มีต่อสถานที่ดังกล่าว

2. ให้นักเรียนแต่งภาพยนตร์ 11 ตำนานรักสะพานสารสิน

ประเพณีถือศีลกินผัก

ประเพณีถือศีลกินผัก หรือที่ชาวภูเก็ตเรียกกันว่า “งานกินผัก” หรือ เจี๊ยะฉ่าย นั้น เป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวภูเก็ต ซึ่งได้รับอิทธิพลจากจีน เชื่อกันว่า มีต้นกำเนิดจากบ้านในทู หรือไล่ทู เขตอำเภอกะทู้ ในปัจจุบัน

ศาลเจ้ากะทู้ปัจจุบัน

เนื่องจากมีคณะจีว่เร่ ปั่วฮี้ เดินทางจากประเทศจีน มาเปิดการแสดงที่บ้านในทู และเกิดล้มเจ็บลง จึงประกอบพิธีกินผักขึ้นเพื่อบวงสรวงเทพเจ้า “ กิวอ่องไต่เต่ ” และ “ ยกอ่องซ่งเต่ ” ทำให้โรคภัยไข้เจ็บหมดไป จึงสร้างความศรัทธาให้กับชาวในทูและชาวจีน ในภูเก็ตเองก็ต้องการที่จะดำรงประเพณีดั้งเดิมของตนไว้ จึงร่วมพิธีกินผักกับชาวคณะจีว่ ด้วย

โรงจีว่ปัจจุบัน

เวลาผ่านมา 2-3 ปี มีชายชาวจีน ซึ่งเคยอาศัยอยู่ในมณฑลกังไส ประเทศจีน เดินทางเข้ามาอยู่ที่บ้านในทู และเห็นว่าการประกอบพิธีเจี๊ยะฉ่ายของชาวบ้าน ยังไม่ถูกต้อง ตามแบบฉบับของ “ ฉ้ายตั้ง ” ศาลเจ้าที่มณฑลกังไส จึงได้ชี้แจงกับชาวบ้านและอาสา

เดินทางกลับไป "เซี่ยเหี้ยวไห้" หรือการอัญเชิญรูปไฟ และองค์ประกอบ สำหรับพิธีเจี๊ยะ ฉ่าย มาจากมณฑลกังไสของประเทศจีน ซึ่งการนำ เซี่ยเหี้ยวเอี้ยน หรือ เหี้ยวไห้ หรือผง รูป มานี้ต้อง ใช้วิธีจุดปักไว้ในเหี้ยวหล่อ หรือกระถางรูป โดยไม่ให้ดับ ในวัน 7 ค่ำ เดือนเก้า ตามปฏิทินจีน เวลากลางคืน ชายชาวจีนได้กลับมาถึง พร้อมกับนำผงรูป เก้งหรือบท สวดมนต์ คัมภีร์ต่างๆ พร้อมทั้งป้ายชื่อเต้าโป้เก้ง ป้ายติดหน้าอ้ามฉ่ายตั้ง ซึ่งถือเป็นสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ มาด้วย ชาวบ้านจึงจัดขบวนไปรับ ที่บ้านบางเหนียว และนำมาบูชาที่ศาลเจ้ากะทู้เป็นแห่งแรก ในวันนี้จึงถือเป็นกำเนิดของพิธีรับพระ และความสมบูรณ์ของประเพณีกิน ผักก็เกิดขึ้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ห้องเก็บเหี้ยว
สิ่งของที่
จีน

ไห้ และ
นำมาจาก

การประกอบพิธีกรรมกินผัก 9 วัน ของชาวภูเก็ต มีรายละเอียดดังนี้ ก่อนถึงวันกินผักนั้นชาวภูเก็ตจะช่วยกันทำความสะอาดศาลเจ้า หรือล้างอ้าม และทำพิธีบังเอี้ย หรือ บ้างกุ้น คือ การกำหนดเขตปริมณฑลพิธีกินผัก จากนั้นจึงทำพิธียกเสาโกตั้งขึ้นและอัญเชิญตะเกียง 9 ดวง เป็นการประกอบพิธีอัญเชิญ เจ้ายกฮ่องซ่งเต่ หรือพระอิศวร และกิวอ่องไตเต่ และประกอบพิธีเชิญ ยกฮ่องซ่งเต่ (เจ๊กเซี่ยนฮองเต้) และองค์ประธานงานถือศีลกินผัก กิวอ่องไตเต่ ในวันก่อนที่จะถึงวันเก้าไ้โย้ ไ้โย้ อีก ตามปฏิทินจีน โดยตะเกียงไฟศักดิ์สิทธิ์ทั้ง 9 ดวงนั้นห้ามดับเป็นอันขาด

ประเพณีกินผักในคืนที่ 3 ทำพิธี ไ้โย้กุ้น หรือ การเลี้ยงขุน หรือการเลี้ยงทหาร เพื่อเป็นการตอบแทน ซึ่งจะมี ขึ้นในช่วงวันที่ 3 วันที่ 6 และวันที่ 9 ของการจัดงาน หรือที่เรียกกันว่า ไ้โย้ซา ไ้โย้หลัก ไ้โย้เก้า คือ วันสามค่าจิ้น หกค่าจิ้น เก้าค่าจิ้น ส่วนคืนที่ 4 จะเป็นพิธีอัญเชิญ หล่าเต้า ปักเต้า หรือ เทพผู้ถือบัลลังก์เกิดและตาย มาประดิษฐาน ณ ศาลเจ้า และในเช้าของวันที่ 5 ก็จะมีการแห่พระหรือพิธีอ้วแก้ง ไปตามถนนสายต่างๆ ภายในเมืองภูเก็ต โดยในขณะแห่นั้นบรรดาม้าทรงก็จะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ไปด้วย

การแห่พระหรือพิธีอ้วแก้ง

ส่วนพิธี โก้ยโหยย หรือ ลุยไฟ ที่ชาวภูเก็ตเรียกว่าไฟทิพย์ใช้ชำระความสกปรกของร่างกายให้บริสุทธิ์ นั้น จะทำในคืนวันที่ 6 แล้วในคืนวันที่ 7 ก็จะมีการข้ามสะพานสะเดาะเคราะห์หรือพิธีโก้ยห่าน ที่มีความเชื่อว่า ต้องเข้าร่วมพิธีนี้ จึงจะถือว่าได้ร่วมปฏิบัติ ประเพณีกินผักอย่างสมบูรณ์แบบ จากนั้นในวันเก้าโง้ย โช้ยเก้า ตามปฏิทินจีน หรือวันที่ 9 ของการกินผัก เวลาเที่ยงคืนตรง ก็จะมีพิธีอัญเชิญองค์กิวอ่องไตเต้เสด็จกลับ หรือพิธีส่งหยกอ่องซ่งเต้และกิวอ่องไตเต้ ที่ชาวภูเก็ตเรียกว่า การส่งพระ และพิธีกรรมสุดท้าย ที่ทำในวันรุ่งขึ้น คือการอัญเชิญเส้าโกเต้งลง และดับตะเกียงทั้ง 9 ดวง หรือพิธีลงเส้าเทวดา และกิวอ่องไตเต้ นั่นเอง

การแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ของม้าทรง

การปฏิบัติตนสำหรับผู้ถือศีลกินผัก คือ ชำระร่างกายให้สะอาดตลอดช่วงเทศกาล ทำความสะอาดเครื่องครัว และสวมชุดขาวตลอดช่วงเทศกาลกินผัก ประพฤติดีทั้งกายและใจ ไม่บริโภคเนื้อสัตว์ ไม่มีเพศสัมพันธ์ในช่วงเทศกาล ห้ามดื่มสุราและของมีแอลกอฮอล์ ผู้ที่อยู่ระหว่างไว้ทุกข์ไม่ควรร่วมพิธี หญิงมีครรภ์หรือมีประจำเดือนไม่ควรดูหรือร่วมพิธีกรรมใดๆ ในช่วงเทศกาล

ประเพณีถือศีลกินผัก นับเป็นประเพณีแห่งการทำบุญที่ยิ่งใหญ่และการไม่สร้างบาปเพิ่มให้กับตัวเอง เพราะในการประกอบพิธีนี้ ต้องละเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์และทุกอย่างที่เป็นส่วนประกอบของสัตว์ เช่น นม โข ไช้ ทั้งในระหว่างปฏิบัติต้อง ประพฤติตนดีทั้งทางกายและจิตใจ ชาวภูเก็ตจึงให้ความสำคัญและจัดงานประเพณีนี้อย่างยิ่งใหญ่ทุกปี

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีถือศีลกินผัก

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ลักษณะเด่นของประเพณีถือศีลกินผักคืออะไร

.....

2. นักเรียนชอบหรือประทับใจพิธีกรรมใดของประเพณีนี้บ้าง

.....

3. การปฏิบัติประเพณีถือศีลกินผัก 9 วัน ทำให้ได้ฝึกตนเองในด้านใดบ้าง

.....

4. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้คืออะไร

.....

5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีถือศีลกินผักให้อยู่ตลอดไป อย่างไร

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ทำสมุดเล่มเล็ก เรื่องประเพณีถือศีลกินผักภูเก็ต

2. ให้นักเรียนรวบรวมคำศัพท์ภาษาจีน เกี่ยวกับประเพณีถือศีลกินผักในจังหวัดภูเก็ต

พร้อมอธิบายความหมายของคำศัพท์ดังกล่าว

ประเพณีพ้อต่อ

ประเพณีพ้อต่อเป็นประเพณีที่เกิดจากความเชื่อของชาวภูเก็ต ที่ว่า ในเดือนเจ็ด ตั้งแต่หลังเที่ยงคืน ของวันที่ 30 เดือน 6 นั้น ประตูดิจะเปิดออก ทำให้ดวงวิญญาณของผู้ที่ล่วงลับกลับมาเยี่ยมญาติและอยู่บนโลกเป็นเวลา 1 เดือนเต็ม ดังนั้น ในช่วงเวลาเย็น ชาวบ้านจะอยู่ในบ้านเพราะเกรงว่าจะมีเคราะห์หากถูกดวงวิญญาณเหล่านั้น เพราะจะทำให้เกิดสิ่งไม่ดี

ประเพณีดังกล่าว จะทำในตอนบ่ายของวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 7 ตามปฏิทินจีน เพื่อบูชา และเซ่นไหว้บรรพบุรุษ รวมถึงบรรดาผีไม่มีญาติ โดยในการจัดโต๊ะบูชานั้นสิ่งของที่ตั้งบนโต๊ะทุกอย่าง จะต้องมีรูปปักไว้อย่างละ 1 ดอก และลูกหลานทุกคนต้องจุดธูปไหว้ แล้วนำธูปไปปักลงในกระถางธูป รองจนกว่าธูปที่จุดไหว้ เหลือประมาณครึ่งดอก แล้วจึงเริ่มเสี่ยงทายด้วยสตางค์แดง ถ้าไม่มีสตางค์แดงสามารถใช้เหรียญทั่วไปได้ เรียกว่า “ปั่วปัย” เพื่อสอบถามเรื่องการกินอาหาร เช่น ถ้าเหรียญคว่ำหนึ่งอันและหงายหนึ่งอัน แสดงว่าบรรพชนกินอาหารอิ่มแล้ว ถ้าเหรียญหงายทั้งสองอัน แสดงว่าบรรพชนกินอาหารยังไม่อิ่ม แต่ถ้าเหรียญคว่ำทั้งสองอันแสดงว่าบรรพชนพอใจอาหารที่เซ่นไหว้ การเสี่ยงทายต้องรอให้เหรียญคว่ำหนึ่งอันและหงายหนึ่งอันเสมอ เมื่อเสร็จแล้ว จึงเผากระดาษเงิน อันหมายถึงการแจกจ่ายค่าเดินทาง ให้แก่ดวงวิญญาณ เป็นอันเสร็จพิธี

อาหารที่ใช้ในการจัดโต๊ะบูชาหรือเซ่นไหว้ ประกอบด้วย ปลา หมู เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ และขนมต่างๆ แต่ขนมที่สำคัญและขาดไม่ได้ในการนำมาไหว้ในงานพ้อต่อ คือ

ขนมเต่าแดง หรือ อั้งกู่

ขนมเต่าแดง หรือที่ชาวจีนภูเก็ตเรียกว่า อั้งกู่ ซึ่งจัดเป็นเครื่องบวงสรวง ทำด้วยแป้งข้าวสาลี ผสมกับน้ำตาล ปั้นเป็นตัว หรือเข้าพิมพ์อัดเป็นรูปเต่า ขนาดเล็กบ้างใหญ่บ้าง แล้วย้อมด้วยสีแดง

การบวงสรวงด้วยการทำขนมรูปเต่า นั้น มีที่มาจากตำนานที่ว่า เมื่อครั้งพระถังซัมจั๋ง ไปอัญเชิญ พระไตรปิฎก ที่เกาะลังกานั่น ขณะนั่งเรือสำเภา ได้เกิดมีพายุใหญ่ ทำให้เรือโคลงไปมาเหมือนกำลังจะล่ม พระถังซัมจั๋งจึงได้ตั้งจิตอธิษฐาน ทันใดนั้นก็มียักษ์ตัวใหญ่ตัวหนึ่งปรากฏขึ้น และว่ายน้ำนำทางให้เรือสามารถแล่นไปจนถึงเกาะลังกาได้ นอกจากนั้นความเชื่ออีกประการหนึ่งของคนเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต คือ เชื่อกันว่าเต่าเป็นสัตว์ที่มีอายุยืน การทำพิธีต่างๆ จึงนิยมนำเต่ามาเป็นส่วนหนึ่งของพิธี เพื่อความเป็นสิริมงคล ความโชคดี อายุยืน และเชื่อกันว่าถ้าเด็กๆ รับประทานขนมเต่าแดงแล้วจะทำให้เป็นเด็กดี และไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ

จากความเชื่อและความศรัทธาของชาวภูเก็ต ทั้งในเรื่องของการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ และความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคล ดังที่กล่าวมาแล้วส่งผลทำให้ประเพณีพื้อต่อได้สืบสานมาจนถึงคนรุ่นหลัง และปัจจุบันก็ยังมีการจัดงานประเพณีพื้อต่ออยู่เป็นประจำทุกปี ซึ่งนอกจากการบูชา เซ่นไหว้ บรรพบุรุษแล้ว ประเพณีนี้ยังถือเป็นเวลาที่ทุกคนครอบครัวจะได้อยู่ร่วมรับประทานอาหารเย็นด้วยกันทุกวัน ส่วนการทำขนมเต่าแดงนั้น ยังเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ลูกหลานด้วย

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีพ้อต่อ

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ลักษณะเด่นของประเพณีพ้อต่อ คืออะไร

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าเหตุใด เต่า เป็นสัญลักษณ์สำคัญของประเพณีพ้อต่อ จงอธิบายพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ

.....

.....

3. ให้นักเรียนระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่อง ประเพณีพ้อต่อ

.....

.....

4. นักเรียนมีความประทับใจอะไรบ้าง ในประเพณีนี้

.....

.....

5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีพ้อต่ออย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าภาพที่เกี่ยวข้องกับประเพณีพ้อต่อ และเขียนบรรยายเหตุการณ์ในภาพพร้อมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเขียนคำขวัญเชิญชวนให้คนมาร่วมงานประเพณีพ้อต่อ

ประเพณีตรุษจีน

ประเพณีตรุษจีนหรือวันขึ้นปีใหม่ของจีน ถือเป็นช่วงเวลาแห่งความเป็นสิริมงคลที่ชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตจะหยุดงานเพื่อประกอบพิธีเช่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ด้วยอาหารและขนมพื้นเมือง แล้วเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ ในวันหยุดพักผ่อนแห่งปี

ประเพณีนี้จะจัดกันในระยะเวลา 15 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ค่ำ เดือน 1 จนถึงวัน 15 ค่ำ เดือน 1 ตามปฏิทินจีน ซึ่งตรงกับประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนมีนาคมตามปฏิทินไทย แต่การประกอบพิธีกรรมนั้น ตามปฏิทินจีนจะเริ่มก่อนวันที่ 1 เดือน 1 เล็กน้อย กล่าวคือ ในวันที่ 25 ค่ำ เดือน 12 ชาวภูเก็ตจะนำเครื่องสักการะไหว้พระประจำบ้านเพื่อส่งพระให้ขึ้นไปประชุมบนสวรรค์ และนำเครื่องบูชาที่ประกอบด้วย ไก่ทั้งตัว หมู บะหมี่ รวมทั้งขนมหวาน และอาหารพื้นเมืองที่ชาวภูเก็ตนิยมทำเพื่อเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ได้แก่ ต้มจับฉ่าย หมูฮ้องหรือหมูสามชั้นต้มซีอิ๊ว ที่เป็นสูตรของชาวจีนฮกเกี้ยน

หมูฮ้อง หรือหมูสามชั้นต้มซีอิ๊ว

และ ขนมหม้อหาลาว หรือ ขนมงาพอง ทำมาจากแป้งข้าวเหนียวผสม ฝือกบดละเอียด ทอดจนพองกรอบ แล้วนำไปคลุกกับงาขาวหรืองาดำมา ตั้งไว้ที่หน้าพระประจำบ้านในตอน เช้า

ขนมหม้อหาลาว หรือ ขนมงาพอง

การบูชาพระประจำบ้าน

ก่อนการเฉลิมฉลองประเพณีตรุษจีนนั้น จะมีการทำความสะอาดและตกแต่งบ้าน ด้วยกระดาษสีแดง ซึ่งชาวจีนถือว่าสีแดงเป็นสีแห่งความเป็นสิริมงคล เช่น มีการเขียนคำ มงคลไว้ในกระดาษแดงติดตามขอบประตู หน้าต่าง และตู้เก็บของ มีการคาดผ้าแดงที่ขอบ ประตูด้านบน เรียกว่า ฉ้าย มีการคาดโต๊ะพระด้วยผ้าที่มีลวดลายสวยงาม เรียกว่า โต๊ะอุ้ย เป็นต้น

และในเช้าตรู่ของวัน 1 ค่ำ เดือน 1 ชาวจีนจะนำผลไม้ 3-4 ชนิดพร้อมขนมแข่ง คือ ขนมชนิดหนึ่งกวนด้วยแป้งและน้ำตาล ซึ่งเป็นขนมที่ทำเฉพาะในช่วงตรุษจีนเท่านั้น มาตั้ง โต๊ะบูชาไว้เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน มีการจุดปะทัดขณะที่มีการประกอบพิธีกรรม และใน

ระยะนี้จะมีการแจกซองแดง หรือที่เรียกกันว่า อั่งเปา และส่งของกำนัลให้แก่กันเพื่อเป็นการเสริมความสัมพันธ์อันดีงาม ชาวภูเก็บบางส่วนจะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัดหรือไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ เพื่อแสดงความกตัญญูทดแทน

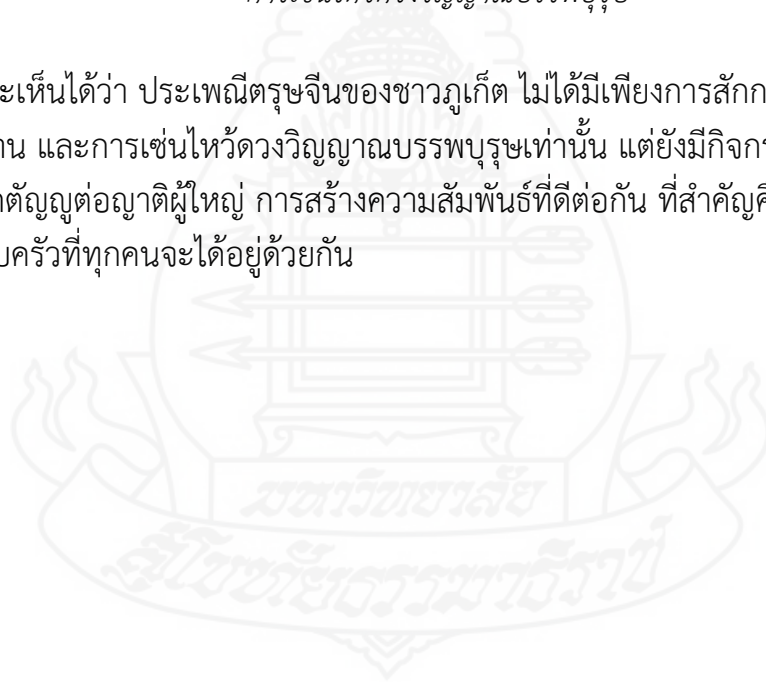
การตั้งโต๊ะบูชา

ในวันสิ้นปี ซึ่งอาจจะเป็นวัน 29 ค่ำ หรือวัน 30 ค่ำ เดือน 12 มีการนำเครื่องบูชา มาไหว้พระอีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วก็นำเครื่องบูชาเหล่านั้นไปประกอบอาหาร เพื่อมาเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ และในตอนบ่ายก็จะนำอาหารอีกชุดหนึ่งไปเซ่นไหว้วิญญาณของสหายภรรตที่ชาวภูเก็ต เรียกว่า โฮ้เฮี้ยตี้ ที่ภายนอกบ้าน ส่วนตอนค่ำนั้น ถือเป็นวันรวมญาติของชาวจีน โดยญาติพี่น้องทั้งหมดจะมาพร้อมกันรับประทานอาหารพร้อมๆกัน เป็นการส่งท้ายปีเก่า

การเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ

จะเห็นได้ว่า ประเพณีตรุษจีนของชาวภูเก็ต ไม่ได้มีเพียงการสักการะไหว้พระ
ประจำบ้าน และการเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษเท่านั้น แต่ยังมีกิจกรรมต่างๆ ที่แสดง
ถึงความกตัญญูต่อญาติผู้ใหญ่ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ที่สำคัญคือถือเป็นช่วงเวลา
แห่งครอบครัวที่ทุกคนจะได้อยู่ด้วยกัน

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีตรุษจีน

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. ลักษณะเด่นของประเพณีตรุษจีนคืออะไร
.....
2. นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติตนอย่างไร ในการสืบสานประเพณีตรุษจีนให้คงอยู่ตลอดไป
.....
3. นักเรียนมีความประทับใจอะไรบ้าง ในกิจกรรมที่จัดตามประเพณีนี้
.....
4. ให้นักเรียนอธิบายข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ประเพณีตรุษจีน
.....
5. หากไม่มีประเพณีตรุษจีนจะเกิดอะไรขึ้น
.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนสัมภาษณ์คนในครอบครัวเกี่ยวกับหมูฮ้อง และเขียนอธิบายวิธีการทำ
2. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับผักที่ใช้ในการทำจับฉ่ายของชาวภูเก็ตและทำแผนที่ความคิดพร้อมวาดภาพประกอบ

ประเพณีเฉ่งเม้ง

เฉ่งเม้ง หรือที่รู้จักกันทั่วไป คือเซ็งเม้ง เป็นประเพณีสำคัญของชาวจีนที่สืบทอดกันมา เป็นพิธีกรรมการไหว้สุสานบรรพบุรุษที่ชนรุ่นหลังจะได้แสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อบรรพบุรุษ

คำว่า เฉ่งเม้ง ภาษาฮกเกี้ยน เรียกว่า เฉ่งเป้ง และตามภาษาจีนกลางเรียกว่า เซ็งเม้ง หมายความว่า สดชื่น สว่างและแจ่มใส เพราะช่วงนี้เป็นช่วงต้นฤดูใบไม้ผลิ ท้องฟ้าแจ่มใสอากาศสดชื่น เป็นช่วงเวลาเริ่มทำไร่ไถนา และยังมีสำนวนที่กล่าวว่า การปลูกต้นไม้ต้นใหม่ต้องไม่เกินเทศกาลเฉ่งเม้ง ช่วงเวลาก่อนเฉ่งเม้งจะปลูกพืชขึ้นดี

วันเฉ่งเม้ง เริ่มขึ้นในสมัยราชวงศ์ฮั่น (ก่อน ค.ศ.206 – ค.ศ 220) จนถึงสมัยราชวงศ์หมิงและสมัยราชวงศ์ชิง และประเพณีเฉ่งเม้ง ยังถูกกล่าวไว้ในบทประพันธ์โบราณยุคซ่ง ซึ่งบรรยายถึงสภาพของประเพณีไหว้ที่ฝั่งศพว่า “สุสานบนเขาเหนือใต้ ผู้คนกราบไหว้วันเฉ่งเม้ง กระดาษเงินทองปลิวว่อนดั่งผีเสื้อ เลือดและน้ำตาหลังชโลมดอกตู๋เจียนให้แดงสะพรั่ง” แสดงให้เห็นถึงความนิยมของประเพณีดังกล่าวตั้งแต่ในอดีต และยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ประเพณีเฉ่งเม้ง กระทำกันในวัน 4 ค่ำ หรือ 5 ค่ำ เดือน 2 ของจีน หรือตรงกับวันที่ 5 เมษายน ของทุก ๆ ปี แต่ในการไหว้ นั้นมีระยะเวลาที่สามารถไหว้ได้ คือ ก่อนวันที่ 5 เมษายน 10 วัน และหลังวันที่ 5 เมษายน 10 วัน โดยชาวภูเก็ตเชื้อสายจีนแต่ละครอบครัวจะไปถากถางบริเวณหลุมฝังศพของบรรพบุรุษ พร้อมนำอาหารคาวหวาน 10 อย่างไปเซ่นไหว้ เสร็จแล้วนำกระดาษหลากสีไปประดับบนหลุมฝังศพ ซึ่งเปรียบกระดาษสีคือ เสื้อผ้าใหม่สำหรับผู้ตาย อนึ่ง ในระยะนี้ถ้าลูกหลานที่ต้องการซ่อมแซมบ่อองให้สวยงามก็ต้องทำในระยะนี้เท่านั้น ห้ามทำในเดือนอื่น ๆ เด็ดขาด

การทำความสะดวกบริเวณหลุมฝังศพ

ที่มา : <http://www.phuketmeedee.com>

ส่วนการไหว้ที่จัดโดยองค์กรและหมู่คณะต่าง ๆ นั้น ประชาชนจะพากันไปไหว้สุสานของวีรบุรุษที่สละชีพเพื่อชาติ โดยวางดอกไม้สดหรือต้นสนต้นเล็กเพื่อแสดงความไว้อาลัยต่อผู้ที่จากไป

การวางดอกไม้สด

ที่มา : <https://hilight.kapook.com>

ประเพณีเฉ่งเม็ง แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของบรรดาลูกหลานที่ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณหลุมฝังศพ และแสดงความกตัญญูที่มีต่อบรรพบุรุษ อีกทั้งในช่วงประเพณีนี้ชาวจีนภูเก็ตจะนิยมการเล่นว่าว เล่นชักเย่อและเล่นชิงช้ากัน แสดงถึงความผูกพันและการกระชับสายสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องอีกด้วย

คำอธิบายศัพท์ บ่อง หมายถึง หลุมฝังศพ

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีฉิ่งเม็ง

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. การที่ลูกหลานช่วยกันทำความสะอาดบริเวณหลุมฝังศพของบรรพบุรุษ สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องใด

.....

2. นักเรียนประทับใจประเพณีฉิ่งเม็งในเรื่องใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

3. นักเรียนคิดว่าเหตุใดประเพณีฉิ่งเม็งจึงยังคงทำต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

.....

4. ประเพณีฉิ่งเม็งให้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

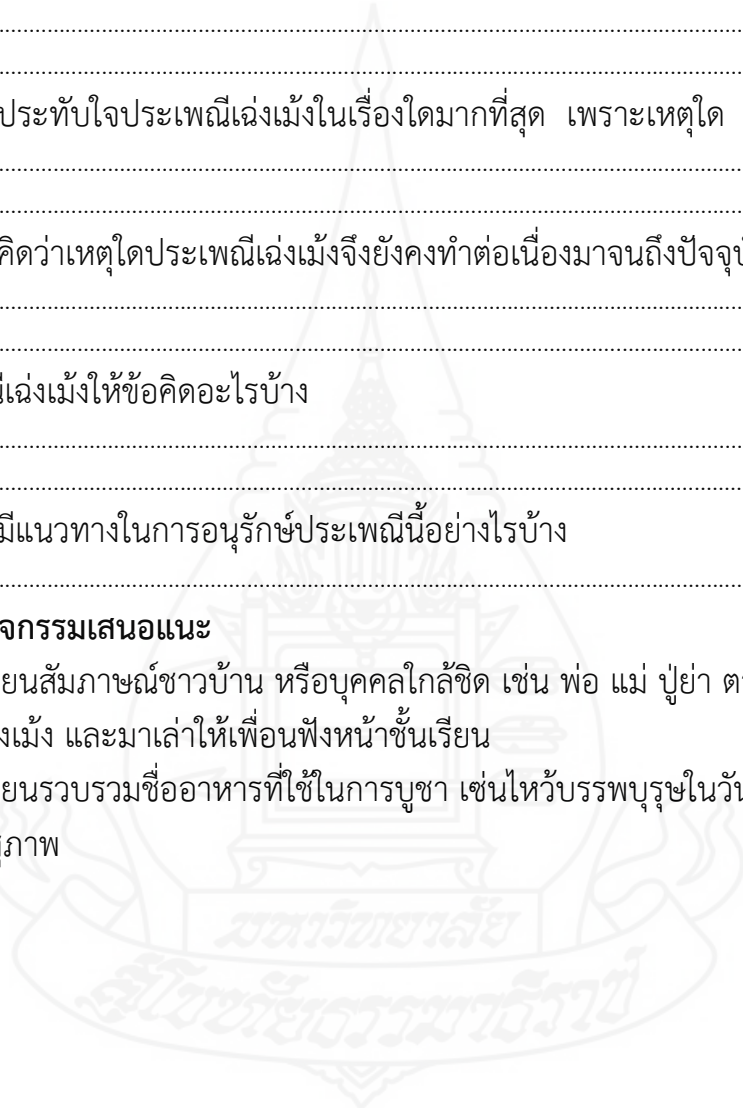
5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีนี้อย่างไรบ้าง

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนสัมภาษณ์ชาวบ้าน หรือบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ปู่ย่า ตายาย เกี่ยวกับประเพณีฉิ่งเม็ง และมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

2. ให้นักเรียนรวบรวมชื่ออาหารที่ใช้ในการบูชา เช่น ไหว้บรรพบุรุษในวันฉิ่งเม็ง และแต่งเป็นกลอนสุภาพ

ประเพณีไหว้เทวดา

ประเพณีไหว้เทวดา คือ การบูชาเทวดา หรือ เทพเจ้าสูงสุดบนสวรรค์ ตามความเชื่อของคนจีนที่ว่า เทวดาเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองมนุษย์

พิธีกรรมนี้จัดในช่วงของเทศกาลตรุษจีน ซึ่งเรียกตามภาษาจีนว่า วันเจียโง้งโย้ย ก้าว คือ เดือน 1 ขึ้น 9 ค่ำ เวลาทำพิธี คือ จะเริ่มไหว้เวลาประมาณ ตี 3 หรือ ตี 4 ถึงเวลา 6 โมง แล้วรอนพระอาทิตย์ขึ้นหรือ เรียกตามภาษาจีนว่า ส่าง แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตามความสะดวก คือ เริ่มไหว้ประมาณเที่ยงคืน เป็นต้นไป ส่วนระยะเวลานั้นก็แล้วแต่ว่าจะเป็นครึ่งชั่วโมงหรือที่ชั่วโมงก็ได้ ไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอน แต่ก่อนที่จะเก็บของที่ไหว้ต้องเผากระดาษกิม หรือ กระดาษทองเล็ก กระดาษทองใหญ่ แล้วจุดประทัดเป็นอันเสร็จพิธี

การบูชาเทวดาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ แบบแรก คือ การบูชาเทวดาแบบไม่มีของคาว เช่น ในพิธีเจียะฉ่าย หรือกินผัก กับพิธีวันเกิดเทพเจ้าที่ได้ถือศีลบวช เช่น เจ้าแม่กวนอิม หรือเทพเจ้าต่างๆ ที่ถือศีลบวชจะไม่มีอาหารที่เป็นเนื้อสัตว์ จะมีแต่ขนมหวาน ขนมแห้ง ผลไม้ และน้ำชา เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือ การบูชาเทวดาในวันตรุษจีนหรือเรียกว่า เดือน 3 ส่วนใหญ่คนไทยเชื้อสายจีนในปัจจุบัน จะใช้สิ่งของบูชาเทวดาด้วยของคาว เช่น เนื้อสัตว์ต่างๆ และ ขนมหวาน ขนมแห้ง ผลไม้ และน้ำชา

การบูชาเทวดาแบบไม่มีของคาว

การเตรียมบูชาเทวดาแบบไม่มีอาหารคาว มีรายละเอียดดังนี้ แก้ว 4 ตัว สำหรับรองโตะให้สูง โตะพร้อมกระดาษทองรองขาโตะ 4 แผ่น 1 ตัว ผ้ากั้นหน้าโตะหรือโตะอยู่ต้นอ้อยพร้อมมระย้า 1 คู่ (โก๋จี) ผ้าปูโตะสีแดง 1 ผืน กระจ่างรูป 1 กระจ่าง เซิงเทียน 1 คู่ น้ำชา 1 กา ถ้วยน้ำชา 1 ใบ ขนมนรวม หรือที่ชาวภูเก็ตเรียกว่า แต่เลี้ยว 3 จาน

คำว่า แต่เลี้ยว หมายถึง ขนมที่ทำมาจากพืชพันธุ์อาหารที่มี 5 ชนิด ประกอบด้วย ถั่วตัดหรือเต้าย้งป้ง งาตัดหรือมั่วป้ง ลูกกวาดหรือชกซา ฟักเชื่อมหรือกวยแฉะ ขนมห้าว พองหรือโหงวจึงป้ง ซึ่งจะต้องมีและขาดไม่ได้ใน ประเพณี ของจีน

แต่เลี้ยว

และอีกหนึ่งขนมที่สำคัญ คือ ขนมเซ่ง เป็นขนมของเทวดาโดยเฉพาะ ซึ่งจะมีไหว้และทำ

กันในวันตรุษจีนและสำหรับไหว้เทวดาเท่านั้น และคนสมัยก่อนเชื่อว่า การทำขนมเซ่งนั้น ห้ามผู้หญิงที่มีประจำเดือนหรือไว้ทุกข์อยู่เข้าไปดูหรือเดินผ่าน เพราะจะทำให้ขนมเซ่งดิบหรือไม่สุก

ขนมเซ่ง

ขนมเต๋าหรือ อั้งกู่ 3 ลูก 1

จัน ทำให้อายุยืน ขนมถั่วพู หรือ ฮวดโก้ย 3 ลูก 1 จัน สับปะรด หรืออ่องหลาย 2 ลูก เพราะเชื่อว่าทำให้มีตาเหมือนสับปะรด มีช่องทางทำมาหากินหลายทางและมีโชคลาภกล้วย หรือ เก้งเจี๊ว เป็นการให้พร ทำให้มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง ส้ม หรือก้าม 3 ลูก 1 จัน เทียนสีแดงเล็กหรือใหญ่ 2 เล่ม รูปเล็กหรือใหญ่ 3 ดอก กระจาดทองเล็กหรือใหญ่ 3 จี๊ ประทัด 1 กล่อง หม้อไม้หอมหรือเผงเหยี่ยวหลอ 1 ลูก

การบูชาเทวดาแบบที่สอง คือการบูชาเทวดาในวันตรุษจีน หรือ ที่ศาลเจ้าเทพเจ้ามิได้ถือศีลบวช จะต้องมี ของคาวหรืออาหารคาว หรือที่ชาวภูเก็ต เรียกว่า ง้อเส้ง ได้แก่ หมูต้ม 1 ชิ้น ไช้ไก่ต้ม 3 ลูก หรือ ไก่ต้ม 1 ตัว ปลาหมึกต้มหรือแห้ง 3 ตัว หมี่เหลือง 1 กิโลกรัม เหล้าแดงจีน หรือเหล้าทั่วไป 1 ขวด ถ้าหากมีพิธีใหญ่ที่สำคัญก็จะต้องเพิ่ม หัวหมู 1 หัว ต้มพร้อมลิ้น หาง ใช้แทนเนื้อหมูต้มเพราะเป็นพิธีใหญ่

การบูชาเทวดาแบบมีของคาว

ประเพณีไหว้เทวดา ถือว่ามีความสำคัญ เพราะมีความเชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนมีเทวดารักษาประจำตัว การไหว้เทวดาจึงเป็นการบูชาเพื่อให้เทวดาได้ปกป้องคุ้มครอง ดูแลเราตลอด และสำหรับการบูชาเทวดาแบบไม่มีอาหารคาวนั้น ถือเป็นโอกาสดีที่เราได้ละเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ ซึ่งเป็นการสร้างคุณงามความดี การปฏิบัติตนอยู่ในแนวทางที่ดี จะทำให้เทวดาประจำตัวดูแลเราอย่างดี

การบูชาเทวดา หรือ เทพเจ้าสูงสุดบนสวรรค์

กิจกรรมทำเรื่อง ประเพณีไหว้เทวดา

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. นักเรียนคิดว่าการบูชาเทวดา มี 2 แบบ เป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

2. นักเรียนคิดว่า ประเพณีไหว้เทวดา มีคุณค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

3. การละเว้นจากการบริโภคเนื้อสัตว์แสดงให้เห็นถึงสิ่งใด

.....

4. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องประเพณีไหว้เทวดา คืออะไร

.....

5 นักเรียนคิดว่าควรมีการอนุรักษ์ประเพณีไหว้เทวดาอย่างไร

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า ทำรายงานเกี่ยวกับอาหารที่ใช้ในการประกอบพิธีไหว้เทวดา

2. ให้นักเรียนดูคลิปการทำพิธีไหว้เทวดาของชาวภูเก็ต และเสนอแนวทางการปฏิบัติตน เพื่อสืบทอดประเพณีนี้

ประเพณีให้ทานไฟ

ประเพณีให้ทานไฟ เป็นการทำบุญเพื่อให้พระภิกษุสงฆ์เกิดความอบอุ่นในตอนเช้า มีตของคืนที่มีอากาศหนาวเย็น โดยใช้ลานวัดเป็นที่ก่อกองไฟแล้วทำขนมถวายพระ

การให้ทานไฟ ปรากฏอยู่ในชุดทศนิกายชาดก เรื่อง ความตระหนี่ถี่เหนียวของโกลิยะเศรษฐี ที่อยากรับประทานขนมเบื้อง แต่เสียดายเงินไม่ยอมซื้อและไม่อยากให้ลูกเมียได้กินด้วย ภรรยาจึงทำขนมเบื้องที่บ้านชั้นเจ็ดให้เศรษฐีได้รับประทานโดยไม่ให้ผู้ใดเห็น ขณะที่สองสามีภรรยา กำลังปรุงขนมเบื้อง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เขตวันมหาวิหาร ทรงทราบด้วยญาณ จึงโปรดให้พระโมคคัลลานะไปแก่นิสัยของโกลิยะเศรษฐี พระโมคคัลลานะตรงไปบนตึกชั้นเจ็ดของคฤหาสน์เศรษฐี เศรษฐีเข้าใจว่าจะมาขอขนม จึงแสดงอาการรังเกียจและออกกวาดจับไล่ แต่พระโมคคัลลานะพยายามขอเศรษฐีอยู่นานจนเศรษฐียอมละความตระหนี่

พระโมคคัลลานะได้แสดงธรรมเรื่องประโยชน์ของการให้ จนโกลิยะเศรษฐีและภรรยาเกิดความเลื่อมใส ได้นิมนต์มารับถวายอาหารที่บ้านตน พระโมคคัลลานะแจ้งให้นำไปถวายพระพุทธเจ้าและพระสาวก 500 รูป ณ เขตวันมหาวิหาร โกลิยะเศรษฐีและภรรยาได้นำข้าวของเครื่องปรุงไปทำขนมเบื้องถวายพระพุทธเจ้า และพระสาวก แต่ไม่ว่าจะปรุงมากเท่าไรแบ่งที่เตรียมมาเพียงเล็กน้อยก็ไม่หมด พระพุทธเจ้าจึงโปรดเทศนาสั่งสอน ทั้งสองคนเกิดความปิติในการบริจาคทาน เห็นแจ้งบรรลุนิพพานขึ้นเฝ้า

การก่อกองไฟและการทำขนมสำหรับถวายพระสงฆ์นั้นส่วนใหญ่จะปฏิบัติในช่วงเดือนยี่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อากาศหนาวเย็นที่สุด โดยชาวบ้านจะนัดหมายไปพร้อมกันในเวลาใกล้รุ่งหรือตอนเช้ามืด และจะเตรียมไม้ฟืน ถ่าน หรือเตาไฟ สำหรับก่อให้เกิดความร้อน บางแห่งนิยมใช้ไม้ฟืนหลายอันมาซ้อนกันเป็นเพิงก่อไฟ แล้วนิมนต์พระสงฆ์มานั่งผิงไฟ เพื่อให้เกิดความอบอุ่นทั้งพระสงฆ์และชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียง

การก่อกองไฟถวายพระสงฆ์

ที่มา : <http://nakhononline.com>

ขนมที่จะทำถวายพระสงฆ์

ใหญ่นิยมทำขนมที่สามารถปรุงเสร็จในเวลาอันรวดเร็ว และเป็นขนมพื้นบ้าน เช่น ขนมเป็๋อง ขนมครก ขนมครกข้าวเหนียว ข้าวเกรียบปากหม้อ ขนมโค ขนมพิมพ์ ขนมจาก ขนมจู้จุน และข้าวเหนียวกวนทอด เป็นต้น ปัจจุบันมีขนมและอาหารเพิ่มขึ้นอีกหลายอย่าง เช่น น้ำชา กาแฟ หมี่ผัด ข้าวต้ม ข้าวเหนียวหลาม และขนมปังปิ้ง เป็นต้น ชาวบ้านจะปรุงขนมตามที่เตรียมเครื่องปรุงมา แล้วนำขนมที่ปรุงขึ้นมาร้อน ๆ ไปถวายพระสงฆ์ หลังจากพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว ก็สวดให้ศีลให้พรแก่ผู้ที่มาทำบุญจึงเป็นอันเสร็จพิธี

ขนมเป็๋อง

ขนมครก

ขนมพิมพ์

การปฏิบัติประเพณีนี้ ถือเป็นโอกาสหนึ่งที่ได้นัดหมายพร้อมกันในตอนเช้ามืด เพื่อร่วมทำบุญเลี้ยงพระ รวมทั้งร่วมรับประทานอาหารกัน หลังจากพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้มีสุขภาพพลานามัยดี เพราะการตื่นนอนตอนเช้าตรู่ ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ทำให้มีความสดชื่นเบิกบานอีกด้วย

การทำบุญเลี้ยงพระ

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีให้ทานไฟ

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. โกลิเยศเรชฐี มีลักษณะนิสัยอย่างไร

.....

2. ประเพณีให้ทานไฟมีจุดเด่นอย่างไร จงระบุพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ

.....

3. ถ้านักเรียนต้องชวนเพื่อนไปร่วมประเพณีนี้ นักเรียนจะมีวิธีในการพูดชักชวนเพื่อนอย่างไร

.....

4. ประเพณีให้ทานไฟ ให้ข้อคิดอะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

5. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีนี้อย่างไรบ้าง

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เกี่ยวกับธรรมเนียม “ประโยชน์ของการให้” แล้วทำรายงานส่ง
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนจับฉลากชื่อขนมที่นิยมทำถวายพระในประเพณีให้ทานไฟ และให้ศึกษาค้นคว้า เขียนอธิบายวิธีการทำขนมนั้นๆ พร้อมนำเสนอให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

ประเพณีลอยเรือ

ประเพณีลอยเรือ เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษดั้งเดิมของชาวอุรักลาโว้ยหรือที่คนภูเก็ตรู้จักกันว่า ชาวเล จากความเชื่อความเป็นมาและวิถีชีวิตทุกอย่างของชาวเลอุรักลาโว้ย การจัดพิธีฉลองเรือก็เพื่อการสะเดาะเคราะห์ ส่งวิญญาณกลับสู่บ้านเมืองเดิม และการส่งสัตว์ไปไถ่บาป

พิธีดังกล่าวจะประกอบ ในวันขึ้น 13 ค่ำ ช่วงเช้า ชาวเลจะเดินทางไปบริเวณที่จะทำพิธี ผู้หญิงจะทำขนม ผู้ชายจะสร้างและซ่อมแซมสถานที่สำหรับทำพิธี ในช่วงเย็นทั้งผู้หญิงและผู้ชายจะไปรวมกันที่ศาลบรรพบุรุษเพื่อนำอาหารไปเซ่นไหว้ บอกกล่าวให้มาร่วมพิธีลอยเรือ รุ่งเช้าของวันขึ้น 14 ค่ำ ผู้ชายส่วนหนึ่งจะเดินทางไปตัดไม้ ผู้หญิงจะร้องรำทำเพลงในขณะที่รอรับไม้บริเวณชายฝั่ง แล้วขบวนแห่จะแห่ไม้ไปวนรอบศาลบรรพบุรุษเพื่อนำกลับมาทำเรือ “ปลาจึก” สำหรับใช้ในพิธีลอยเรือ

เรือปลาจึก ที่ใช้ในพิธี จะต้องทำจากไม้ตีนเป็ดและไม้ระกำเป็นสัญลักษณ์ของ “ยาน” ที่จะนำวิญญาณของคนและสัตว์ไปสู่อีกภพหนึ่ง มีชิ้นไม้ระกำที่สลักอย่างสวยงามเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ ประดับไว้ในเรือ เช่น รูปนกเกาะหัวเรือ หมายถึง “โตะบุหร่ง”

เรือปลาจึก

บรรพบุรุษผู้ซึ่งสามารถห้ามลมห้ามฝน ลายพินปลา หมายถึง “โต๊ะบิง” บรรพบุรุษที่เป็นฉลาม และ ลายงู หมายถึง “โต๊ะอาโอะเบอราไต่ย” บรรพบุรุษที่เป็นงู เป็นต้น และในเรือยังมีตุ๊กตาไม้ระกำทำหน้าที่นำเคราะห์โศกโรคร้ายของทุกคนพร้อมเครื่องเซ่นต่าง ๆ ไปกับเรือที่จะให้วิญญาณบรรพบุรุษนำติดตัวไปยังถิ่นฐานเดิมที่เรียกว่า “ซุนงูมิไร”

ในช่วงกลางคืนวันขึ้น 14 ค่ำ มีพิธีฉลองเรือ มีการรำรอบเรือ เพื่อถวายวิญญาณบรรพบุรุษโดยใช้ดนตรีและเพลงรำมะนาประกอบวงหนึ่งและอีกวงหนึ่งจะ เป็นการรำวงแบบสมัยใหม่มีดนตรีประกอบการร้องรำ ทุกคนที่รำเชื่อว่าจะได้บุญ โต๊ะหมอจะทำพิธีในช่วงเริ่มฉลองเรือและมีพิธีสาดน้ำตอนเที่ยงคืน (เลขบาเลข) และทำพิธีอีกครั้งในช่วง

เช้าตรู่วันขึ้น 15 ค่ำ ก่อนนำเรือไปลอยในทิศทางลมซึ่งแน่ใจว่าเรือจะไม่ลอยกลับเข้าฝั่ง

พิธีฉลองเรือ

ช่วงบ่ายวันขึ้น 15 ค่ำ ผู้ชายส่วนหนึ่งต้องแยกย้ายไปตัดไม้และหาใบกะพ้อเพื่อทำไม้กันผีสำหรับทำพิธีฉลองในเวลากลางคืน โดยมีพิธีกรรมเหมือนกับพิธีฉลองเรือทุกประการ เมื่อใกล้จะสว่างโต๊ะหมอจะทำพิธีเสกน้ำมนต์ทำนายโชคชะตา และสะเดาะเคราะห์ให้สมาชิกที่เข้าร่วมพิธีก่อนจะอาบน้ำมนต์ และแยกย้ายกันกลับบ้านโดยนำไม้กันผีไปปักบริเวณรอบหมู่บ้านด้วย ผู้ที่ผ่านพิธีลอยเรือถือว่าเป็นผู้ที่ผ่านทุกข์โศกโรคร้ายไปหมดแล้ว ชีวิตต่อไปข้างหน้าจะประสบแต่ความสุขและโชคดีในการทำมาหากิน

แม้จะผ่านกาลเวลามาหลายชั่วอายุคน แต่ในปัจจุบันชาวเลก็ยังคงปฏิบัติและสืบทอดประเพณีลอยเรือ ด้วยความเชื่อและศรัทธา แต่การประกอบพิธีนั้นเรียบง่ายกว่าเดิม เนื่องจากชาวเลมีจำนวนประชากรลดน้อยลงและผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในพิธีกรรม เช่น โต๊ะหมอ ก็ได้เสียชีวิตไป

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีลอยเรือ

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. จุดเด่นของประเพณีลอยเรือคืออะไร จงอธิบาย

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นชาวเลแต่อยู่ไกลบ้าน เมื่อถึงประเพณีลอยเรื่อนักเรียนจะเดินทางกลับมาร่วมพิธีหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

3. ในความคิดของนักเรียน โຕ้ะหมอ หมายถึงผู้ใด หรือ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า ประเพณีลอยเรือ มีคุณค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

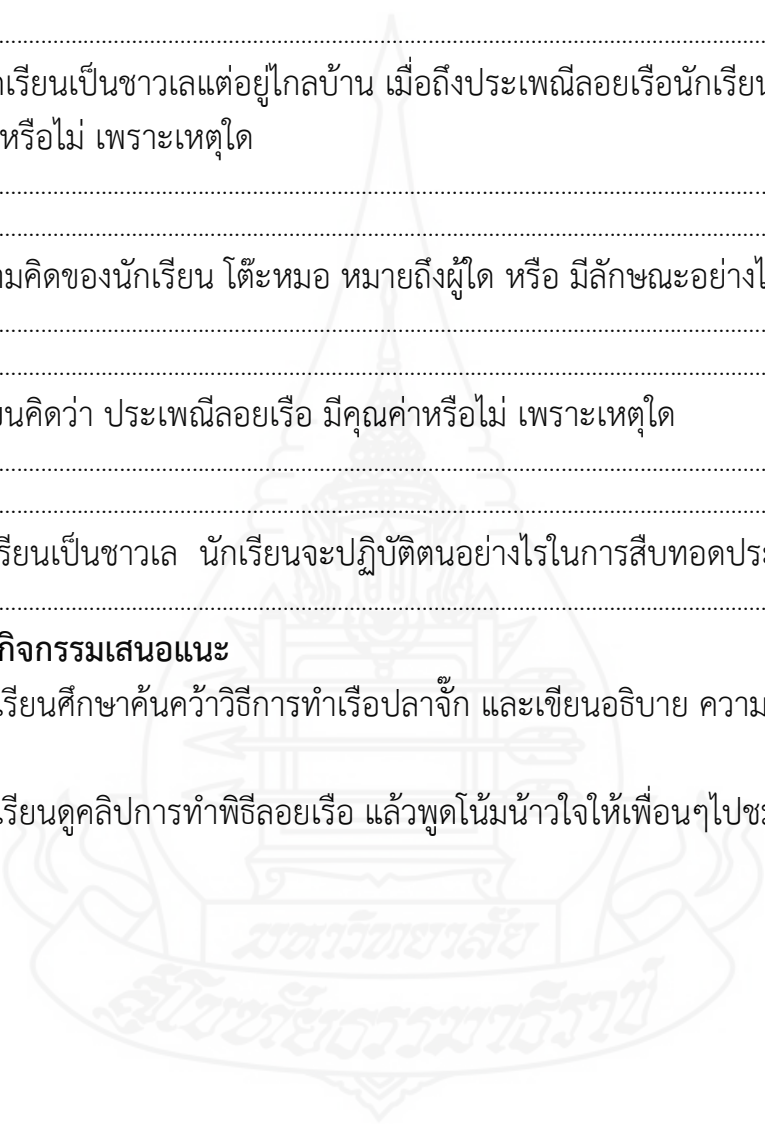
5. ถ้านักเรียนเป็นชาวเล นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในการสืบทอดประเพณีลอยเรือ

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าวิธีการทำเรือปลาจึก และเขียนอธิบาย ความยาว ไม่เกิน 1 หน้า

2. ให้นักเรียนดูคลิปการทำพิธีลอยเรือ แล้วพูดโน้มน้าวใจให้เพื่อนๆไปชมการทำพิธีดังกล่าว

ประเพณีการแต่งงานบ่าว

ประเพณีการแต่งงานบ่าว หรือ ประเพณีวิวาห์บ่าว ย่าหยา เพอรานากัน เป็นการแต่งงานแบบจีนในภูเก็ต ซึ่งเป็นพิธีวิวาห์แบบท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ยิ่งใหญ่และโดดเด่นของชาวภูเก็ตเชื้อสายจีน ที่สืบทอดกันมากกว่า 100 ปี

คำว่า "บ่าว" เป็นคำเรียก ลูกชาวจีน และคำว่า "เพอรานากัน" เป็นคำมาเลย์ แปลว่า เด็กที่เกิดในท้องถิ่น บ่าว หรือ เพอรานากัน จึงหมายถึง ลูกหลานที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวจีนและคนท้องถิ่น ที่อาศัยอยู่ในภูเก็ตมาเป็นเวลานาน

เนื่องจากในช่วงสมัยรัชกาลที่ 1 มีการอพยพของชาวจีนมายังประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่อพยพมานั้นจะเป็นชายหนุ่มและเด็กหนุ่มที่ยังไม่มีครอบครัว บางคนจึงได้มาสร้างครอบครัวใหม่กับคนท้องถิ่น ซึ่งก่อนจะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน ฝ่ายเจ้าบ่าวก็จะให้เกียรติแก่ฝ่ายเจ้าสาวและครอบครัว โดยการทาบทาม สู้ขอ หมั้นหมาย หรือที่เรียกว่า ผ่างเต้ คือ การเชิญญาติผู้ใหญ่จิบน้ำชา และ เวียนสาดเวียนหมอน คือ พิธีส่งตัว บ่าวสาวเข้าห้องนอน โดยมี อี้มหลางหรือแม่สื่อและ แม่การ เป็นผู้ดำเนินพิธีการต่าง ๆ ให้

พิธีจะเริ่มต้นด้วยการที่บรรดาญาติพี่น้องของเจ้าบ่าวจะจุดประทัดเคลื่อนขบวนขันหมากไปบ้านเจ้าสาว เพื่อเชิญเจ้าสาวไปจัดพิธี ผ่างเต้ โดยมีกลุ่มดนตรีบรรเลงนำ ด้วยการตีฆ้องจีนและปี่จีน หรือที่เรียกว่า ตีต่อตีเซ็ง ที่หมายถึงการแต่งงาน ภายในขบวนขันหมากของเจ้าบ่าว จะประกอบด้วย ฮวดหนาหรือตะกร้าเงินเล็ก ใส่เงินทองของมีค่า และของหมั้น รวมทั้งเสี่ยหนา หรือตะกร้าเงินขนาดใหญ่ บรรทุกรถหรือหาบ ภายในใส่อาหาร ขนม เครื่องดื่ม ชุดน้ำชา ฐูปเทียน เครื่องหอมเช่นไฉ่ว เมื่อถึงบ้านเจ้าสาว อี้มหลางหรือแม่สื่อ จะเป็นผู้ดำเนินการมอบของเหล่านี้ให้แก่ผู้ใหญ่ของฝ่ายเจ้าสาว

ในการเดินทางนี้เจ้าบ่าวจะนั่ง หล่างเซี้ย คือรถลากหรือรถเก๋ง โดยมีพัวเกี้ย ซึ่งหมายถึงเพื่อนเจ้าบ่าว คอยช่วยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าบ่าว เมื่อถึงบ้านเจ้าสาวจะมีการจุดประทัดบอกฤกษ์อีกครั้ง ฝ่ายเจ้าสาวจะจัดเด็ก ๆ ไว้รอรับเจ้าบ่าวเข้าบ้านประกอบพิธี พิธีกรจะประกาศชื่อญาติพร้อมทั้งเชิญมารับน้ำชาบ่าวสาว โดยจะใช้ผ้าเช็ดหน้ากวาดที่นั่งเป็นการเชิญญาตินั่ง แล้วช่วยประคองถาดน้ำชาส่งให้ญาติ เมื่อญาติจิบน้ำชาแล้วก็จะส่งแก้วคืนพร้อมกับให้อั่งเปา และอวยพรคู่บ่าวสาว เป็นอันเสร็จพิธีการแต่งงานตามพิธีการของจีนโดยสมบูรณ์ สำหรับประเพณีโบราณจะมีการจัด 7 คืน 7 วัน เนื่องจากต้องให้ญาติพี่น้องและชาวบ้านช่วยกันทำกิจกรรม ดังนี้ กวาดบ้าน จัดสถานที่ ทำขนม จัดสำรับกับข้าว จัดชุดเจ้าสาว ขับรถเตรียมโต๊ะไหว้เทวดา และส่งตัวคู่บ่าวสาว

สำหรับชุดการแต่งกายบ่าว เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นมานาน โดยชุดเจ้าสาวเสื้อตัวในเป็นเสื้อลูกไม้สีขาวคอตั้งแขนจีบ นุ่งผ้าลายปาเต๊ะ สวมเสื้อครุย ผ้าปานรูปเปียหรือผ้ามีสลินปักลวดลาย ซึ่งจะเลือกสีคลุมโทนเดียวกับผ้านุ่ง ติดเครื่องประดับทองชุดใหญ่ที่เรียกว่า โกสัง มีเข็มกลัดชิ้นใหญ่ และอีก 3 ชิ้นเล็ก ใส่กำไลข้อเท้า สวมรองเท้าปักดินหรือลูกปัด เป็นการแสดงถึงความมั่งคั่งของบรรพบุรุษในอดีต ทรงผมมีเอกลักษณ์คือทรงผมเกล้าสูง มีชื่อเรียกว่า “ทรงซ๊กอ๊อบย” คือรวบเกล้ามวยด้านบนสองข้าง ตีโป่งออก ใส่มงกุฎทองมีชื่อเรียกว่า ดอกไม้ไหว ที่ทำด้วยทองคำ ส่วนเจ้าบ่าวแต่งกายชุดนายเหมืองหรือชุดสูทสากลติดดอกไม้ที่หน้าอก

การแต่งชุดบ่าว

ที่มา: <https://www.facebook.com/pg/modernweddingstudio>

การแต่งกายชุดนายเหมือง

ที่มา: <http://123.242.171.10/poc/24hr/index.php>

การแต่งชุดเจ้าสาวบ่าและ
เจ้าบ่าวชุดสุทสาท
ที่มา: ร้าน Modern Wedding Studio
Phuket

ประเพณีการแต่งงาน
บ่า เป็นการออกเรือนของ
คู่บ่าวสาวแบบโบราณ ที่ยังคง

รักษาขนบธรรมเนียมที่เป็นเอกลักษณ์แบบจีนเอาไว้ได้อย่างชัดเจน การสืบทอดประเพณี
แต่งงานบ่า จึงถือเป็นการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาวภูเก็ต ทั้งการจัด
งานจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของทั้งครอบครัวและชุมชน ประเพณีนี้จึง
เป็นประเพณีที่ทำให้ชาวภูเก็ตได้ใกล้ชิดและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

กิจกรรมท้ายเรื่อง ประเพณีการแต่งงานบ่า

ตอนที่ 1 คำถามทบทวน

1. นักเรียนคิดว่าประเพณีการแต่งงานบ่า มีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

2. การแต่งงานแบบบ่า 7 วัน 7 คืน แสดงให้เห็นถึงสิ่งใดบ้าง

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าควรมีการอนุรักษ์พิธีแต่งงานแบบบ่าหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

4. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้คืออะไร

.....

.....

5. ถ้าไม่มี แม่สื่อ นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับพิธีแต่งงานแบบบ่า

.....

.....

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแต่ละห้องแสดงบทบาทสมมติพิธีการแต่งงานแบบบ่าบ๋า โดยแต่งกายชุดบ่าบ๋าและชุดนายเหมือง ตามสถานการณ์
2. ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง“การแต่งงานในฝันของฉัน” ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต ได้แก่

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม “เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

1.1.2 เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม “เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1.2.1 การศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ตำนานและประเพณีจังหวัดภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเนื้อหาด้านตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งแบ่งเป็นตำนาน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตำนานพระมุด ตำนานหลวงพ่อแช่ม ตำนานพ่อตาโต๊ะชะชะ ตำนานโต๊ะพระแทว ตำนานเขานาคเกิด และตำนานรักสะพานสารสิน ประเพณี 8 เรื่อง ได้แก่ ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีเฉ่งเม็ง ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีให้ทานไฟ ประเพณีลอยเรือ และประเพณีการแต่งงานบาบ๋า โดยแต่ละเรื่องมีภาพประกอบและมีกิจกรรมท้ายเรื่อง

1.2.2 การประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนและการสร้างหนังสือ ผู้เชี่ยวชาญด้านตำนานและประเพณี และผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาไทย ประเมินโดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำหนังสือที่ได้รับการปรับปรุงแล้วให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม “จูดิ-ก้อง อนุสรณ์” จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุป โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3 การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

1) การสร้างหนังสือ

2) การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ

หนังสือที่สร้างขึ้น คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกเอาตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ตมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งมีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและเกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

1) ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะของหนังสือไว้ดังนี้

(1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อายุระหว่าง

12-14 ปี

(2) แหล่งที่มาของหัวเรื่อง นำตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม

(3) กำหนดชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องว่า ตำนานและ

ประเพณีภูเก็ต

(4) แนวทางในการเขียนแบบสารคดีและบันเทิงคดี โดยให้ความรู้

ข้อคิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

(5) รูปเล่มหนังสือ ใช้รูปเล่มขนาด 21x29.7 เซนติเมตร

(6) เนื้อหาประกอบด้วยตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต พร้อม

กิจกรรมท้ายเรื่อง

2) โครงสร้างเนื้อหาหนังสือ

โครงสร้างเนื้อหาหนังสือประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ คำศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) วัตถุประสงค์ของหนังสือ ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของ

หนังสือดังต่อไปนี้

ก. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานพื้นบ้านและ

ประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต

ข. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

ค. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของตำนานพื้นบ้านและ ประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต

(2) เนื้อเรื่อง นำตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต มาเรียบเรียงให้อ่านเข้าใจง่าย ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินเหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้

(3) ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เพื่อ ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินในการอ่าน

(4) คำศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของภาษาถิ่นภูเก็ตที่มีอยู่ใน ตำนานและประเพณีแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมาย และเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี แหล่งที่มาของการอธิบายความหมาย ได้มาโดยการศึกษาเอกสาร และสอบถามบุคคลในท้องถิ่น เป็นต้น

(5) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลจากการ อ่านหนังสือ เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในแต่ละหัวข้อเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นปรับปรุงคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้เรียน

1) ศึกษาหลักสูตร ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ

2) ศึกษาข้อมูลตำนานพื้นบ้านและประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคลในท้องถิ่น พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น ของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมไว้ โดยการ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเลือกเรื่องที่เห็นว่ามีเหมาะสม โดยมีดัชนีความ สอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 จากนั้นคัดเลือกตำนานและประเพณีที่มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ นำมาเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต

3) กำหนดโครงสร้างของหนังสือ

(1) การออกแบบปก ได้นำเสนอภาพตำนานพื้นบ้านและประเพณี ท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตเป็นภาพถ่ายสี

(2) ส่วนประกอบของหนังสือ ประกอบด้วย ปกหน้า ซึ่งสื่อให้ผู้อ่าน เข้าใจถึงเนื้อหา มีชื่อเรื่องบอกเนื้อหาสาระ หน้าคำนำ เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายของการเขียน กล่าว ขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือ หน้าสารบัญ บรรจุบัญชชีชื่อหัวข้อเรื่องที่ปรากฏอยู่ใน หนังสือ พร้อมทั้งระบุเลขหน้าเพื่อสะดวกแก่ผู้อ่านสามารถค้นคว้าหาสิ่งที่ต้องการอ่านได้อย่างรวดเร็ว เนื้อเรื่องแต่ละเรื่องมีภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง บรรณานุกรม บอกแหล่งค้นคว้า ที่มาของ ข้อมูลเพื่อเป็นการเสนอแนะให้ผู้อ่านไปค้นคว้าเพิ่มเติม

- (3) ขนาดของหนังสือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น มีขนาด 21x29.7 เซนติเมตร
- (4) ขนาดของตัวอักษร ตัวอักษรที่ใช้ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีขนาด 18 พอยท์ และหัวข้อปรับขนาดตามความเหมาะสม
- (5) การแบ่งเนื้อหาแต่ละขั้นตอน มีการจัดเนื้อหาสาระตามโครงสร้างของเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน ได้แก่ ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตำนานพระมุดตำนานหลวงพ่อแช่ม ตำนานพ่อดำโต๊ะแชะ ตำนานโต๊ะพระแห้ว ตำนานเขานาคเกิด และตำนานรักสะพานสารสิน ประเพณี ได้แก่ ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีฉ่องม้ง ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีให้ทานไฟ ประเพณีลอยเรือ และประเพณีการแต่งงานบาบ๋า
- (6) สร้างกิจกรรมท้ายเรื่อง เรื่องละ 2 ตอน ประกอบด้วย คำถาม ทบทวนและกิจกรรมเสนอแนะ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาในแต่ละเรื่อง และเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน
- (7) ภาพประกอบ ใช้ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่ายจากสถานที่จริงมีความเหมาะสมและเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง และบางภาพได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- (8) ขนาดของภาพประกอบ จัดภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา โดยจัดภาพให้เหมาะสมกับหน้า และมีข้อความอธิบายภาพด้านล่าง
- (9) จำนวนภาพประกอบ เนื่องจากภาพประกอบมีส่วนช่วยเสริมเนื้อหาสาระและดึงดูดความน่าสนใจ เสริมสร้างจินตนาการและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ช่วยให้นักเรียนสนใจ และช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องนั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาพถ่ายจากสถานที่จริง จึงจำเป็นต้องมีภาพประกอบเมื่อเนื้อหากล่าวถึงสิ่งสำคัญของเรื่อง
- 4) สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะรูปลักษณ์และการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 5) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนและการสร้างหนังสือ ผู้เชี่ยวชาญด้านตำนานและประเพณี และผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาไทย พิจารณาประเมินคุณค่าหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ
- 6) นำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน อ่านและประเมินคุณภาพหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ

2. สรุปผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1.1 เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อายุ

ระหว่าง 12-14 ปี แหล่งที่มาของหัวข้อเรื่อง มาจากตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต กำหนดชื่อหนังสือว่า ตำนานและประเพณีภูเก็ต โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ภาพประกอบเป็นภาพถ่ายจากสถานที่จริง ณ ปัจจุบัน แนวการเขียนเป็นแบบสารคดีและบันเทิงคดี รูปเล่มหนังสือใช้รูปเล่มมาตรฐาน

2.1.2 โครงสร้างเนื้อหาที่นำมาสร้างหนังสือ ได้แก่

ตำนานพื้นบ้านของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต ตำนานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตำนานพระผุด ตำนานหลวงพ่อแช่ม ตำนานพ่อตาโต๊ะแชะ ตำนานโต๊ะพระแหว ตำนานเขานาคเกิด และตำนานรักสะพานสารสิน ประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีเฉ็งเม็ง ประเพณีไหว้เทวดา ประเพณีให้ทานไฟ ประเพณีลอยเรือ และประเพณีการแต่งงานบาบ๋า

3. สรุปผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

3.1 การประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลปรากฏ ดังนี้

3.1.1 ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา และขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาอีก ได้แก่ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

3.1.2 ด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านเนื้อหาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น และเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความ

ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมาได้แก่ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และกิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$)

3.1.3 ด้านการใช้ภาษา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านการใช้ภาษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาถูกต้องมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

3.1.4 ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านความเหมาะสมของภาพประกอบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ และภาพแสดงความน่าติดตามเรื่องราว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาอีกได้แก่ ภาพประกอบช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียนมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

3.1.5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ช่วยฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมาได้แก่ เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ผู้สนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$)

3.1.6 สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) โดยในรายละเอียด พบว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.84$) และรองลงมาอีกได้แก่ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.76$)

3.2 การประเมินคุณภาพหนังสือ โดยนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผลปรากฏ ดังนี้

3.2.1 ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา ได้แก่ ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) และรองลงมาอีก ได้แก่ การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ มีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$)

3.2.2 ด้านเนื้อหา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมาอีกได้แก่ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

3.2.3 ด้านการใช้ภาษา

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

3.2.4 ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของภาพประกอบโดยภาพมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาอีกได้แก่ ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

3.2.5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียนมีความคิดเห็นด้านคุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ หนังสือเล่มนี้ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับ ตำนานและประเพณีภูเก็ทได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาอีกได้แก่ หลังจากที่นักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

3.2.6 สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยในรายละเอียด พบว่า ด้านการใช้ภาษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.73$) และรองลงมาอีกได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.68$)

2. อภิปรายผล

ผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต พบว่าความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักเรียน สรุปลงได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแสดงความคิดเห็นว่า

2.1 ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เช่นเดียวกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ กรมวิชาการ ศูนย์พัฒนาหนังสือ (2545, น. 43) ที่กล่าวถึงขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือว่า ตัวอักษรจะมีขนาดใหญ่ หรือเล็ก ควรมีความสัมพันธ์กับวัยของเด็ก และจินตนา ไบคาซูยี (2542, น. 17) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเลือกใช้ตัวอักษร ว่าไม่ควรใช้ตัวอักษรประดิษฐ์บรรจง ให้ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจน การเลือกขนาดนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของเรื่อง รูปเล่ม และวัยของผู้อ่าน

ดังนั้นสรุปได้ว่า ลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.2 ด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน ($\bar{X} = 5.00$) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ สมพร จารุณี (2554, น. 13-14) ที่กล่าวว่า การนำเสนอเนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรจะต้องมีความเหมาะสมกับผู้อ่านเป้าหมาย

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นว่า เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น และเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี ปราบริปู (2554, น. 10-18) ที่กล่าวถึงเนื้อเรื่องของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า ควรเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ใกล้ตัวเด็ก มีตัวละครเป็นสัตว์ หรือเป็นเด็กที่สัมพันธ์ผูกพันกับธรรมชาติ เป็นวิถีชีวิตของเด็กในท้องถิ่น ชุมชนภูมิปัญญาไทย และสังคมไทย ดังนั้นสรุปได้ว่า เนื้อหาของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.3 ด้านการใช้ภาษา

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่ายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ สมพร จารุณี (2554, น. 13-14) ที่กล่าวถึงการใช้ภาษาในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า การใช้ภาษาควรมีความถูกต้อง สละสลวย กะทัดรัด ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่าน ส่วนผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นว่าการใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เช่นกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ สมพร จารุณี (2554, น. 13-14) ที่กล่าวถึงการใช้ภาษาในการสร้าง

หนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า การใช้ภาษา ควรมีความถูกต้อง สละสลวย กะทัดรัด ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่าน

ดังนั้นสรุปได้ว่า การใช้ภาษาของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.4 ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ ศุภณี เรียบเลิศศิริ (2558, น. 58) ที่กล่าวถึงภาพประกอบว่า ภาพประกอบที่สวยงาม ชัดเจน มีส่วนส่งเสริมให้การนำเสนอเนื้อเรื่องของหนังสือมีความสมบูรณ์ ส่วนผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นว่า ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และจำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับถวัลย์ มาศจรัส (2548, น. 164) ที่อธิบายว่า ภาพจะต้องถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา มีรูปแบบการนำเสนอ น่าสนใจ และช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความเหมาะสมของภาพประกอบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.5 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไปมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไปมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ สมพร จารุณภู (2554, น. 13-14) ที่กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม ควรเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม อย่างเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม อย่างเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร จารุณภู (2554, น. 13-14) ที่กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม ควรเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม อย่างเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด

ดังนั้นสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับเหมาะสมมากที่สุด

2.6 สรุปภาพรวมของหนังสือ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาพรวมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เช่นเดียวกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

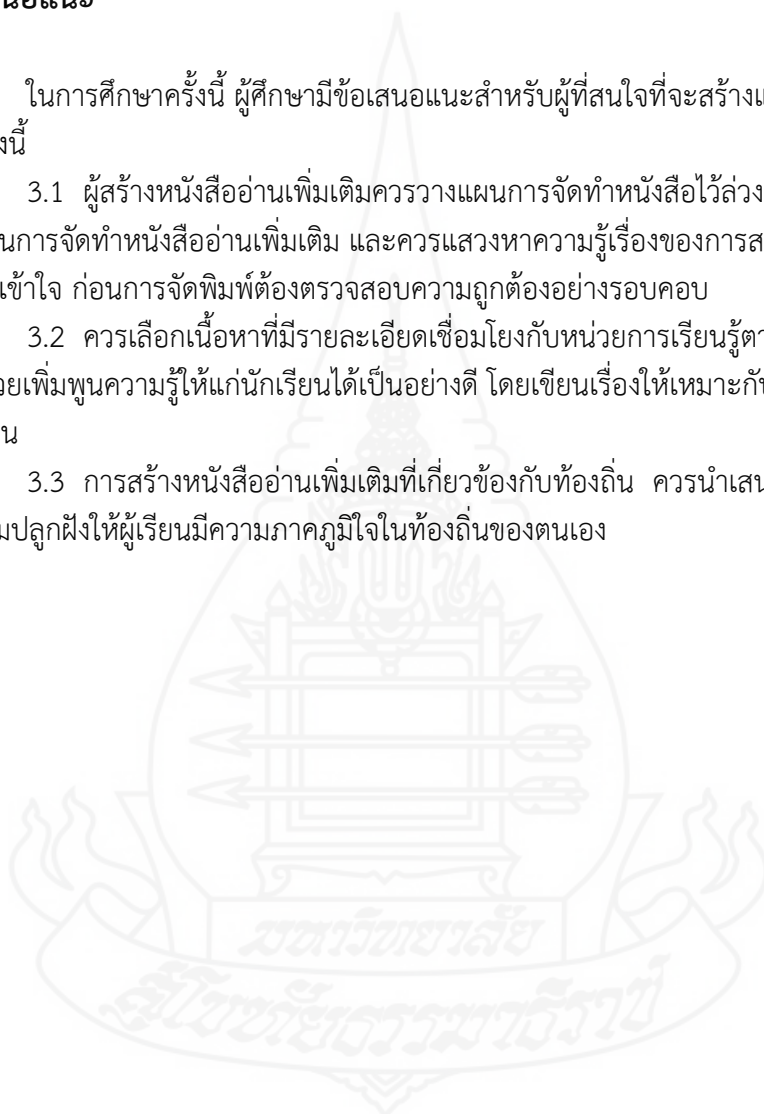
3. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจที่จะสร้างและใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 ผู้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรวางแผนการจัดทำหนังสือไว้ล่วงหน้าเพื่อจัดหาทุนมาสนับสนุนในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม และควรแสวงหาความรู้เรื่องของการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้เข้าใจ ก่อนการจัดพิมพ์ต้องตรวจสอบความถูกต้องอย่างรอบคอบ

3.2 ควรเลือกเนื้อหาที่มีรายละเอียดเชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร หรือเนื้อหาที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเขียนเรื่องให้เหมาะกับวัยและความสนใจของนักเรียน

3.3 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ควรนำเสนอความรู้ควบคู่กับการส่งเสริมปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ชัยชาญธรรม. (2559) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านและประเพณีของจังหวัด
สระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสระบุรี. (การศึกษาค้นคว้า
อิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช:
นนทบุรี.
- กรมศาสนา. (2552). พิธีกรรมและประเพณี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต. (2532). บรรณาธิการ. วิชาไชยธาราม (วัดฉลอง). ม.ป.ท. : ภูเก็ต
การพิมพ์.
- กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. (มปป.). รอยพระบาทบนผืนทราย พระบารมี แม่ไพศาล ...
บนดินแดนไข่มุก อันดามัน. สำนักงานจังหวัดภูเก็ต.
- การ์มา อูระ. (2553). ระบบการศึกษาเปี่ยมสุข : ตามแนวปรัชญาความสุขมวลรวมประชาชาติ.
ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2544). วัฒนธรรม พัฒนาการทาง
ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญา จังหวัดภูเก็ต. กระทรวงศึกษาธิการ.
- คำนวน นวลสนอง และคณะ. (2527). (อัดสำเนา). ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดภูเก็ต.
ม.ป.ป.: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- จินตนา ไบกาชویی. (2534). แนวทางการทำหนังสือสำหรับเด็ก กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น .
_____. (2542). เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
_____. (2542). หลักเกณฑ์การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรมวิชาการ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
ศิลปาบรรณาการ.
_____. (2545). วรรณกรรมสำหรับเด็ก (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ไชยยุทธ ปิ่นประดับ. (2541). ในทูเต่าบูแก้ง ก้าวอ่องต่ายเต่ ประเพณีกินผักศาลเจ้ากะทู้ภูเก็ต. ภูเก็ต :
ธินวุฒิ ภูเก็ต.
_____. (2540). ประเพณีกินผัก. สภาวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต : วิเศษภูเก็ต.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- นพดล กิตติกุล. (2534). (อัดสำเนา). คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่น จังหวัดภูเก็ต.
(ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- นรภัยพิจารณ์ (ไวย ฦ ฦกลาง). (2510). (ที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอนุสาวรีย์ท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ณ บริเวณสี่แยกท่าเรือ จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2510). ชุณ. “ประวัติท้าวเทพกระษัตรี, ในอนุสรณ์ท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร. ม.ป.ท.
- นัทกาญจ์ อาจิณาจารย์. (2544). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีท้องถิ่นระยอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- เบญจมาศ รังษีสกรณั (2556). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.
- บันลือ พลฤกษ์วัน. (2521). วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2555). การสร้างสรรค์และถ่ายทอดวรรณกรรมท้องถิ่น ในประมวลสาระชุดวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น หน่วยที่ 1 หน้า 1-40. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพันธ์ สีทองสุด. (2554). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณี ตำนาน นิทานพื้นบ้านเพชรบูรณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.
- ปราณี ปราบริปู. (2554). กลวิธีเพื่อการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมระดับประถมศึกษา ในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยที่ 10. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พินิจ สุขะสันต์ “การจัดทำรูปเล่มของหนังสือ” ในการจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ตามความต้องการของท้องถิ่น. หน้า 47-50. นครศรีธรรมราช.
- เพชรดา เดโช. (2557). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านสมุทรปราการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสมุทรปราการ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- ไพฑูริย์ มีกุล และคณะ. (2555). ประวัติศาสตร์ : ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภาณุวัฒน์ เตชนันท์. (2556). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอท่าวังมา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. จังหวัดน่าน: ม.ป.พ.
- รศรินทร์ เกรย์ และคนอื่นๆ. (2556) ความสุขของชาวพังงา ภูเก็ต และชาวบ้านน้ำเค็มหลังสิ้นามิ . นครปฐม : สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, (เอกสารทางวิชาการ / สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล; หมายเลข 419)
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์บลีเคชั่นส์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์บลีเคชั่นส์.
- ราม วัชรประดิษฐ์. (2561). “หลวงพ่อดุสิต วัดพระทอง จ.ภูเก็ต หนึ่งในอันซีนไทยแลนด์”
สยามรัฐ : 57.
- ลมุล จันทน์หอม. (2538). *วรรณกรรมท้องถิ่นล้านนา เชียงใหม่*. ฝ่ายเอกสารตำราสทวิทยาลัล้านนา
เชียงใหม่.
- วรรณธนา คำสุภา. (2546). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านหรือภูมยชัย สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำพูน*. (การศึกษา
ค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.
- วัชรินทร์ ปฐมวัฒนพงศ์ และคณะ. (2561). “ย้อนรำลึก สดุดีสองวีรสตรีเมืองถลาง” อบจ. ภูเก็ต. :
4-8.
- วิทยา สร้อยคำดี. (2537). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “โบราณสถาน” สำหรับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5*. ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. วิชาเอกการประถมศึกษา.
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2550). *บทบรรณาธิการวารสารเมืองโบราณ ปีที่ 33*. ฉ. 1 (มกราคม-มีนาคม
2550)
- _____. (2552). *บทบรรณาธิการ*. ปีที่ 35. ฉ. 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2552)
- ศุภณี เรียบเลิศศิริ. (2558). *หน่วยที่ 3 การออกแบบหนังสือ นิตยสาร และวารสาร*. ในประมวล
สาระชุดวิชา การออกแบบทางการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ หน่วยที่ 1-7. (น 3-1 ถึง 3-126).
นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*.
กรุงเทพฯ :คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2561). “พระราชทานพระราชดำรัสเปิดงาน
สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 46 และสัปดาห์หนังสือนานาชาติ ครั้งที่ 16” สืบค้นจาก
<https://book.mthai.com>.
- สมบูรณ์ แก่นตะเคียน. (ม.ป.ป.). *ประวัติเมืองภูเก็ต*. ม.ป.ท. : วิทยาลัยครูเพชรบุรี, (อึดสำเนา)
- สมพร จารุณี. (2540). *การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554). “การพัฒนาหนังสือและเอกสารเพื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา”
ใน ประมวลชุดวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยที่ 13
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์.
- สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. (2526). รวบรวม. “วัดไชยธาราม” *เสริมรู้เมืองภูเก็ต*. ม.ป.ท. :
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต. (อึดสำเนา)
- _____. (2527). *บ้านท่าเทพกระษัตรี*. ม.ป.ท. : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต. (อึดสำเนา)

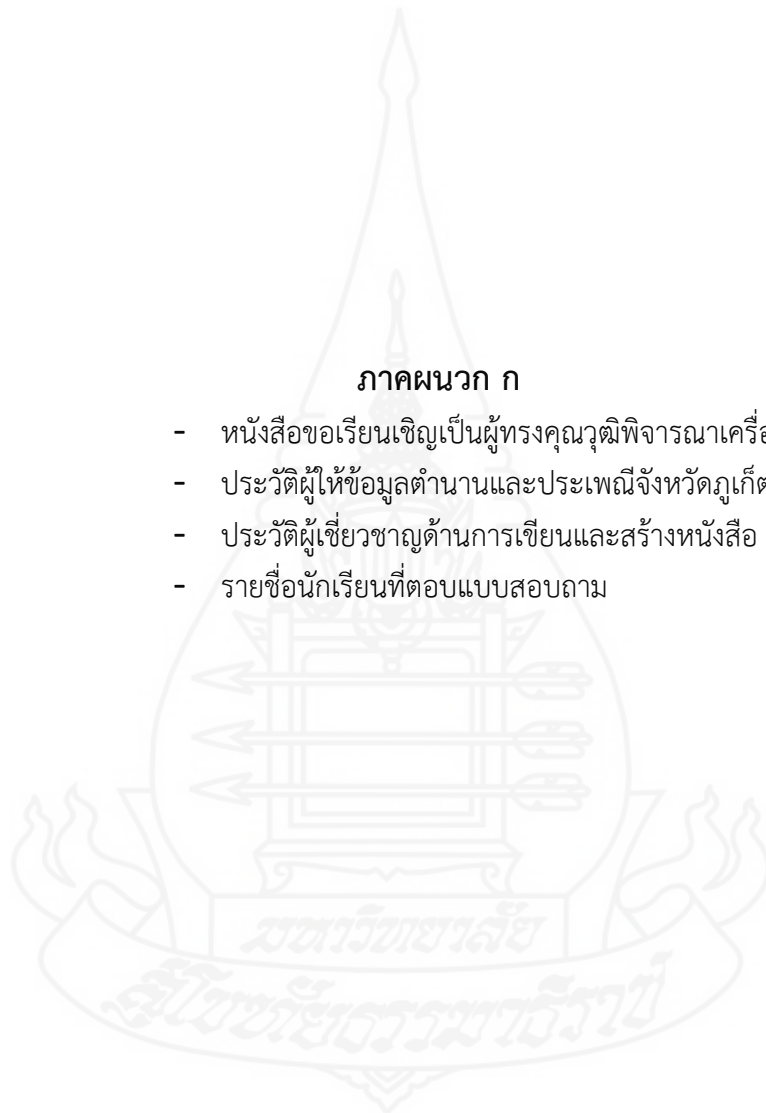
- สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. (2531). บรรณาธิการ. *ประเพณีเกาะภูเก็ต*. พิมพ์ครั้งที่ 4 . ม.ป.ท. : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต.
- _____. (2531). “การลอยเรือชาวเล” ใน *ประเพณีเกาะภูเก็ต*. หน้า152-158: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต.
- _____. (2532). *วรรณกรรมท้องถิ่นภูเก็ต*. ม.ป.ท. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต. (อัดสำเนา)
- _____. (2537). *ประเพณีลอยเรือชาวเลในชีวิตไทย ชุดสมบัติตาย*. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวรรณา รัตนธรรมเมธี. (2550). *เทคนิคการเขียนและการจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก: สื่อการเรียนรู้ท้องถิ่น*. สุรินทร์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนูมานราชชน, พระยา. (2506). *ตรุษ-สารทประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- อุษณีย์ ธงไชย. (2540). *จารีตและตำนาน หลักฐานที่สร้างขึ้นภายใต้อิทธิพลของพุทธศาสนา ลังกาวงศ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อุไรวรรณ บัวเจริญ. (2538). “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ประเพณีท้องถิ่นชลบุรี” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤดี ภูมิภูถาวร. (2550). *ภูเก็ต*. พิมพ์ครั้งที่ 9. ภูเก็ต: บริษัท ภูเก็ตบุเลทิน จำกัด.
- _____. (2561). *ศาลหลักเมือง เมืองใหม่เดิม*. สืบค้นจาก <http://info.dla.go.th>.
- _____. (2561). *ตำนานรักสะพานสารสิน*. สืบค้นจาก <http://khonsod.com>.
- _____. (2561). *ประเพณีเฉ่งเม็ง*. สืบค้นจาก <http://www.phuketmeedee.com>.
- _____. (2561). *ประเพณีเฉ่งเม็ง*. สืบค้นจาก <https://highlight.kapook.com>.
- _____. (2561). *รอยพระพุทธรูปบาทเกาะแก้วพิสดาร*. สืบค้นจาก <http://xn--72c8awaec1a6c3e2b8e.blogspot.com>.
- _____. (2561). *ประเพณีให้ทานไฟ*. สืบค้นจาก <http://nakhononline.com>.
- _____. (2561). *ชุดนายเหมือง*. สืบค้นจาก <http://123.242.171.10/poc/24hr/index.php>.
- _____. (2561). *ชุดบ่าว*. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/pg/modernweddingstudio>
- _____. (2561). *การแต่งชุดเจ้าสาวบ่าวและเจ้าบ่าวชุดสูทสากล*. ร้าน Modern Wedding Studio Phuket.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
- ประวัติผู้ให้ข้อมูลตำนานและประเพณีจังหวัดภูเก็ต
- ประวัติผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนและสร้างหนังสือ
- รายชื่อนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๓๘๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๒๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย จันทร์พริ้ม

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวกานดา รัตนมณี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็จ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเขียนและการสร้างหนังสือ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๒๙๘๑๐๘๕

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (1)/๓๘๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรุงศักดิ์ บุญญาพิทักษ์
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวกานดา รัตนมณี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเขียนและการสร้างหนังสือ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๔-๒๔๘๑๐๘๕

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๓๘๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวนางลักษณ์ ชุนทอง

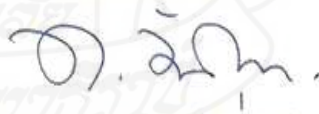
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวกานดา รัตนมณี นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๙-๒๙๘๑๐๘๕

ประวัติ ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ นายสุรชัย เพ็ชรไทย

ประสบการณ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม “จตุ-ก้อง อนุสรณ์” มีความรู้ความชำนาญด้านประวัติศาสตร์เมืองภูเก็ต ตำนาน และประเพณีต่างๆ ของชาวภูเก็ตเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นคนถิ่นภูเก็ตโดยกำเนิดตั้งแต่สมัยรุ่นปู่ย่าตายาย และได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้มาตลอดตั้งแต่สมัยเรียนเป็นนักศึกษา เนื่องจากเรียนวิชาชีวศรูสังคัม จึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับบ้านเกิดของตนเองเป็นอย่างดี และปัจจุบันก็ยังไม่หยุดที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำมาเล่าสู่เยาวชนรุ่นหลัง ผ่านการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ และกิจกรรมชุมนุมสำนึกรักบ้านเกิด

ชื่อ นางสาวราณี บุรีรักษ์

ประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถด้านการทำภูมิขึ้นเสائب้าน ขึ้นบ้านใหม่ ตั้งศาลพระภูมิ พิธีกรรมมงคลต่างๆ ของชาวภูเก็ตเป็นอย่างดี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิธีกรรมของชาวจีน เนื่องจากวงศ์ตระกูลเป็นชาวจีนแท้ๆ เป็นบุคคลเก่าแก่ของจังหวัดภูเก็ตที่เป็นที่รู้จักกันในชาวภูเก็ต

ชื่อ นายแนบ สีนทอง

ประสบการณ์ ข้าราชการบำนาญ (อดีตพัฒนาการจังหวัดระดับสูง) ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบรรยายเกี่ยวกับ ประวัติหรือที่มาของสถานที่สำคัญต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ตรวมถึงจังหวัดใกล้เคียง ให้กับนักเรียน นักศึกษา และเวทีสัมมนาต่างๆ เนื่องจากมีความสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านี้มาเป็นเวลานาน ตั้งแต่เป็นนักศึกษา เพราะโดยส่วนตัวก็มีญาติผู้ใหญ่เป็นผู้ปลูกฝังให้รักและหวงแหนความเป็นชาวภูเก็ตมาตั้งแต่เยาว์วัย

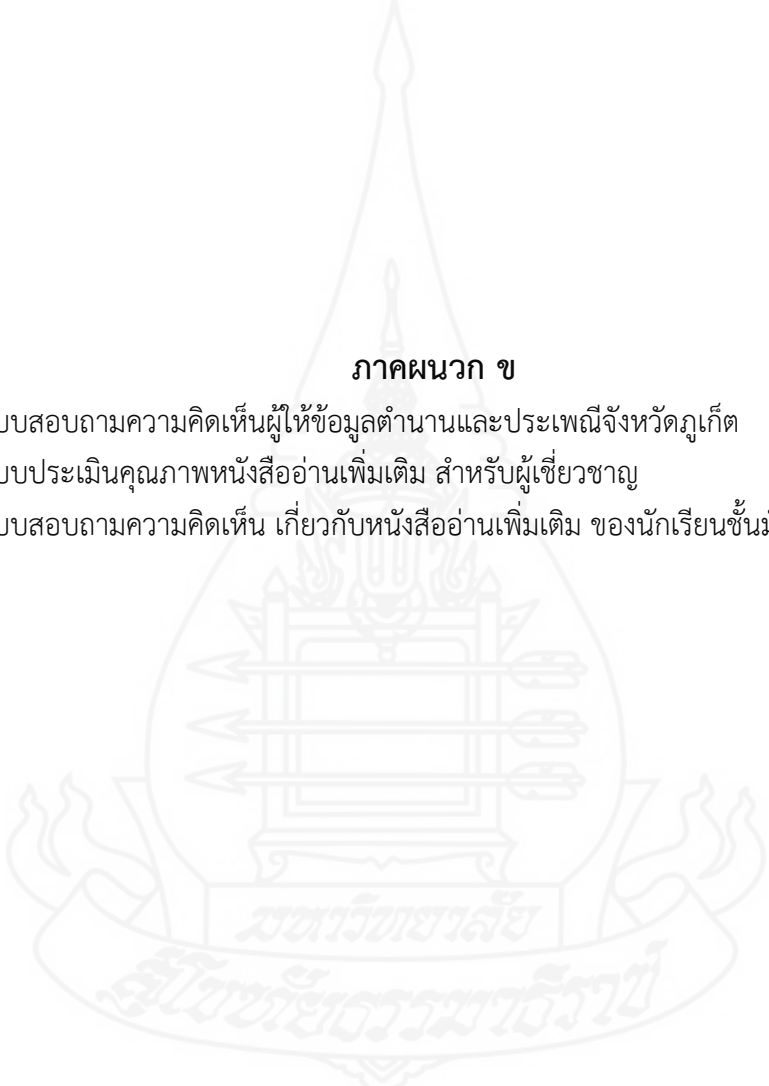
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. **ชื่อ :** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย จันทร์พริ้ม
วุฒิการศึกษา : ระดับมหาบัณฑิต กศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประสบการณ์หรือความชำนาญ : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. **ชื่อ :** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรุงศักดิ์ บุญญาพิทักษ์
วุฒิการศึกษา : ระดับมหาบัณฑิต กศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประสบการณ์หรือความชำนาญ : อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
3. **ชื่อ :** นางสาวนางลักษณ์ ขุนทอง
วุฒิการศึกษา : ระดับมหาบัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประสบการณ์หรือความชำนาญ : รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม และประธานโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รายชื่อนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต

1. ด.ช. ทรัพย์ไพศาล ทองแป้น
2. ด.ช. ภาณุพงษ์ พรหมอินทร์
3. ด.ช. ภาณุภัทร หนูรักษ์
4. ด.ช. ศรายุทธ์ วงศ์สุวรรณ
5. ด.ช. อาฟิฟ ปุณยง
6. ด.ญ. ภควดี ศิริไม้
7. ด.ญ. ปารีณา ลักษณะวิมล
8. ด.ญ. รัตนทิพย์ จันทนู
9. ด.ญ. มนัสนันท์ ธรรมศิวพัฒน์
10. ด.ญ. กัญญาเนตร เกษจันทร์

ทั้งหมดเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม “จตุ-ก้อง อนุสรณ์” ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลตำนานและประเพณีจังหวัดภูเก็ต
- แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
- แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านท้องถิ่น

คำชี้แจง คำถามต่อไปนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับตำนานและประเพณีของจังหวัดภูเก็ต โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

+1 หมายถึง แน่ใจว่าตำนานหรือประเพณีนั้นเป็นของจังหวัดภูเก็ต

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าตำนานหรือประเพณีนั้นเป็นของจังหวัดภูเก็ต

-1 หมายถึง แน่ใจว่าตำนานหรือประเพณีนั้นไม่ใช่เป็นของจังหวัดภูเก็ต

รายการ	ความคิดเห็น		
	+1	0	-1
ตำนาน			
เรื่องที่ 1 ตำนาน “ภูเก็ต” จังซีลอนสู่ไข่มุกอันดามัน			
เรื่องที่ 2 ตำนานหลวงพ่อแช่ม			
เรื่องที่ 3 ตำนานพระผุด			
เรื่องที่ 4 ตำนานท้าวเทพกระษัตรี (ย่ามุก) ท้าวศรีสุนทร (ย่าจัน)			
เรื่องที่ 5 ตำนานรักสะพานสารสิน			
เรื่องที่ 6 ตำนานวัดสมภารงอ			
เรื่องที่ 7 ตำนานพ่อตาโต๊ะแซะ			
เรื่องที่ 8 ตำนานศาลหลักเมืองภูเก็ต			
เรื่องที่ 9 ตำนานวัดพระขาว			
เรื่องที่ 10 ตำนานเขานาคเกิด			
เรื่องที่ 11 "ฮ้ายหลง" ตำนานมังกรแห่งเกาะภูเก็ต			
เรื่องที่ 12 ตำนานรักอ่วนาคาเล ภูเก็ต “ความรักที่ถูกพราก แต่ไม่เคยจากไป”			
เรื่องที่ 13 ตำนานโต๊ะพระแทว			
ประเพณี			
1. ประเพณีพ้อต่อ			
2. ประเพณีถือศีลกินผัก (กินเจ)			
3. ประเพณีลอยเรือ			
4. ประเพณีสารทไทย (เดือนสิบ)			
5. งานประเพณีท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร			
6. ประเพณีปล่อยเต่า			
ตำนาน			
7. ประเพณีเดินเต่า			
8. ประเพณีการแต่งงานบาบ๋า			

รายการ	ความคิดเห็น		
	+1	0	-1
9. ประเพณีตรุษจีน			
10. ประเพณีไหว้เทวดา			
11. ประเพณีสารทจีน			
12. ประเพณีไหว้พระจันทร์			
13. ประเพณีฉิ่งเม้ง			

ข้อเสนอแนะอื่นๆ โปรดระบุ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตำนานภูเก็ต

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเพณีภูเก็ต

.....

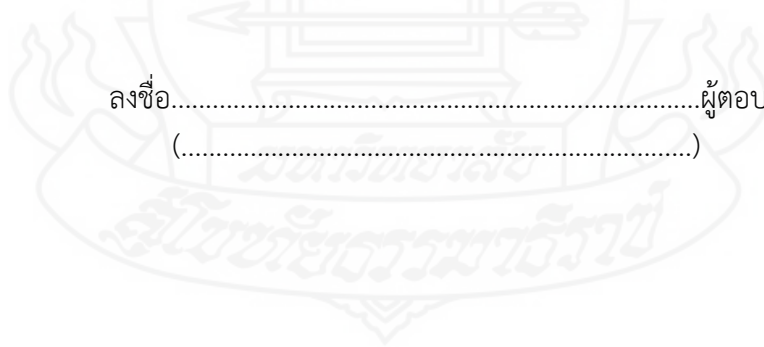
.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตอบแบบสอบถาม
(.....)

คำชี้แจง แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยการประเมินคุณภาพของหนังสือตามรายการ 5 ด้าน คือ 1. ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ 2. ด้านเนื้อหา 3. ด้านการใช้ภาษา 4. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ 5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นอื่นๆ และข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้หนังสือสมบูรณ์ และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์					
1.1 การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ					
1.2 การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา					
1.3 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
1.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน					
1.5 ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน					
1.6 การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้อง					
2. ด้านเนื้อหา					
2.1 การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน					
2.2 เนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน					
2.3 เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น					
2.4 เนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน					
2.5 เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
2.6 กิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา					

รายการประเมิน	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. ด้านการใช้ภาษา					
3.1 การใช้ภาษาถูกต้อง					
3.2 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
3.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
4. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ					
4.1 ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ					
4.2 ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
4.3 ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ					
4.4 ภาพแสดงความน่าติดตามเรื่องราว					
4.5 จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
4.6 ภาพประกอบช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน					
4.7 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น					
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
5.1 ช่วยฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน					
5.2 ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน					
5.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
5.4 ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน					
5.5 ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน					
5.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป					
5.7 เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ผู้สนใจ					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นอื่นๆ และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
ตำแหน่ง.....

**คำชี้แจง แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยการสอบถามความคิดเห็นของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามรายการ 5 ด้าน คือ 1.
ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ 2. ด้านเนื้อหา 3. ด้านการใช้ภาษา 4. ด้านความเหมาะสมของ
ภาพประกอบ 5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

**แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์					
1.1 การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ					
1.2 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
1.3 ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน					
2. ด้านเนื้อหา					
2.1 การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน					
2.2 เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน					
2.3 เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น					
2.4 เนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความภาคภูมิใจใน ท้องถิ่นของตน					
2.5 เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
2.6 กิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา					

รายการประเมิน	ระดับคะแนนความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. ด้านการใช้ภาษา					
3.1 การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
3.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
4. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ					
4.1 ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ					
4.2 ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
4.3 จำนวนและขนาดของภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
4.4 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น					
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
5.1 หนังสือเล่มนี้ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับตำนานและประเพณีที่เกิดขึ้นได้					
5.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
5.3 หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน					
5.4 หลังจากที่นักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น					
5.5 หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตอบแบบสอบถาม
(.....)

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ตารางที่ 2.1 แสดงผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

คุณภาพด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ			
2. การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	0.58	มากที่สุด
3. ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน	4.33	0.58	มาก
5. ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
6. การพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้อง	4.33	0.58	มาก
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.61	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ พบว่าลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา และขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาอีก ได้แก่ ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วน และการพิมพ์ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

ตารางที่ 2.2 แสดงผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

คุณภาพด้านเนื้อหา	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน			
2. เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.67	0.56	มากที่สุด
6. กิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	0.56	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.84	2.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านเนื้อหา พบว่า คุณภาพด้านเนื้อหาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น และเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความ

ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมาได้แก่ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และกิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$)

ตารางที่ 2.3 แสดงผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการใช้ภาษา

คุณภาพด้านการใช้ภาษา	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. การใช้ภาษาถูกต้อง			
2. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.67	0.56	มากที่สุด
3. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.67	0.56	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.56	2.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ทในด้านการใช้ภาษา พบว่า คุณภาพด้านการใช้ภาษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาถูกต้องมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

ตารางที่ 2.4 แสดงผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

คุณภาพด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ	4.67	0.56	มากที่สุด
4. ภาพแสดงความน่าติดตามเรื่องราว	4.67	0.56	มากที่สุด
5. จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ภาพประกอบช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
7. ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.76	2.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.4 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ทในด้านความเหมาะสมของภาพประกอบพบว่า คุณภาพด้านความเหมาะสมของภาพประกอบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดี

ยิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ และ ภาพแสดงความน่าติดตามเรื่องราว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมาอีกได้แก่ ภาพประกอบ ช่วยส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียนมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$)

ตารางที่ 2.5 แสดงผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

คุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. ช่วยฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน			
2. ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตาม ประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป	5.00	0.00	มากที่สุด
7. เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ผู้สนใจ	4.67	0.58	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.95	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.5 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ พบว่าคุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ช่วยฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตาม ประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมาได้แก่ เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ผู้สนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$)

ตารางที่ 2.6 แสดงผลการประเมินคุณภาพของหนังสือโดยรวม ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์			
2. ด้านเนื้อหา	4.84	2.22	มากที่สุด
3. ด้านการใช้ภาษา	4.56	2.20	มากที่สุด
4. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.76	2.58	มากที่สุด
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	4.95	0.22	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.74	1.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.6 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) โดยในรายละเอียดพบว่า ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.84$) และรองลงมาอีกได้แก่ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.76$)

ตารางที่ 2.7 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์

ความคิดเห็นด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ			
2. ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.80	0.42	มากที่สุด
3. ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	4.50	0.69	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.43	0.68	มาก

จากตารางที่ 2.7 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาได้แก่ ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) และรองลงมาอีกได้แก่ การออกแบบปกหนังสือสวยงาม น่าสนใจ มีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 2.8 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในด้านเนื้อหา

ความคิดเห็นด้านเนื้อหา	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน			
2. เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น	4.90	0.32	มากที่สุด
4. เนื้อหาของหนังสือส่งเสริมความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ของตน	4.50	0.52	มากที่สุด
5. เนื้อหาเสนอแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.50	0.52	มากที่สุด
6. กิจกรรมท้ายบทมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.50	0.52	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.68	1.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.8 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านเนื้อหา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาของหนังสือให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมาอีกได้แก่ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ตารางที่ 2.9 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในด้านการใช้ภาษา

ความคิดเห็นด้านการใช้ภาษา	(\bar{X})	S.D	แปลภาษา
1. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน			
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.80	0.42	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.75	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.9 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านการใช้ภาษา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาได้แก่ การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ตารางที่ 2.10 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ

ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ			
2. ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.80	0.42	มากที่สุด
3. จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.50	0.71	มากที่สุด
4. ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น	4.90	0.32	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.73	1.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.10 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านความเหมาะสมของภาพประกอบพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของภาพประกอบโดยภาพมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาอีกได้แก่ ลักษณะของภาพมีสีสันสวยงาม ชัดเจน น่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ตารางที่ 2.11 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ

ความคิดเห็นด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. หนังสือเล่มนี้ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับ ตำนาน และประเพณีภูเก็ตได้			
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.30	0.49	มาก
3. หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.20	0.79	มาก
4. หลังจากที่นักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิด ความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น	4.70	0.48	มากที่สุด
5. หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักและหวงแหนถิ่น กำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป	4.90	0.32	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.58	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.11 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและประเพณีภูเก็ตในด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านคุณภาพด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมมีความ

เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักและหวงแหนถิ่นกำเนิด ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเพื่อสืบทอดต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาได้แก่ หนังสือเล่มนี้ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับ ตำนานและประเพณีภูเก็ที่ได้ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมาอีกได้แก่ หลังจากที่นักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$)

ตารางที่ 2.12 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	(\bar{X})	S.D	แปลผล
1. ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์			
2. ด้านเนื้อหา	4.68	1.19	มากที่สุด
3. ด้านการใช้ภาษา	4.75	0.44	มากที่สุด
4. ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.73	1.04	มากที่สุด
5. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	4.58	0.57	มากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.63	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 2.12 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและประเพณีภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) โดยในรายละเอียดพบว่า ด้านการใช้ภาษามีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาได้แก่ ด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.73$) และรองลงมาอีก ได้แก่ ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68$)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวกานดา รัตน์มณี
วัน เดือน ปีเกิด	7 มกราคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 13/1 หมู่ที่ 5 ตำบลชิงโค อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ. 2540-2545 โรงเรียนวัดประตู่ไชย(แก้วอุทิศ) อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา</p> <p>พ.ศ. 2546 - 2551 โรงเรียนสงขลาวิทยาคม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา</p> <p>พ.ศ. 2552-2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา</p>

